

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการกระจายเสียง
ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
(Post Radio Conflict Three Provinces Research Project)

โดย

ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ตามสัญญาเลขที่ พย. (ป)(ดส.) 86/2556 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2556

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ	4
บทที่ 2 วิธีการและแผนงานการดำเนินโครงการ	8
บทที่ 3 ผลการวิจัย	15
1. <u>อาเจาะห์</u>	15
1.1 กล่าวนำ	15
1.2 สื่อมวลชนในช่วงเวลาของความขัดแย้งในอาเจาะห์	15
1.3 สื่อมวลชนในช่วงเวลาแห่งการสร้างสันติภาพ	17
1.4 สื่อในช่วงเวลาภายหลังความขัดแย้งในอาเจาะห์	18
1.5 การเคลื่อนไหวของสื่อสันติภาพ	20
1.6 กรณีศึกษาของการเคลื่อนไหวของสื่อ	22
1.7 การประเมินความสามารถของสื่อมวลชน	23
1.8 กฎระเบียบของรัฐสำหรับสื่อในยุคหลังความขัดแย้ง	28
1.9 บริบทของอาเจาะห์: ภูมิทัศน์สื่อและความเป็นพหุนิยม	30
1.10 การเข้าควบคุมสื่อ	33
2. <u>พม่า</u>	36
2.1 กล่าวนำ	36
2.2 ความสัมพันธ์ของสื่อกับรัฐบาล	39
2.3 การประเมินความสามารถของนักข่าว	40
2.4 การเคลื่อนไหวของสื่อ	43
2.5 การรับรู้ของสื่อต่อความขัดแย้งในพม่า	45
3. <u>กัมพูชา</u>	56
3.1 กล่าวนำ	56
3.2 ภารกิจจัดระเบียบสื่อมวลชนของ UNTAC	56
3.3 สื่อกระจายเสียงเพื่อสันติภาพ	58
3.4 การแสวงหาความเป็นกลาง	59
3.5 การก่อตั้งองค์การสื่อมวลชนท้องถิ่น	60
4. <u>รวันดา</u>	62
4.1 กล่าวนำ	62
4.2 บทบาทของรัฐต่อสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้งและช่วงยุคหลังความขัดแย้ง	62
4.3 สื่อในระหว่างกระบวนการสันติภาพ	63
4.4 การเคลื่อนไหวของสื่อสันติภาพ	65

4.5 การประเมินความสามารถของนักข่าว	75
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะทางนโยบาย	83
บรรณานุกรมและเอกสารอ้างอิง	92

บทที่ 1

โครงการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการกระจายเสียงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Post Radio Conflict Three Provinces Research Project)

บทนำ

สื่อส่วนใหญ่มักนำเสนอแต่ความขัดแย้งที่รุนแรง จึงทำให้ห่างไกลจากการสร้างสันติภาพระหว่างเชื้อชาติ ด้วยเหตุนี้หลายประเด็นจึงมักถูกกล่าวถึงในช่วงยุคหลังความขัดแย้ง เช่น การสร้างโครงสร้างของประชาธิปไตย การพัฒนาพื้นที่ที่เกิดความขัดแย้งในอดีตมาก่อนและการส่งมอบความยุติธรรมในช่วงระยะเปลี่ยนผ่าน ฯลฯ

การสร้างสันติภาพในยุคหลังความขัดแย้งนั้นสามารถแบ่งออกเป็นสามมิติที่สำคัญ ได้แก่

1. การสร้างเสถียรภาพ เพื่อสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้เกิดขึ้น ผู้กระทำความขัดแย้งควรถูกปลดประจำการ
2. พื้นฟูหน่วยงานรัฐที่สำคัญ รัฐยุคหลังความขัดแย้งควรฟื้นฟูความสามารถในการผลิตบริการสาธารณะ เช่น หลักนิติธรรม การรักษาความปลอดภัย การจัดสวัสดิการ การขนส่ง ฯลฯ
3. สังคมและเศรษฐกิจแห่งสันติภาพ สังคมยุคหลังความขัดแย้งควรสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมที่แน่นอน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจที่รวมทุกกลุ่มในสังคมได้

โดยสื่อจะมีบทบาทหลักสำคัญในการเน้นกระบวนการต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ประการแรก สื่อและวาทกรรมสาธารณะทั่วไป จะทำให้อคติพลบหมดกำลังใจและเกิดความท้อแท้ที่จะกลับไปทำสงคราม ประการที่สอง สถาบันของรัฐและสถาบันทางสังคมและเศรษฐกิจ จะเกิดความเสถียรภาพได้ หากสิ่งเหล่านี้ มีความหมายในชีวิตประจำวันต่อประชาชนในสมัยใหม่ ความชอบธรรมนี้ไม่ได้เกิดจากประเพณีหรือคุณลักษณะพิเศษของผู้สร้างสันติภาพ หากแต่เกิดจากพื้นที่สาธารณะที่ประกอบไปด้วยกลุ่มทางสังคมทั้งหมด ดังนั้นภาวะที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกสำหรับสังคมยุคหลังความขัดแย้งคือการที่ไม่สามารถปลดประจำการอดีตพลรบได้อย่างง่ายดายและสร้างสถาบันของรัฐโดยการบังคับ แต่กลับพึ่งพาการจัดตั้งของฉันทามติทางสังคม ในวงประชาธิปไตยที่รัฐไม่สามารถควบคุมได้และมีอิทธิพลเพียงแค่ม่านทางนโยบายของสื่อ ในเวลาเดียวกันนั้นสื่อควรสร้างความชอบธรรมในหมู่ประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะรับข่าวสารที่เผยแพร่ไปอย่างถูกต้องเป็นความจริงและมีเหตุผล ไม่ใช่เต็มไปด้วยโฆษณาชวนเชื่อ นอกจากนี้ความชอบธรรมนี้ไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติเพราะนักข่าวไม่ได้ถูกเลือกจากประชาชนหรือเป็นตัวแทนของชนกลุ่มน้อย

สื่อมักจะมีแนวโน้มที่จะทำงานขัดกับการสร้างสถาบันในยุคหลังความขัดแย้ง ด้วยเหตุผลที่ว่าความแตกต่างของโครงสร้างระหว่างมาตรฐานและค่านิยมที่จำเป็นสำหรับการสร้างสันติภาพและสำหรับสื่อ ประการหนึ่งคือสื่อมักจะเป็นธุรกิจที่ต้องการ ขาย “ข่าว” และมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนความฉับไว ความไม่ไว้วางใจ ความเกินจริง ความง่ายดายและความเชื่อว่าชาติตนเหนือกว่าชนชาติอื่น การป้องกันความขัดแย้งและสร้างสันติภาพจึงเป็นอีกประการหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับ

การเข้าใจในระยะยาว ความไว้วางใจ ความเข้าใจความซับซ้อนของเหตุการณ์และความเห็นอกเห็นใจ นอกจากนี้ในพาดหัวข่าว นั้น สื่อสามารถสร้างประเด็นให้เป็นเรื่องสาธารณะ ทำให้ประชาชนที่มีปัญหาได้รับการปฏิบัติในแบบเรียบง่าย สิ่งนี้จึงยังเป็นอันตรายต่อการสร้างสันติภาพ ยกตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1990 สื่ออิสราเอลพยายามที่จะเป็นบ่อนทำลายสันติภาพจากออสโล ระหว่างรัฐบาลอิสราเอลและผู้นำปาเลสไตน์ (ยัตเซอร์ อาราฟัต) โดยการโจมตีฝ่ายปาเลสไตน์ว่าเป็นผู้ก่อการร้าย ตัวอย่างในกรณีอื่น ๆ เช่น เสรีภาพจากประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นอย่างมากในสถานการณ์ยุคหลังความขัดแย้ง ทำให้เกิดกลุ่มหัวรุนแรงที่โจมตีอุดมการณ์สถาบันของรัฐที่ยังไม่มีเสถียรภาพอย่างเต็มที่ นอกจากนี้การเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคม ทำให้เกิดการแพร่กระจายของข้อความรุนแรงได้ง่ายขึ้น

ในกรณีอื่น ๆ ความขัดแย้งที่เกิดจากความรุนแรงและเผด็จการกว่าหนึ่งทศวรรษ ยังเป็นบ่อนทำลายการพัฒนาของภูมิภาคสื่ออิสระ ในเวลาเดียวกันเสรีนิยมก็สร้างเสรีภาพในการแสดงออกนำไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมสื่อที่ถูกครอบงำด้วยผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่าการวิจารณ์สื่อมวลชน ดังนั้น แม้ว่าสื่อจะไม่เป็นเครื่องมือสำหรับรัฐบาลอย่างง่าย แต่สามารถสนับสนุนการแบ่งแยกเชื้อชาติหรือเศรษฐกิจอย่างมีศักยภาพได้ดี ดังจะเห็นว่าสื่อมวลชนสันติภาพและองค์กรภาคประชาสังคมที่มุ่งเน้นเรื่องสื่อกลับมีบทบาทสำคัญในการสร้างพื้นที่สาธารณะที่สามารถวิจารณ์ได้

สาธารณรัฐรวันดา การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของสาธารณรัฐรวันดาที่ปรากฏในสื่อโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยุที่มีชื่อเสียง Milles des Collines มีบทบาทสำคัญ เป็นตัวกระตุ้นให้ Hutu Militia นำมีดพร้าออกไปฆ่าชนกลุ่มน้อย Tutsi จากนั้นจำนวนสื่อที่มุ่งเน้นโครงการสร้างสันติสุขจึงถูกรื้อเริ่มขึ้นมาในประเทศ โครงการอื่น ๆ อย่างเช่นโครงการ "Rwanda Media Strengthening Program "(สร้างความเข้มแข็งให้กับสื่อของรวันดา) ยังมุ่งเน้นไปที่ความเป็นมืออาชีพและความยั่งยืนของสื่อ (<http://www.irex.org/project/rwanda-media-strengthening-program>) นอกจากนี้ยังมี "Media High Council (สื่อของสภาสูง) ของสาธารณรัฐรวันดา ที่เสนอโปรแกรมประจำสำหรับพนักงานสื่อภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับจริยธรรมของสื่อและในประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามถึงแม้สาธารณรัฐรวันดาจะถูกนับเป็นประเทศที่มีกระบวนการสันติภาพที่ค่อนข้างประสบความสำเร็จแล้ว แต่ยังไม่มีการศึกษาที่ประเมินผลกระทบของโครงการเหล่านี้เข้าด้วยกันกับผลกระทบของกฎระเบียบด้านสื่อของรัฐเกี่ยวกับการสร้างสันติภาพ แต่ก็ยังมีการประเมิน"การเรียนรู้จากบทเรียนที่เกิดขึ้น "เป็นสิ่งสำคัญสำหรับคำแนะนำต่อยุทธศาสตร์ในสถานที่อื่น ๆ

จังหวัดอาเจะห์ ประเทศอินโดนีเซีย กระบวนการสันติภาพในอาเจะห์ มักเป็นแบบจำลองสำหรับการแก้ไขความขัดแย้งและสร้างสันติภาพ อย่างไรก็ตามอาเจะห์ ยังคงเผชิญกับความท้าทายกับปัญหาการสร้างสันติภาพ นักวิชาการหลายคนเชื่อว่าสี่สิบเปอร์เซ็นต์ของประเทศยุคหลังความขัดแย้งจะกลับไปสู่ความรุนแรงอีกภายในหนึ่งทศวรรษ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะศึกษาว่าสื่อมีบทบาทในการสร้างความสงบสุขและยั่งยืนหรือไม่ แม้ในบางขณะที่สื่อเก็บตัวเงียบระหว่างความขัดแย้ง)เนื่องจากการขัดขวางโดยกองทัพอินโดนีเซีย (ยังมีรายงานแสดงให้เห็นว่าสื่อเป็นหนึ่งในด้านที่สำคัญของภาคประชาสังคมที่มีบทบาทสำคัญในช่วงกระบวนการสร้างสันติภาพในอาเจะห์ (Kamarulzaman Askandar, The Aceh Conflict and

the Roles of the Civil Society, www.nrc.ch) แต่น่าเสียดายที่รายงานไม่ได้อธิบายในรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ แม้จะมีบทบาทสำคัญ แต่ยังมีความท้าทายเช่น การขาดข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่าอาจมีปัญหามากขึ้น ความไม่มั่นคงของผู้คน การทำให้เกิดความกลัวและความไม่พอใจรุนแรงมากขึ้น และแม้กระทั่งทำให้เกิดความขัดแย้งทางศาสนา สังคมและการเมือง (International Media Support, Draft report of Joint Media Assessment Mission to Aceh, 2005) โดยเมื่อเร็วๆ นี้ Peace Journalist (หนังสือพิมพ์สันติภาพ) ได้รับการรณรงค์ขึ้นมา อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ สื่อสารมวลชนสันติภาพไม่ได้ดำเนินการอย่างเต็มที่โดยสื่อ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะศึกษาว่าสื่อมีผลกระทบต่อการสร้างสันติภาพและความยั่งยืนในอาเจห์หรือไม่ และยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะตรวจสอบว่ากฎระเบียบของรัฐที่นำไปสู่การสร้างสันติภาพในอาเจห์ นั้น มีผลกระทบตามมาอย่างไร

สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า เกือบทศวรรษที่ผ่านมา สื่อของพม่าอยู่ภายใต้การควบคุมที่รัดกุมโดยระบอบทหาร ในช่วงระหว่างปี ค.ศ.1998 มีเพียงนักข่าวไม่กี่คนที่สามารถรายงานข่าวเกี่ยวกับการปราบปรามของทหารจากการประท้วงต่อต้านระบอบการปกครอง ชาวทั่วไปเกี่ยวกับชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม เช่น คณะฉิ่นและฉาน แม้จะต่อสู้เพื่อความเป็นอิสระและยึดเยื้อกันอยู่นานแต่ก็ไม่ได้รับการเสนอข่าวอย่างเต็มที่ ไม่มีพื้นที่สาธารณะที่ได้รับอนุญาตที่ฝ่ายค้านหรือชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติต่างๆจะสามารถส่งเสียงของพวกเขาออกมาต่อต้านรัฐบาลได้ อย่างไรก็ตาม หลังการประท้วงในปี ค.ศ. 1998 การเคลื่อนไหวของสื่อที่อยู่ฝ่ายตรงกันข้ามได้เกิดขึ้น เหล่าองค์กรเอกชนที่ไม่ใช่ภาครัฐ ดำเนินการเคลื่อนไหวสื่อพม่าจากประเทศไทยหรือประเทศนอร์เวย์ โดยลักลอบนำข้อมูลเข้าและออกจากประเทศพม่า การเคลื่อนไหวดังกล่าวของพม่ามีสองประเภท ประเภทแรกคือเป็นมืออาชีพ ที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินโดยเน้นเหตุการณ์ภายในชาติ อาทิเช่น การให้บริการข่าวออนไลน์ของ "อิรวดี" (Irrawaddy) "มิซซิม่า" (Mizzima) หรือ "เสียงประชาธิปไตยของพม่า" (The Democratic Voice of Burma: DVB) และประเภทที่สอง ที่มุ่งเน้นไปที่ประเด็นของชนกลุ่มน้อย สื่อเหล่านี้มีทุนน้อยและมีความเป็นมืออาชีพค่อนข้างต่ำ หากแต่ในปัจจุบันพม่าเริ่มเปิดระบบทางการเมืองและเริ่มต้นกระบวนการเปิดเสรีทางการเมือง สื่อเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปรองดองแห่งชาติระหว่างศูนย์แห่งชาติและชนกลุ่มน้อยต่างๆ หนึ่งตัวแสดงที่สำคัญคือ "Burma News International" (www.bnionline.net) กลุ่มที่เข้าใจพม่าว่าเป็นชาติของประชาชนที่มีความหลากหลาย และตั้งใจที่จะสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันและภูมิภาคของประเทศพม่าแม้กระทั่งก่อนการเปิดเสรีทางการเมืองล่าสุด BNI ยังเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับข่าวจากพื้นที่ชนบทที่ชนกลุ่มน้อยครอบครอง ในขณะที่การตรวจสอบข่าวและสิ่งตีพิมพ์อย่างเป็นทางการได้ถูกยกเลิกในพม่า ทั้งจำนวนของหนังสือพิมพ์และนิตยสารใหม่ๆก็เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก หากแต่ยังต้องมีการศึกษาว่ากฎระเบียบด้านสื่อของรัฐจะอนุญาตให้สื่อวิจารณ์รัฐได้มากน้อยแค่ไหน อีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญในการประเมินคือการรวมชาติในพม่าว่าสื่อของชนกลุ่มน้อยจะยอมตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของศูนย์กลางหรือเลือกที่จะไม่รวมตัวเองและคุกคามสันติภาพในประเทศต่อไป

บทที่ 2

วิธีการและแผนการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการกระจายเสียงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Post Radio Conflict Three Provinces Research Project)

สื่อสามารถมีอิทธิพลต่อกระบวนการสันติภาพและการประนีประนอม โดยผ่านการกำหนดวาระและกรอบต่างๆได้ดังนี้

1. สื่อสามารถสร้างสภาพแวดล้อมทางการเมืองของสถานการณ์ในยุคหลังความขัดแย้ง (อาทิเช่น สื่อที่ปั่นป่วนจากตัวอย่างอิสราเอล)
2. สื่อสามารถส่งผลกระทบต่อกรอบการอภิปรายกระบวนการสันติภาพ
3. สื่อสามารถมีอิทธิพลต่อกลยุทธ์และพฤติกรรมทางการเมืองจากตัวแสดง
4. สื่อสามารถให้/ถอนความชอบธรรมไปยัง/จากผู้กระทำหลักและสถาบัน
5. สื่อสามารถส่งเสริมความ (ไม่) ไว้วางใจระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์กันเองและระหว่างกลุ่มเหล่านี้กับรัฐ

อย่างไรก็ตามอิทธิพลของสื่อในสถานการณ์ยุคหลังความขัดแย้งไม่มีตัวแปรอิสระ สื่อนั้นจะขึ้นอยู่กับระดับของเงื่อนไขทางการเมืองเช่นเดียวกับ การรับประกันเสรีภาพในการพูด การควบคุมข้อความที่เกิดจากความเกลียดชัง การออกนโยบายการอนุญาตให้แก่กลุ่มที่หลากหลาย ฯลฯ ดังนั้นวงจรที่เรียกว่า Politics-Media-Political-Cycle จึงได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อจับตาระบบการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยส่วนแรกของวงจรคืออิทธิพลของการเมืองในสื่อ การเมืองจัดตั้งวาระและมีกรอบในการตีความให้แก่สื่อ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ง่าย ในขณะที่ส่วนที่สองของวงจรคืออิทธิพลของสื่อที่มีต่อการเมือง สื่อเป็นผู้จัดตั้งวาระและให้กรอบสำหรับการตีความ เช่นเดียวกับความสำเร็จของความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติที่มีสันติภาพหรือความสำเร็จของศาลสงคราม สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องยากที่จะตรวจสอบอย่างประจักษ์แจ้ง คำถามจึงอยู่ที่ว่าการตีพยตีพายเพื่อให้ครอบคลุม "ผู้ก่อการร้าย" หรือการเน้นความโหดร้ายที่ผ่านมาโดยสื่อ จะทำให้การกระทำของรัฐบาลกลายเป็นสิ่งที่มีเหตุผลและเกิดความยากลำบากในการไว้วางใจระหว่างศาสนาหรือไม่

จากมุมมองแบบชั่วคราวจะเห็นได้ว่าสื่อมีความสำคัญทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ผลกระทบของสื่อจะมีความเปราะบางเป็นพิเศษในช่วงการเจรจาสันติภาพ การรายงานข่าวเกี่ยวกับสัมปทานสามารถนำไปสู่สถานการณ์บางอย่างที่นำไปสู่ความล้มเหลวหรือความล่าช้าในการเจรจาสันติภาพ ดังนั้นการเจรจาดังกล่าวมักจะประสบความสำเร็จโดยขึ้นอยู่กับความลับที่เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นสำหรับความไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์เช่นเดียวกับในภาคใต้ของประเทศไทยที่พวกก่อการร้ายไม่ออกมาแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณชนในเหตุการณ์ความรุนแรง ในมุมมองระยะยาวของสื่อมีความจำเป็นในการถ่ายทอดความหมายของสถาบันเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง อาทิเช่น ศาล เขตปกครองตนเอง ฯลฯ ถ้าไม่มีสถาบันเหล่านี้ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์หรือระหว่างชนกลุ่มน้อยอาจมากขึ้น เพราะรัฐไม่สามารถเป็นช่องทางได้และยังอาจนำไปสู่การเพิ่มความขัดแย้งในลักษณะที่มีความรุนแรงมากขึ้น สถาบันเหล่านี้สามารถมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันหากประชาชนเข้าใจความหมายของสถาบันนั้นๆอย่างแท้จริง ในสังคมสมัยใหม่การทำให้เกิดความหมายไม่สามารถทำได้หากปราศจากสื่อ อีกผลกระทบระยะยาวของสื่อที่มีความสำคัญในสาธารณรัฐวันดาเช่นเดียวกับในภาคใต้ของ

ประเทศไทยคือ การวาดภาพของสื่อที่รวมผู้เคยก่อภพที่ก่ออาชญากรรมรุนแรงกับพลเรือนมาก่อนเข้าเป็นหนึ่งเดียวกันอีกครั้ง ถ้าผู้ที่เคยเป็นเหยื่อหรือสมาชิกในครอบครัวของผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อไม่เข้าใจความจำเป็นของการรวมเข้าอีกครั้ง การปลดประจำการผู้ที่เป็นภพมีความเสี่ยงที่จะถูกโจมตีอย่างต่อเนื่องได้ง่ายในการเลือกปฏิบัติทางสังคม เศรษฐกิจหรืออาจถูกตอบโต้ทางกายภาพจากพวกที่ถูกคุกคามได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาความรุนแรงของประเทศที่มีลักษณะความขัดแย้งในสังคม เช่น สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือ เปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในประเทศสาธารณรัฐวันดา (Republic of Rwanda) และบริเวณอาเจห์ที่อยู่ในเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า
2. ศึกษาและนำข้อเปรียบเทียบดังกล่าว มาผลิตนโยบายหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อให้ประเทศไทยมีการจัดการหรือมีรูปแบบในการจัดการสื่อสาร โดยเฉพาะกรณีวิทยุกระจายเสียงชุมชน

ขอบเขตของการทำวิจัย

1. รวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์รูปแบบของการกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และประเทศสาธารณรัฐวันดา (Republic of Rwanda) บริเวณอาเจห์ ที่อยู่ในเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า
  - 1.1 ดำเนินการวิจัยเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม และรวบรวมเอกสาร จากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ถึงรูปแบบในการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงของผู้ประกอบกิจการในอดีตและปัจจุบัน ทั้งด้านบวกและด้านลบ ในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งประเทศสาธารณรัฐวันดา (Republic of Rwanda) บริเวณอาเจห์ที่อยู่ในเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า
  - 1.2 ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ)สัมภาษณ์ (ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศสาธารณรัฐวันดา (Republic of Rwanda) บริเวณ อาเจห์ที่อยู่ในเกาะ สุมาตราของอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า อาทิ ประชาชน ผู้ดำเนินรายการ ผู้ประกอบกิจการ นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาในการใช้สื่อ รวมถึงแนวทางการแก้ปัญหา และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาแบบที่เหมาะสมของกิจการกระจายเสียงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. จัดทำรายงานสรุปผลการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะรูปแบบ ที่เหมาะสมสำหรับวิทยุกระจายเสียงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อ สำนักงาน กสทชเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินการด้านนโยบาย การออกใบอนุญาต และการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียง

แนวทางการศึกษาและวิธีการดำเนินการ

วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้วิธีการวิจัยขั้นพื้นฐานของสังคมศาสตร์ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้สำหรับรวบรวมข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และเหตุที่นำไปสู่พฤติกรรมในการใช้วิทยุชุมชน โดยมุ่งเน้นเหตุผลที่ผู้จัดรายการนำเสนอเพื่ออธิบายพฤติกรรมต่างๆ หากต้องการทราบว่า ทำไมผู้จัดรายการในภาคใต้ของประเทศไทย จึงหลีกเลี่ยงการสนทนาออกอากาศประเด็นเหตุของความรุนแรงในพื้นที่ ไม่จำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ สามารถใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นต่างๆ

1. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) หลักการสำคัญของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง คือ การกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า แต่คำตอบสามารถมีลักษณะเปิดกว้าง โดยขึ้นอยู่กับผู้ให้สัมภาษณ์ นอกจากนี้ลำดับของคำถามสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ข้อดีของเทคนิคการสัมภาษณ์นี้มีดังต่อไปนี้

1.1 เพิ่มมุมมองใหม่ของคำถามการวิจัย

1.2 ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงตรรกะการให้เหตุผลของตน

การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

- เจ้าของบริษัท
- พนักงาน
- สมาชิกองค์กรพัฒนาเอกชนในแวดวงสื่อมวลชน
- นักข่าว
- ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group)

การวิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยกลุ่มสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้ 1. นักข่าว

2. นักการเมือง

3. สมาชิกองค์กรด้านสื่อ และองค์กรกำกับดูแลสื่อ

4. กลุ่มตัวอย่างจากในเมืองและหมู่บ้าน

งานวิจัยชิ้นนี้ไม่สามารถใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ อาทิเช่น การสำรวจแบบสอบถาม เนื่องจากงานวิจัยด้าน สื่อมวลชนและคำถามเกี่ยวกับสันติภาพของชนกลุ่มน้อยยังคงเป็นประเด็นอ่อนไหวสำหรับทั้ง 3 ประเทศ แม้ว่าความขัดแย้ง ต่างๆจะสิ้นสุดลงแล้ว สำหรับในพม่าจะใช้การลงพื้นที่ภาคสนามในเมืองไลซา (Laiza) เมืองหลวงของรัฐคะฉิ่น อย่างไรก็ตาม การทำแบบสอบถามจะมีจำนวนจำกัดอันเป็นผลมาจากการต่อสู้ติดอาวุธที่ยังคงดำเนินอยู่ในขณะนี้

วิธีวิจัย

๑. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ช่วยในการประเมินว่าสื่อและการกำกับดูแลของรัฐส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ ต่างๆ และระหว่างชนกลุ่มน้อยต่างๆกับรัฐหรือไม่
๒. แบบสำรวจ ใช้เพื่อประเมินว่ารายการต่างๆประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของผู้รับสื่อ
๓. เครื่องมือวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อ ใช้เพื่อวิเคราะห์การกำหนดขอบเขตโครงการสื่อสร้างสันติภาพ (รายการวิทยุ โทรทัศน์)

คำถามในการวิจัย:

๑. สื่อมีบทบาทอะไรในกระบวนการสันติภาพและเสถียรภาพของสถาบันยุคหลังความขัดแย้งในสาธารณรัฐวันดา จังหวัด อาแจห์และสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า? และภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมของสื่อและการเมืองใดที่สื่อสามารถเล่นบทบาทที่ สร้างสรรค์ในการสร้างสันติสุข

๒. แผนงานใด (อาทิเช่น การฝึกอบรมนักข่าว การสร้างกิจกรรมให้คำปรึกษา การจัดสรรทรัพยากรทางการเงินและทาง เทคนิคสำหรับวิทยุท้องถิ่น การผลิตละครระหว่างชนชาติ ฯลฯ) ถูกสร้างขึ้นเพื่อเพิ่มความสามารถในการสร้างสันติภาพของสื่อ

๓. โครงการใดถูกกล่าวว่าจะเกิดผลกระทบมากที่สุดจากการปรองดองและการปล่อยทหารจากการประจำการ? แล้วสื่อได้ เพิ่มความชอบธรรมของกระบวนการสันติภาพ เช่น ศาลยุติธรรม และสถาบันแก้ปัญหาความขัดแย้ง ในขณะที่ลดความชอบ ธรรมของความรุนแรงจากผู้กระทำหรือไม่

๔. กฎระเบียบด้านสื่อของรัฐมีบทบาทอะไร อาทิเช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมเนื้อหา การสนับสนุนสื่อสันติภาพ (ในการเปิดหรือขัดขวางความสามารถในการสร้างสันติภาพของสื่อ)

ระเบียบวิธีวิจัย: (การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการสำรวจที่ขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้)

1. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจะช่วยประเมินว่าโครงการของสื่อและกฎระเบียบของรัฐจะสามารถสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างเชื้อชาติที่ดีขึ้นเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐหรือไม่

2. การสำรวจจากแบบสอบถามจะช่วยประเมินว่าโปรแกรมต่างๆประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเปลี่ยนบรรทัดฐาน ของผู้ชม

3. เครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหาจะใช้ในการวิเคราะห์การตั้งค่างของวาระและกรอบของสื่อที่แตกต่างกันสำหรับโครงการสันติภาพ) รายการวิทยุและรายการโทรทัศน์(

ก. ดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับสื่อ: การประเมินว่าโครงการของสื่อมีอิทธิพลต่อภูมิทัศน์สื่อในประเทศยุคหลังความขัดแย้งอย่างไร

1. สิ่งนี้รวมถึงการเข้าถึงของสื่อ หากผู้กระจายเสียงทางวิทยุหรือโทรทัศน์และนักเคลื่อนไหวเข้าถึงจำนวนประชากรที่น้อยเนื่องจากสัญญาณวิทยุหรือโทรทัศน์ที่มีความแรงของสัญญาณต่ำ ความสามารถที่จะมีอิทธิพลต่อสังคมจะค่อนข้างจำกัดตามไปด้วย

2. ต้องประเมินว่า ความสามารถของการเข้าถึงสื่อเป็นอย่างไรก่อนการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในสาธารณรัฐรวันดา ในค.ศ. 1994 รัฐบาลอนุญาตให้สื่อวิทยุกระจายเสียงได้อย่างอิสระในหมู่ประชากร นอกจากนี้การใช้ภาษาของโปรแกรมสร้างสันติภาพจะต้องเป็นภาษาที่เข้าใจกันได้ทั่วไปในชนกลุ่มน้อยทั้งหมด

3. ต้องมีการประเมินหากรัฐบาลและตัวแสดงภาคประชาสังคม นำไปสู่การเพิ่มขึ้นโดยตรงของความหลากหลายของสื่อ ความหลากหลายนี้คือการรับประกันในเสียงที่หลากหลาย รวมทั้งเสียงของชนกลุ่มน้อย หนึ่งในแง่มุมสำคัญคือองค์ประกอบของกลุ่มสื่อของรัฐและ /หรือภาคเอกชนและเนื้อหาที่มุ่งเน้นในการเผยแพร่ การกำหนดปัจจัยในบริบททางการเมืองและเศรษฐกิจเป็นเหมือนการตรวจสอบการเมืองของรัฐเช่นกัน

ข. ดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมืออาชีพ: ประสิทธิภาพของนักข่าวในที่นี่หมายถึงความสามารถของผู้สื่อข่าวที่ตอบสนองความรับผิดชอบต่อหน้าที่ด้วยระดับความเป็นมืออาชีพและความเป็นกลางที่เหมาะสม ผู้สื่อข่าวควรตระหนักถึงหน้าที่ความเป็นผู้พิทักษ์ของตนต่อข้อความที่เกิดจากความเกลียดชัง ฯลฯ

1. การฝึกอบรมสถาบันนักข่าวนั้น เป็นบทบาทที่สำคัญของมหาวิทยาลัยและสถาบันอื่น ๆ จึงเกิดคำถามว่ารัฐบาลหรือภาคประชาสังคมมีการจัดฝึกอบรมที่สร้างความตระหนักให้นักข่าวในเรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพหลังยุคความขัดแย้งบ้างหรือไม่?

2. หากตัวแปรอื่น ๆ เป็นผลผลิตจากการทำงานของนักข่าว วิธีพิสูจน์บทความและรายงานของพวกเขาคืออะไร? พวกเขาให้เสียงตัวแสดงทุกตัวสำคัญเท่าเทียมกันหรือไม่?

3. ดัชนีบ่งชี้ที่สองสำหรับการเป็นมืออาชีพของสื่อ คือการเข้าถึงข้อมูลหรือพื้นที่ของผู้สื่อข่าวและ กลุ่มที่ใช้สื่อในการเคลื่อนไหวทางสังคม เพื่อให้บรรลุผลทางการเมือง

4. ความเป็นมืออาชีพและการเข้าถึงกลุ่มที่ใช้สื่อในการเคลื่อนไหวทางสังคมและนักข่าวขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของอะไร?

ค. ดัชนีชี้วัดเหล่านี้จะได้รับการประเมินจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการสำรวจที่ยังคงมีอยู่

บทที่ 3

1. อาเจาะห์

1.1 กล่าวนำ

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1976 ความขัดแย้งในอาเจาะห์จัดเป็นหนึ่งในความขัดแย้งที่ดำรงอยู่นานที่สุดในเอเชีย โดยมีความพยายามในการสร้างสันติภาพอยู่หลายครั้งจนกระทั่งปี ค.ศ. 2005 จึงประสบผลสำเร็จ ในวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 2005 รัฐบาลอินโดนีเซีย (Government of Indonesia – GoI) และขบวนการอาเจาะห์เสรี (Free Aceh Movement – GAM, Gerakan Aceh Merdeka) สามารถร่วมกันลงนามข้อตกลงสันติภาพเพื่อยุติความขัดแย้งและสร้างสันติภาพในอาเจาะห์ได้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ ในวันที่ 26 ธันวาคม ค.ศ. 2004 ไม่กี่เดือนก่อนที่จะบรรลุข้อตกลงสันติภาพ อาเจาะห์ได้รับผลกระทบอย่างร้ายแรงจากคลื่นสึนามิและแผ่นดินไหว มีผู้เสียชีวิตถึง 160,000 ราย จนกลายเป็นจุดพลิกผันที่สำคัญในการเปลี่ยนผ่านไปสู่ช่วงเวลาแห่งการสร้างสันติภาพ

1.2 สื่อมวลชนในช่วงเวลาของความขัดแย้งในอาเจาะห์

ผลการวิจัยเบื้องต้นตั้งข้อสังเกตว่าข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของสื่อมวลชนในอาเจาะห์มีอยู่อย่างจำกัด แม้ว่าในความเป็นจริงจะมีสื่อมวลชนจำนวนมากปฏิบัติหน้าที่ในช่วงเวลาแห่งความขัดแย้ง เช่น ช่องโทรทัศน์ที่เดิมเป็นของรัฐอย่าง “Televisi Republik Indonesia” (Television of the Republic of Indonesia) หรือ “TVRI” ได้ออกอากาศรายการเกี่ยวกับอาเจาะห์เป็นเวลา 2 ชั่วโมงทุกวัน นอกจากนี้จังหวัดยังมีสถานีวิทยุอยู่จำนวน 15 สถานีด้วยกัน หนึ่งในนั้นเป็นสถานีวิทยุชุมชนที่เป็นของรัฐ คือ “Radio Republik Indonesia” (RRI, Radio of the Republic of Indonesia) ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน “Serambi Indonesia” และ “Aceh Express” ทั้งยังมีหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์อย่าง “Media Kutaraja” “Kontras” “Aceh Kronika” และ “Suwa” (ICG, 2000)

นอกเหนือจากสื่อมวลชนท้องถิ่นแล้ว ยังมีสื่อมวลชนอีกจำนวนมากที่ไม่ได้มีฐานอยู่ที่อาเจาะห์ อันได้แก่ “RCTI” “Metro TV” “SCTV” “Indosiar” “ANTV” “TPI” “Trans TV” “TV7” และ “dan Lativi” เป็นสื่อเอกชนระดับชาติ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงจาการ์ คอยรายงานข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความขัดแย้งภายในอาเจาะห์ สำหรับสื่อวิทยุ “ELShinta” มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงจาการ์คาดาเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ทำหน้าที่รายงานข่าวสารเกี่ยวกับความขัดแย้งภายในภูมิภาค ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ในกรุงจาการ์คาดา ได้แก่ “Tempo” “Forum” “Gatra” “Suara Pembaruan” “Harian Terbit” “Warta Kota” “Indo Pos” “Rakyat Merdeka” “Koran Tempo” “Pos Kota” “Media Indonesia” “Republika” และ “Kompas” ในขณะที่ “Waspada” “Medan Pos” และ “Analisa” มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ “Northern Sumatera”

ในช่วงยุคของซูฮาร์โต อาเจาะห์ถูกประกาศให้เป็นพื้นที่ปฏิบัติการทางทหาร (ค.ศ. 1989 – 1998) หลังจากนั้นในปี ค.ศ. 1998 มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกในอาเจาะห์ (ค.ศ. 2003 – 2004) และมีสถานะเป็นพื้นที่ฉุกเฉิน (ค.ศ. 2004 – 2005) ในช่วงเวลาดังกล่าวจังหวัดถูกตัดขาดจากอิทธิพลภายนอก สื่อมวลชน นักประชาสัมพันธ์ นักเคลื่อนไหว นักวิจัย และนักวิชาการถูกห้ามไม่ให้เดินทางเข้าอาเจาะห์ เว้นแต่ได้รับการยกเว้นจากรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกา

ออกโดยประธานาธิบดี หมายเลข 43/2003 เพื่อควบคุมการเดินทางเข้าอาเจาะห์ของสื่อทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ สะท้อนให้เห็นว่าการรายงานข้อมูลข่าวสารยังคงถูกควบคุมโดยรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกองทัพ

ในช่วงเวลาแห่งความขัดแย้ง สื่อมวลชนถูกจำกัดบทบาทหรือถูกปิดปากโดยกองทัพอินโดนีเซียที่พยายามควบคุมให้การรายงานข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเจาะห์เป็นไปในทิศทางที่สนับสนุนกองทัพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องไม่มีการรายงานข่าวเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนของกองทัพอินโดนีเซีย ภายหลังการเฝ้าติดตามสถานการณ์ตั้งแต่ 28 กรกฎาคม – 12 สิงหาคม ค.ศ. 2003 Aceh News Watch ได้ตีพิมพ์รายงานเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ระดับชาติและสื่อโทรทัศน์ของอาเจาะห์ ปรากฏข้อสรุปที่ว่า การรายงานข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเจาะห์มีลักษณะที่ไม่เป็นกลาง¹

“ในช่วงระหว่างที่เกิดความขัดแย้งนั้น สื่อไม่มีทางเลือกมากนักนอกจากรายงานข่าวที่ต้องได้รับการอนุมัติจากระบบการปกครองที่อยู่ในอำนาจ ณ ตอนนั้น.. รัฐบาลอินโดนีเซียนำเอาระบบที่คล้ายคลึงกันของสหรัฐอเมริกามาใช้ เมื่อตอนที่บุกอิรักที่เรียกว่า นักข่าวที่แฝงตัว โดยในตอนนั้นกลาโหมสรรหานักข่าวจากกรุงจาการ์ตา ซึ่งถูกนำตัวไปยังอาเจาะห์และอยู่กับทหารตลอดเวลา สิ่งนี้นักข่าวเขียนจึงถูกรองจากทหาร”²

สื่อมวลชนที่ไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลมักถูกลอบทำร้ายอย่างแสนสาหัสในขณะปฏิบัติหน้าที่ ดังกรณีเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม ค.ศ. 1999 นักข่าวนามว่า “Supriadi” จากหนังสือพิมพ์ “Medan Pos” ถูกชายลึกลับ 2 คนขึ้นรถมอเตอร์ไซด์ลักตัวไปจากบ้านพักย่านบันดาร์อาเจาะห์ จนกระทั่ง 2 วันต่อมาจึงพบศพของเขาที่ Bukit Hagu ทางตอนเหนือของอาเจาะห์ โดยมีบาดแผลของการถูกยิงและแทง (Amnesty International: 2000) และในปลายปี ค.ศ. 1999 ทางตำรวจได้กดดันให้สถานีวิทยุ “Nikoya” ส่งสำเนาเทปข่าวให้ตรวจก่อนออกอากาศ (Dagron: 2001) ในวันที่ 15 พฤษภาคม ค.ศ. 2001 บรรณาธิการของ “Kutaraja” นามว่า “Murizal Hamzah” ถูกเจ้าหน้าที่ทำร้ายในย่าน “Lhok Nibong” ทางตอนเหนือของอาเจาะห์ เพราะทำการถ่ายรูปรองทัพอินโดนีเซียขณะที่พยายามสลายการชุมนุมบนท้องถนน (Amnesty International: 2001) โดยเหยื่อถูกรายงานว่าเป็นนักข่าวที่ไม่สนับสนุนฝ่าย Gol

“ฉันเห็นความกดดันที่เกิดขึ้นต่อข่าวที่ทำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสื่อมเสียชื่อเสียง เราเองพยายามอย่างมากในการถ่วงน้ำหนักตรงนี้ แต่ยังคงประสบกับความกดดันเพราะเงื่อนไขไม่ได้เอื้อเท่าไร ยิ่งถ้าประชาชนไม่ได้อ่านข่าวอย่างละเอียด.. ถึงแม้เราได้กล่าวถึงพื้นฐาน GAM ในอาเจาะห์ตอนเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งของ Abdullah Syafie (อดีตผู้บัญชาการ GAM) ใน Lhokseumawe, Batuphat และในที่อื่นๆ เรายังคงถูก

¹ <http://www.pmw.c2o.org/2003/indon4162.html>. Accessed 15 March 2013

² Interview with Munawar Liza, Helsinki Aceh Peace Negotiator from GAM side, Banda Aceh, 4 September 2013

ตกเดือน แต่ก็ยังคงมีความจำเป็น ความกดดันที่เกิดขึ้นจึงต้องละเลยไปเพื่อส่งข่าว และนั่นคือสิ่งที่ฉันประสบมาตลอดสองปี”³

หนึ่งในปัญหาหลักของการรายงานข่าวในพื้นที่อาเจะห์คือ ความเป็นกลางของข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุนี้ องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา “USAID” ได้ให้การสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสื่อ “Internews” เพื่อช่วยเหลือนักข่าวในอาเจะห์ Internews จัดอบรมหลักสูตรการรายงานข่าวความขัดแย้ง โดยใช้ชื่อว่า “Reporting for Peace” ในอินโดนีเซียรวมถึงในอาเจะห์ โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้นักสื่อสารมวลชน สามารถรายงานข่าวในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งต่างๆ รวมถึงในอาเจะห์ โดยรู้จักลดระดับความตึงเครียดแต่ในขณะเดียวกันยังสามารถรักษาระดับความเป็นมืออาชีพไว้ได้ กล่าวคือ เพื่อมุ่งสร้างความเป็นกลางในการรายงานข้อมูลข่าวสาร

อีกหนึ่งโครงการอบรม ได้แก่ “โครงการสร้างขีดความสามารถของวิทยุชุมชน” (Capacity Building of Local Radio) ซึ่งเป็นโครงการของ UNESCO ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากรัฐบาลเดนมาร์ก (DANIDA) ริเริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1999 โครงการมุ่งเตรียมความพร้อมให้แก่สถานีวิทยุชุมชนจำนวน 25 สถานี จากทั่วอินโดนีเซียในการรายงานข่าว ภาคสนาม นักข่าวที่เข้าร่วมการอบรมได้รับความรู้ด้านวารสารศาสตร์เบื้องต้นและการผลิตสื่อ ซึ่งมีส่วนสนับสนุนกระบวนการสร้างประชาธิปไตยในอินโดนีเซีย โดยจาก 25 สถานี มี 3 สถานี มาจากอาเจะห์ ได้แก่ “Nikoya” “Gipsi” และ “Adyemaja” (Dagron: 2001)

1.3 สื่อมวลชนในช่วงเวลาแห่งการสร้างสันติภาพ

ภายหลังการพูดคุยทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการทั้งหมด 5 ครั้งนับแต่มกราคม ค.ศ. 2005 จึงเกิดข้อตกลงด้านสันติภาพขึ้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2005 ที่เมือง Helsinki ประเทศฟินแลนด์ โดยมีอดีตนายกรัฐมนตรีของฟินแลนด์ นาย Martti Ahtissari ทำหน้าที่เป็นคนกลางคอยประสานให้เกิดความไว้วางใจกันระหว่างสองฝ่าย

ปัจจัยที่ส่งผลให้กระบวนการสร้างสันติภาพประสบความสำเร็จมีหลายประการด้วยกัน โดยอ้างอิงจาก Hamid Awaluddin (2008:27) คือ ตัวแกนนำในการพูดคุยสันติภาพจาก Gol เอง และนโยบาย “รูดชิปปาก” (Zip Mouth Policy) หรือ การไม่อนุญาตให้ทั้งฝ่าย Gol และ GAM ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเจรจาตลอดระยะเวลา 7 เดือน โดย Ahtisaari ให้สัมภาษณ์ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องตรงกันว่าจะให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชนให้น้อยที่สุดในช่วงที่มีการพูดคุยกัน (2008:23) ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ให้สื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะกระตุ้นอารมณ์หรือความรู้สึก

“ฉันเคยเห็นสิ่งนั้นก่อน the Helsinki accord ที่ว่าสื่อมีบทบาทสำคัญในการเตรียมการในพื้นที่ (พื้นที่อาเจะห์ที่มีความขัดแย้ง) ที่เตรียมพร้อมในการรับ

---

³ Interview with Hendra Syahputra, Freelance Journalists, Banda Aceh, 27 September 2013

กระบวนการสันติภาพ ดังนั้นในช่วงที่มีกระบวนการสันติภาพ เราจะเห็นว่าสื่อกลายเป็นพลังสำคัญที่สามารถเปลี่ยนการรับรู้กระบวนการสันติภาพในชุมชน”⁴

ในหลายกรณีเมื่อทั้ง 2 ฝ่ายให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน จะพยายามนำเสนอด้านดีของการพูดคุย ยกตัวอย่างกรณี Jusuf Kalla อติรองประธานาธิบดีของอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นที่รู้จักในฐานะผู้สนับสนุนให้เกิดกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ แม้ว่าไม่ได้เข้าร่วมพิธี ณ เมือง Helsinki โดย Kalla เคยให้สัมภาษณ์ว่า

“หากไม่มีทางออกแบบสันติวิธี นั้นหมายความว่า เราจะต้องมีสงครามที่ยืดเยื้อต่อไปหรือ?...นั่นคือสิ่งที่ประชาชนต้องการหรือ? หากเราไม่ต้องการให้เกิดสงคราม เราต้องพูดคุยหรือประชุมกันต่อไป ตลกใช่ไหมที่ผู้คนถามเราว่าทำไมเราถึงเจรจากับกลุ่ม GAM แต่พวกเขาก็ยังถามด้วยว่าทำไมความขัดแย้งยังคงดำรงอยู่? (Serambi Indonesia, July 7, 2005, กล่าวใน Aspinal & Crouch: 2003)

อีกหนึ่งตัวอย่าง ได้แก่ ข่าวจากเว็บไซต์ข่าวรายวัน “Sinar Baru Online” รายงานว่า 2 วันก่อนการลงนามข้อตกลงในวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 2005 ประธานาธิบดีของอินโดนีเซีย Susilo Bambang Yudhoyono กล่าวเตือนคณะตัวแทนเพื่อการลงนามสันติภาพฝ่ายอินโดนีเซียว่าให้ระมัดระวังไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลเสียต่อกระบวนการพูดคุย ท่านประธานาธิบดีได้กล่าวไว้ว่า การลงนามที่จะถูกจารึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์นี้จะต้องแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของรัฐบาลอินโดนีเซียในการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นของขวัญการครบรอบ 60 ปีของวันประกาศอิสรภาพเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม⁵

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ทั้งฝ่าย Gol และฝ่าย GAM ต่างสนับสนุนแนวคิดสื่อเพื่อสันติภาพ (Peace Journalism) เช่นเดียวกับสื่อมวลชนต่างๆ ในประเทศ

1.4 สื่อในช่วงเวลาภายหลังความขัดแย้งในอาเจาะห์

สื่อมวลชนทั่วไปต่างสนับสนุนกระบวนการสร้างสันติภาพ แม้ว่าจะมีบางกลุ่มในจาร์กาตาไม่เห็นด้วยกับผลการเจรจาทั้งหมด (Ibrahim: 2008) อย่างไรก็ตามการประเมินว่าสื่อสนับสนุนให้เกิดสันติภาพมากน้อยเพียงใดเป็นสิ่งที่ประเมินได้ยาก

หนึ่งในสิ่งที่น่าสนใจในช่วงเวลาภายหลังความขัดแย้งในอาเจาะห์ ได้แก่ ภารกิจการเฝ้าระวังอาเจาะห์ (Aceh Monitoring Mission – AMM) หนึ่งในเดือนภายหลังที่สหภาพยุโรปได้เข้าร่วมกระบวนการพูดคุยเพื่อสร้างสันติภาพ ณ เมือง Helsinki AMM ได้มีการก่อตั้ง AMM เพื่อปฏิบัติการตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน ค.ศ. 2005 สหภาพยุโรปเป็นผู้เริ่มให้เกิด AMM ร่วมกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ประเทศนอร์เวย์ และประเทศสวีเดน วัตถุประสงค์ทั่วไปของ AMM คือ อำนาจ

⁴ Interview with Munawar Liza, Helsinki Peace Negotiator from GAM, Banda Aceh, 4 September 2013

⁵ http://www.watchindonesia.org/SIB_14.8.05.htm. Accessed 5 March 2013

ความสะดวกรวดให้ Gol และ GAM บรรลุข้อตกลงในระดับปฏิบัติการ ภารกิจสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 2006 จากนั้นจึงจัดให้มีการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในอาเจะห์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม ค.ศ. 2006 ในช่วงเวลาที่สำคัญเช่นนี้ AMM ไม่ได้แพร่กระจายข้อมูลให้แก่สาธารณชนมากนัก แม้ว่า AMM จะมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์คอยทำหน้าที่ประสานงานกับสื่อมวลชนต่างๆ (Anderson: 2012) โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานของ AMM ปรากฏอยู่ในเว็บไซต์ www.aceh-mm.org/index.htm

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนมากที่ขยายขอบเขตงานจากการฟื้นฟูพื้นที่หลังเหตุการณ์สึนามิมาสู่การสร้างสันติภาพในอาเจะห์ ในด้านสื่อสารมวลชนมีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. Peuneugah Aceh (รายงานข่าวจากอาเจะห์) เป็นรายการวิทยุประจำวัน ผลิตโดย Internews ตั้งแต่มีนาคม ค.ศ. 2005 ถึงกันยายน ค.ศ. 2006 มีผู้ฟังราว 1 ล้านคนต่อวัน นับว่าเป็นที่นิยมในอาเจะห์ นอกเหนือจากการรายงานสถานการณ์ภายหลังเหตุการณ์สึนามิถล่ม Peuneugah Aceh ยังรายงานสถานการณ์ภายหลังความขัดแย้งในอาเจะห์อีกด้วย เช่น ความคืบหน้าเกี่ยวกับการเจรจาสันติภาพที่ Helsinki⁶

2. โครงการวิทยุเยาวชนอาเจะห์ (Aceh Youth Radio Project) โดยหน่วยงานในอินโดนีเซีย “Search for Common Ground” (SFCG) ตั้งแต่เมษายน ค.ศ. 2008 ถึงกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2009 ได้รับเงินสนับสนุนจาก DFID และบริหารจัดการโดยธนาคารโลก อ้างอิงจากรายงานของ SFCG วัตถุประสงค์ของโครงการคือ เปลี่ยนแปลงวิธีการที่เยาวชนอาเจะห์รับมือกับความขัดแย้ง โดยการแสวงหาความร่วมมือและหลีกเลี่ยงความรุนแรง โครงการมีระยะเวลาการดำเนินงานนาน 10 เดือนและประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก อันได้แก่ การอบรมด้านการผลิตสื่อและการบริหารจัดการความขัดแย้ง การให้ความช่วยเหลือตามเขตพื้นที่ต่างๆ รายงานประเด็นเกี่ยวกับเยาวชนจากกลุ่มเยาวชนอาเจะห์ต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจทางนโยบาย และการผลิตและออกอากาศรายการวิทยุเยาวชนจำนวน 2 รายการ (2009:2)

3. โครงการฟื้นฟูสังคมและเศรษฐกิจอาเจะห์ (Social Economic Recovery Aceh Program – SERAP) โดยสมาคม Canadian Co-operative Association จากแคนาดา ร่วมกับหน่วยงาน PASKA หน่วยงาน Social Marketing Circle และศูนย์ Polling Centre โครงการ SERAP มุ่งให้ความช่วยเหลือชาวอาเจะห์ในการฟื้นฟูความเป็นอยู่และสร้างสันติภาพในอาเจะห์ โดยมีกิจกรรมหลักคือการฝึกอบรมหัวหน้าชุมชนต่างๆ เพื่อสร้างสันติภาพและเรียนรู้แนวทางในการรับมือเมื่อปรากฏปัญหาความขัดแย้ง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมวิทยุชุมชนที่ออกอากาศสำหรับชาวบ้านตามแนวชายฝั่ง หนึ่งในสถานีวิทยุชุมชนดังกล่าว ได้แก่ Serenada Radio ใน Meulaboh อยู่ทางตะวันตกของอาเจะห์⁷

4. ระบบการเฝ้าระวังเหตุรุนแรงระดับชาติ (The National Violence Monitoring System – NVMS) หรือ Nasional Pemantauan Kekerasan (SNPK) เป็นโครงการที่ริเริ่มขึ้นใหม่ในปี ค.ศ. 2012 โดยกระทรวง Indonesian Coordinating Ministry for People’s Welfare (Kemenkokesra) ของอินโดนีเซีย ได้รับการสนับสนุนจาก

⁶ <http://peacemedia.usip.org/resource/peuneugah-aceh-news-aceh-acehnese>. Accessed 15 March 2013

⁷ http://www.coopscanada.coop/assets/firefly/files/files/Building_Lastings_Peace_and_Prosperty_in_Aceh.pdf. Accessed 16 March 2013

ศูนย์ The Habibie Center และธนาคารโลก กิจกรรมหลักได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ประเด็นความรุนแรงใน 9 จังหวัดรวมถึงอาเจะห์ ผู้กำหนดนโยบายจะอ้างอิงผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเพื่อป้องกันเหตุความรุนแรง ภาควิชาของโครงการในอาเจะห์ ได้แก่ ศูนย์ Centre for Peace and Conflict Resolution (CPCRS) จากมหาวิทยาลัย Syiah Kuala University ศูนย์ได้ตีพิมพ์ผลการเฝ้าระวังเพื่อสันติภาพอย่างต่อเนื่อง โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น อันได้แก่ “Serambi Indonesia” “Kontras” “Waspada” “Aceh Kita” “Pro Haba” “Analisa” “Rakyat Aceh” และ “Harian Aceh”⁸

1.5 การเคลื่อนไหวของสื่อสันติภาพ

ในระหว่างที่มีกระบวนการสันติภาพใน ค.ศ. 2005 ณ เมืองเฮลซิงกิ ชาวฟินนิชที่เป็นสื่อกลางอย่าง Martti Ahtisaari ได้นำเอาแนวทางที่แตกต่างจากความพยายามที่เป็นสื่อกลางครั้งก่อนมาใช้ ซึ่งหลายๆองค์กรได้นำเอาไปใช้ ยกตัวอย่าง the Centre for Humanitarian Dialogue (HDC) โดย Martti ได้จัดตั้งหลักการในการพบปะพูดคุย รวมทั้งการจัดการกับสื่อ ปรัชญาของเขาคือ “ไม่มีสิ่งใดจะถูกยอมรับจนกระทั่งทุกอย่างได้รับการยอมรับ” ถึงแม้ข้อตกลงดังกล่าวจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาระหว่างการเผชิญหน้าของทั้งสองพรรคได้ โดยเฉพาะปัญหาเรื้อรังกับ GAM ที่ไม่ควรพูดถึงผลลัพธ์ของความอิสระในกระบวนการสันติภาพ แนวทางนี้มีความแตกต่างกับกระบวนการสื่อกลางแต่เดิม

หลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและภัยพิบัติสึนามิที่ทำลายหลายส่วนของอาเจะห์ องค์กรความช่วยเหลือต่างๆก็ถาโถมเข้ามาในภูมิภาคและเข้ามาเกี่ยวเนื่องกับการบูรณะฟื้นฟูอาเจะห์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อตกลงสันติภาพเฮลซิงกิที่ว่ามิโปรแกรมอยู่มากที่มุ่งเป้าในการสร้างสันติภาพและก่อให้เกิดความยั่งยืนในอาเจะห์

ตัวอย่างหนึ่งคือ บีบีซี (BBC) ที่มีบทบาทอย่างยิ่งควบคู่ไปกับองค์กรสื่อระหว่างประเทศอื่นๆในการอบรมนักข่าวสันติภาพ ซึ่งนักข่าวที่เข้าร่วมต่างก็บอกว่าได้รับประโยชน์อย่างมาก เช่น ได้เรียนรู้การหลีกเลี่ยงการคาดคะเนบุคคลที่ฆ่าหรือลักพาตัวไปก่อน การเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นความโกรธไปยังความรู้สึกเสียใจโดยเขียนเกี่ยวกับโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นในอาเจะห์ (Braithwaite et al, 2010)

อีกหนึ่งโครงการที่มีค่าแก่การศึกษาคือ โครงการวิทยุเยาวชนอาเจะห์ ซึ่งดำเนินการโดย Search for Common Ground (SFCG) ของอินโดนีเซียตั้งแต่ เดือนเมษายน 2008 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2009 โดยโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจาก DFID และบริหารโดยธนาคารโลก ตามรายงานของ SFCG นั้น วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการคือการแปลงรูปแบบของการจัดการความขัดแย้งของเยาวชนอาเจะห์ จากแนวทางที่เป็นปรักษ์ไปสู่การแก้ไขที่ร่วมมือกัน โครงการนี้ดำเนินการอยู่ 10 เดือนและประกอบด้วยกิจกรรม 4 แขนง ได้แก่ อบรมเรื่องการผลิตสื่อและการจัดการความขัดแย้ง กิจกรรม

---

⁸ <http://www.snpc-indonesia.com>. Accessed 1 April 2013

ภายนอกในแต่ละเก้าอำเภอ การรายงานความคิดเห็นของเยาวชนในอาเจาะห์ต่อผู้ตัดสินใจในละแวกนั้นๆ และ การผลิตและ ถ่ายทอดรายการวิทยุเยาวชนสองรายการ

สมาพันธ์นักข่าวอิสระ (*Aliansi Jurnalisme Independen, AJI*) ยังคงสนับสนุนนักข่าวสันติภาพ โดยได้ จัดให้มีการอบรมและมีการประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อนักข่าวสันติภาพ ยกตัวอย่าง การประชุมเชิงปฏิบัติการและเวที บรรณาธิการของนักข่าวสายการเลือกตั้งสันติภาพ เมื่อวันที่ 17-18 มีนาคม พ.ศ. 2555 ณ บันดาร์อาเจาะห์⁹ หนึ่งในบุคคลที่สำคัญคือ Maimun Saleh หัวหน้าของ AJI Banda Aceh โดย Saleh กล่าวว่า “ค่านิยมที่เป็นพื้นฐานที่ต้องเป็นที่ยอมรับต่อนักข่าวทั้งปวงคือ ความเป็นอิสระ จะต้องไม่วางกรอบไปในทางบวกหรือลบกับความคิดเห็นสาธารณะต่อผู้ลงเลือกตั้งและ จะต้องปฏิบัติตามกรอบของจริยธรรม” และถึงแม้สื่อในอาเจาะห์จะเห็นด้วยกับการสนับสนุนสื่อสันติภาพ แต่ Saleh ยังแนะนำ หลักการเบื้องต้นการเสนอข่าวการเลือกตั้งสันติภาพในทางปฏิบัติ ดังนี้

1. พันธสัญญาต่อสาธารณชน โดยไม่เฉพาะเจาะจงกับตัวบุคคลหรือกลุ่ม ที่รวมไปถึงเจ้าของสื่อ นอกจากนั้นนักข่าวยังต้องเป็นอิสระจากผลประโยชน์ใดๆระหว่างกระบวนการเลือกตั้งอีกด้วย
2. การเสนอข่าวที่มีความแม่นยำ สมดุลและไม่ลำเอียง สื่อสารมวลชนสันติภาพหมายถึงการหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่สนับสนุนความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติ
3. การแก้ไขทันทีเมื่อค้นพบความผิดพลาด
4. การจัดหาพื้นที่สำหรับบุคคลพิเศษ (เสียงของผู้ไร้เสียง) และการจัดวางให้สื่อเป็นพื้นที่สาธารณะ

ในขณะเดียวกัน มาตรฐานของการเสนอข่าวการเลือกตั้งตาม Saleh ได้แก่

1. อาย่ายอมรับการประจบสอพลอจากกลุ่มหรือบุคคลใดๆที่เกี่ยวข้องในการเสนอชื่อ
2. อาย่าให้คำสัญญาใดๆเกี่ยวกับเนื้อหาที่ครอบคลุมการเลือกตั้ง
3. ให้ความระมัดระวังในการรายงานผลการสำรวจที่อาจก่อร่างหรือเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของสาธารณชนในเรื่องเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
4. ไม่ให้คำอธิบายที่ผิดๆ การใส่ร้าย ให้ร้ายชื่อหรือทำลายชื่อเสียงบุคคลหรือกลุ่มใดๆโดยเฉพาะ
5. ไม่รับสินบนเกี่ยวเนื่องกับการจัดพิมพ์หรือควบคุมเนื้อหา

นอกจากนั้น ยังสมควรที่จะคำนึงถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำในการเป็นนักข่าว หลักๆคือทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อและให้ มีความตระหนักในสาธารณชนที่เกี่ยวกับสื่อและกฎเกณฑ์ของสื่อ

---

⁹ <http://www.acehkit.com/berita/pilkada-2012-ujian-berat-bagi-media-aji-banda-aceh>. Accessed 30 April 2013

“กฎหมาย (ทางสื่อ) ค่อนข้างมีความชัดเจน ปัญหาจึงไม่ได้อยู่ที่นักข่าวที่ควรจะมี ความเข้าใจอย่างเดียว หากแต่ผู้ที่อ่านข่าวเองควรที่จะอ่านข่าวด้วย ที่ว่าตัวชุมชน หรือผู้วางนโยบายไม่เข้าใจหรือไม่ต้องการเข้าใจ จึงชัดเจนว่านักข่าวได้รับความ ค้ำครองจากกฎหมาย”¹⁰

1.6 กรณีศึกษาของการเคลื่อนไหวของสื่อ

ตัวอย่างแรกเป็นกรณีที่นักข่าวอาเจะห์มีบทบาทสำคัญในการเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชันของอดีตรัฐมนตรี Abdullah Puteh ในปี ค.ศ. 2004 หนึ่งในผู้นำสหพันธ์นักข่าวอิสระในอาเจะห์ได้กล่าวไว้ว่า “หากไม่มีสื่อมวลชน ก็จะไม่มีการ ดำเนินคดีใด” สื่อมวลชนยังเปิดโปงการมีส่วนเกี่ยวข้องของทหารและตำรวจกรณีการค้าไม้เถื่อน

อีกหนึ่งกรณีศึกษาในปี ค.ศ. 2009 นักข่าวอาเจะห์จำนวนนับสิบคนชุมนุมกันอย่างสงบในตัวเมือง Banda Aceh เนื่องในวันแรงงานแห่งชาติ เพื่อเรียกร้องให้เจ้าของกิจการสื่อทั่วประเทศปรับค่าแรงให้ลูกจ้างและนักข่าวเทียบเท่า ค่าแรงขั้นต่ำ Mukhtaruddin Yakob อดีตประธานสหพันธ์นักข่าวอิสระในเมือง Banda Aceh อธิบายว่า การชุมนุมมีขึ้น เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงความลำบากของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในจังหวัดที่ได้รับค่าแรงไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ

Mukhtaruddin อธิบายว่า ไม่ใช่ทุกบริษัทสามารถจ่ายค่าแรงที่เป็นธรรมให้นักข่าวได้ แม้ว่าธุรกิจ สื่อมวลชนในอินโดนีเซียจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ค่าแรงขั้นต่ำในอาเจะห์คือ 1.2 ล้านรูเปียอินโดนีเซีย (115 ดอลลาร์สหรัฐ) ค่าแรงที่ต่ำกว่ามาตรฐานส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสื่อมวลชน

กลุ่มนักข่าวร้องขอให้บริษัทเลิกใช้วิกฤตการณ์โลกเป็นข้ออ้างในการกีดกันไม่ให้ลูกจ้างตั้งสหภาพแรงงาน รวมถึงการเลิกจ้าง และเปลี่ยนรูปแบบการจ้างงานจากประจำเป็นสัญญาระยะสั้น กลุ่มยังเรียกร้องให้บริษัทที่ระดับชาติดูแล ในเรื่องสัญญากับแหล่งข่าวในจังหวัด นอกจากนี้รัฐบาลต้องให้ความคุ้มครองแรงงาน รวมถึงสิทธิในการรวมกลุ่ม

อีกหนึ่งกรณีศึกษาคือ การประท้วงเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008 เรื่องร่างกฎหมายสื่ออิสลามที่เสนอโดย สภาและองค์กรกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงของอาเจะห์ โดยอ้างอิงประมวลจริยธรรมสื่อและกฎหมายสื่อมวลชนหมายเลข 40/1999 อย่างไรก็ตามประธานสมาคมนักข่าวอาเจะห์แห่งอินโดนีเซีย (Aceh's Indonesian Journalists Association – PWI) Dahlan แย้งว่า “พูดกันตามตรง ผมยังไม่เข้าใจว่าต้องการผลักดันอะไรกันแน่ระหว่างเรื่องเนื้อหาข่าวหรือคุณสมบัติของ นักข่าว” นอกจากนี้ Dahlan เชื่อว่าประมวลจริยธรรมและกฎหมายสื่อที่มีอยู่สามารถใช้ได้กับทุกศาสนาในประเทศ

การกำกับดูแลสื่ออิสลามอ้างอิงถึงกฎหมายปกครองเลขที่ 11/2006 มาตรา 153 บัญญัติให้ฝ่ายบริหารของอา เจะห์มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องสื่อและกิจการกระจายเสียงให้เป็นไปตามค่านิยมอิสลาม แต่ต้องทำงานร่วมกับคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียงของอาเจะห์ (KPID) ในเรื่องหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและรูปแบบรายการที่สามารถ ออกอากาศ

¹⁰ Interview with Arif Ramdhan, Journalist of largest daily in Aceh Serambi Indonesia, Banda Aceh, 19 September 2013

อีกกรณีศึกษาคือการประท้วงในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008 ที่มีการต่อต้านร่างกฎหมาย Qanun ต่อสื่อมุสลิมและการแพร่ภาพกระจายเสียงที่ถูกเสนอโดยสภานิติบัญญัติภูมิภาคของอาเจะห์และ KPI ของอาเจะห์ ซึ่งหัวหน้าของ Aceh's Indonesian Journalists Association (PWI) ที่ชื่อว่า Dahlan TH ได้กล่าวไว้ว่า “กล่าวกันอย่างตรงๆเลย เราเองยังไม่ตระหนักเลยว่าบริเวณใดที่จะมีการโน้มน้าวใจในเรื่องของเนื้อหาข่าวหรือลักษณะนิสัยของนักข่าว” นอกจากนี้ Dahlan ยังยืนยันรหัสของจริยธรรมที่คงอยู่และข้อกำหนดมีอยู่มากที่จะควบคุมนักข่าวและยัง “มีความเกี่ยวเนื่องกับทุกศาสนาในประเทศ” ซึ่งจริงๆแล้วข้อกำหนดของสื่ออิสลามและการแพร่ภาพกระจายเสียงจะเป็นที่ต้องการดังเช่นที่กำหนดไว้ในกฎหมายหมายเลข 11/2006 ในการปกครองอาเจะห์ โดยมาตรา 153 ระบุว่าอาเจะห์มีอำนาจที่จะนำค่านิยมของอิสลามมาใช้กับเนื้อหาและความสัมพันธ์ของสื่อและการแพร่ภาพกระจายเสียง กฎหมายยังระบุว่าส่วนบริหารของอาเจะห์ ควรประสานงานกับ KPI อาเจะห์ เพื่อคัดเลือกรายการที่สามารถและไม่สามารถถ่ายทอด และตั้งอยู่บนพื้นฐานของศาสนาและค่านิยมทางวัฒนธรรม¹¹

นักข่าวยังมีบทบาทสำคัญในการเปิดเผยปัญหาสิ่งแวดล้อม อาทิ การตัดไม้และจับสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย เว็บไซต์ <http://www.mongabay.co.id/> จะอธิบายว่านักข่าวสามารถช่วยเหลือในประเด็นต่างๆนี้ได้อย่างไร โดยรวมไปถึงเรื่องความขัดแย้งในภายหลังของอาเจะห์ด้วย เว็บไซต์จะเป็นภาษาอินโดนีเซียและเป็นที่ยอมรับมากที่สุดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและข่าวแบบอนุรักษ์นิยมในโลก นามว่า <http://www.mongabay.com> เว็บไซต์นี้จะเสนอมุมมองใหม่ๆที่มีการสืบสวนในข่าวที่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมในหมู่นักข่าวกันเอง ซึ่งในบางครั้งเนื้อหาเกี่ยวกับอาเจะห์ก็จะสามารถหาอ่านได้ในเว็บไซต์ของMongabay

1.7 การประเมินความสามารถของสื่อมวลชน

กฎหมายสื่อให้การรับรองสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น โดยการยกเลิกข้อจำกัดเรื่องคุณสมบัติของสื่อมวลชน พร้อมทั้งให้อิสระแก่นักข่าวในการเลือกเข้าเป็นสมาชิกสมาคม (Article 7)

ในยุคซุฮาร์โตองค์กรสื่อมวลชนเพียงแห่งเดียวที่รัฐบาลยอมรับคือ สมาคมนักข่าวอินโดนีเซีย (Association of Indonesian Journalists หรือ Persatuan Wartawan Indonesia – PWI) ส่วนสมาพันธ์นักข่าวอิสระ (Alliance of Independent Journalists หรือ Aliansi Jurnalis Independent – AJI) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1994 เพื่อต่อต้านการควบคุมโดยรัฐ จึงมีสถานะเป็นองค์กรผิดกฎหมาย ต่อมากฎหมายสื่อเป็นการรับรองสิทธิให้แก่ AJI และสมาคมสื่ออื่นๆ

นอกเหนือจากสหภาพสื่อใหญ่สองสื่อในประเทศแล้ว องค์กรสื่ออื่นๆ คือ Indonesian Community Radio Association (Jaringan Radio Komunitas Indonesia - JKRI), Indonesian Association of Community Television (Asosiasi Televisi Komunitas Indonesia - ATVKI), Indonesian Television Journalists Association

---

¹¹ <http://www.thejakartapost.com/news/2008/02/14/journalists-protest-draft-ordinance.html> Accessed 30 April 2013

(Ikatan Jurnalis Televisi Indonesia - IJTI), Indonesian Local TV Association (Asosiasi Televisi Lokal Indonesia - ATVLI), Association of Indonesian Private Televisions (Asosiasi Televisi Swasta Indonesia - ATVSI), Indonesian National Private Radio Union (Persatuan Radio Siaran Swasta Nasional Indonesia - PRSSNI) และ Association of Press Publishers (Serikat Perusahaan Pers - SPS) และบางองค์กรเหล่านี้ยังมีสาขาในระดับภูมิภาค รวมทั้งในอาเจะห์อีกด้วย

ซึ่งแตกต่างจาก PWI ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล องค์กรต่างๆเหล่านี้จะต้องแสวงหาแหล่งทุนด้วยตนเอง กล่าวได้ว่านักข่าวเองจะต้องมีทักษะในการเขียนข้อเสนอโครงการอีกด้วย

“(เราได้รับ) เงินทุนจากองค์กร NGO [Non-Government Organization] ซึ่งมีความห่วงใยต่อนักข่าว พวกเขาตั้งโปรแกรมซึ่งหมายถึงการยอมรับข้อเสนอโครงการ (ของพวกเรา) ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับ PWI ที่ทำกับรัฐบาล ข้อเสนอแตกต่างคือเราเองไม่มีความสัมพันธ์กับรัฐบาล แต่เรายังต้องพัฒนาข้อเสนอโครงการอยู่ ซึ่ง IJTI เอง ได้รับเงินทุนเพราะเรามีหน่วยงานที่ดูแลการจัดหาทุน”¹²

เมื่อกล่าวถึงความสามารถของนักข่าวเฉพาะในอาเจะห์และของอินโดนีเซียโดยทั่วไปนั้น จะไม่สามารถมองแยกส่วนออกจากลักษณะเงื่อนไขของพวกเขาได้ โดย The Transparency International ได้ทำการสำรวจและกล่าวว่าประเทศอินโดนีเซียอยู่ในอันดับที่ 118 จากทั้งหมด 176 ประเทศ ในขอบเขตของ Corruption Perceptions Index in 2012¹³ จึงกล่าวเป็นนัยได้ว่าการคอร์รัปชันในประเทศอินโดนีเซียมีความคล้ายคลึงกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆซึ่งเป็นธรรมเนียมเสียแล้ว ในบางขอบเขตนั้น นักข่าวจะเข้าไปข้องเกี่ยวกับการคอร์รัปชันด้วย โดยบ่อยครั้งจะพบว่าตำรวจหรือนักธุรกิจให้เงินนักข่าวเพื่อให้รายงานข่าวตามที่ต้องการ นักข่าวที่รับเงินสินบนจะถูกเรียกว่า นักข่าว “ของจดหมายน้ำตาล” หรือ “ของจดหมาย” ซึ่งถึงแม้ว่าความเชื่อที่ว่ารายได้ที่ไม่มากของนักข่าว อาจนำไปสู่การรับสินบน แต่ไม่ใช่ว่านักข่าวทุกคนเป็นเช่นนั้น

“เราคิดว่าปรากฏการณ์ของนักข่าวของจดหมายมีขึ้นตั้งแต่ในยุค 1980s ตั้งแต่ช่วงปฏิรูปหรือ Reformasi ที่รัฐบาลเองยังไม่ค่อยเคร่งครัด สื่อเล็กๆหลายสื่อเองยังขาดแคลนความสามารถทางการเงิน พวกเขายังคงไม่มีความพร้อมแต่มีความกล้าที่จะเริ่มต้นการถ่ายทอดหรือการตีพิมพ์และนักข่าวของพวกเขาก็ยังไม่ได้รับรายได้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติ การไม่ได้รับรายได้และไม่ทราบว่าจะดำเนินการไปทางไหนนั้น ในที่สุด

¹² Interview with Didik Ardiansyah, journalist of national television channel TransTV, Head of Aceh UTI, Banda Aceh, 24 July 2013

¹³ <http://www.transparency.org/country#IDN>

ก็จะต้องมีการเรียกเงิน เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นหลังจากการปฏิรูป Reformasi รวมไปถึงในบริเวณบันดาร์ อาจะห์ด้วย”¹⁴

สื่อเองก็ประสบกับความท้าทายหลากหลาย จากคำกล่าวของ Munandar ของ KPI อาจะห์ สื่อเอง โดยเฉพาะการถ่ายทอดมีข้อจำกัดอยู่สองประการ สิ่งแรกคือการแข่งขันระหว่างสื่อท้องถิ่นและระดับชาติ และการปรับเนื้อหาเข้าสู่ค่านิยมท้องถิ่น

“ความท้าทายสองอย่างที่สื่อประสบพบเจอในอาจะห์ คือ ประการแรก สื่อท้องถิ่นควรมีระดับความสามารถในการแข่งขันกับสื่อระดับชาติ อย่างน้อยสุดคือตามลักษณะธุรกิจที่มีอยู่ ซึ่งอาจยากลำบากเพราะต้องนอกจากต้องมีหุ้นส่วนสำรองแล้วยังต้องเตรียมทรัพยากรมนุษย์และโครงสร้างพื้นฐานเสียก่อน โดยหน่วยทรัพยากรมนุษย์ของอาจะห์ยังคงมีข้อจำกัดหากได้รับอำนาจนี้ ความท้าทายประการที่สองคือเนื้อหา ซึ่งเป็นปัญหาของการแพร่ภาพกระจายเสียงสื่อ และถูกกำหนดให้นำวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามาในสังคมและให้ความสนใจกับการสรรค์สร้างความบันเทิงให้ชุมชนในเนื้อหา ซึ่งจะก่อให้เกิดความสนใจและเป็นการเร่งการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้อีกด้วย”¹⁵

ความกังวลดังกล่าวถูกยกขึ้นมาจากนักข่าวอีกท่านคือ Taufik Al Mubarak โดยเขากล่าวแย้งว่าสื่อท้องถิ่นและสื่อเล็กๆไม่สามารถอยู่รอดและจะสูญเสียการแข่งขันต่อสื่อระดับชาติ จากเหตุผลหลักคือเรื่องความสามารถทางการเงิน นอกจากนั้นเขายังยกตัวอย่างของ The daily Serambi Indonesia ซึ่งมีเครือข่ายกับกลุ่ม The national Kompas Gramedia ที่ในปัจจุบันมีเครื่องตีพิมพ์อยู่สามเครื่อง และไม่มีสื่ออื่นใดที่สามารถแข่งขันกับ The Serambi เนื่องจากไม่มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยเท่า The Serambi ¹⁶

ความท้าทายที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือโลกาภิวัตน์ ที่ว่าผู้คนรุ่นใหม่มีความสนใจอย่างสูงในอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะ โซเชียลมีเดีย ซึ่งทำให้มีแนวโน้มที่จะใช้เวลาส่วนมากในบ้านคาเฟ่ที่มี wi-fi โดยเจ้าของสถานีวิทยูหนึ่งกล่าวว่า

“อาจะห์ในอดีตแตกต่างจากอาจะห์ในปัจจุบัน ในสมัยของผม เราไม่ได้มีเป้าหมายในกำไร แต่ในปัจจุบันเด็กรุ่นใหม่จะรู้วิธีใช้เน็ตเวิร์ค ค้นหาเกลือ คนไม่ฟังวิทยุกันอีกต่อไป วิทยุในปัจจุบันจึงไม่ใช่งานอดิเรกหรือเป็นจุดพบปะอีกต่อไปอย่างเช่นในอดีต ทุกวันนี้คนรุ่นใหม่จะยุ่งกันภารกิจของตนเอง จุดนัดพบของพวกเขาจึงเป็นคาเฟ่หรือ

¹⁴ Interview with Didik Ardiansyah, journalist of national television channel TransTV, Head of Aceh UTI, Banda Aceh, 24 July 2013

¹⁵ Interview with Munandar, member of Aceh chapter of Indonesian Broadcasting Commission 2013-2016, Banda Aceh, 27 September 2013

¹⁶ Conversation with Taufik Al Mubarak, currently is a freelance journalist. Banda Aceh 8 September 2013

สถานที่อื่นๆ แต่ในอดีตผู้คนจะมาพบเจอกันที่สถานีวิทยุหรือบ้านเพื่อน วิทยุในปัจจุบันจึงเป็นแค่ประวัติศาสตร์เท่านั้น”¹⁷

ข้อจำกัดอีกประการของเงื่อนไขในการทำงานของนักข่าวคือปัญหาความปลอดภัยสำหรับผู้ทำงานในบริเวณหรือเกี่ยวกับประเด็นที่อ่อนไหว ถึงแม้จะไม่มี ความขัดแย้งที่มีอาวุธข้องเกี่ยวในอาเจระห์แล้ว แต่การขู่กรโศกหรือความรุนแรงที่เกิดต่อนักข่าวยังคงเกิดขึ้นตามรายงานของ AJI และเกิดคำแนะนำต่างๆขึ้นในการป้องกันความรุนแรงดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่นเมื่อมีการสอบสวนการตัดไม้ที่ผิดกฎหมาย the AJI จะสนับสนุนว่านักข่าวไม่ควรที่จะทำงานโดยลำพังแต่ให้ปฏิบัติงานร่วมกับนักข่าวอื่นๆเป็นกลุ่มจากองค์กรสื่ออื่นๆ เมื่อนั้นไม่ว่านักข่าวเดี่ยวๆหรือเป็นบริษัทก็จะไม่ตกเป็นเป้าหมายของความรุนแรง อย่างไรก็ตามก็มีความรุนแรงบางกรณีก็ยังคงปรากฏให้เห็น ยกตัวอย่างเหตุการณ์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2555 เมื่อนักข่าวสองคนถูกเข้าโจมตีจากชายฉกรรจ์สองนายในอาเจระห์ตะวันออก โดยนักข่าวที่วานี้กำลังเสนอข่าวการตัดไม้ที่ผิดกฎหมายในหมู่บ้าน ซึ่งต่อมา The AJI ของบันดาร์ อาเจระห์ได้ร้องขอให้ตำรวจสืบสวนกรณีดังกล่าว¹⁸ จึงกล่าวได้ว่าความรุนแรงต่อนักข่าวยังคงเกิดขึ้นต่อเนื่องในประเทศอินโดนีเซีย

“นักข่าวในอาเจระห์ทุกวันนี้นี้ยังคงมีชีวิตอยู่ เราหวังว่าพวกเขาจะไม่โดนฆ่าเสียหมด แต่สถานการณ์ก็ไม่ค่อยดี ความหวาดกลัวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยสุด ในฐานะที่เป็นนักข่าวในอาณานิคม เรามักจะได้ข้อความขู่เสมอ รวมทั้งตัวเราเองด้วย ข้อความดังกล่าวหลากหลาย มีทั้งข้อความสั้นๆทางมือถือ (SMS) หรือการกระทำที่ทำให้เรารู้สึกไม่สบายใจ ซึ่งพวกเรหลายๆคนในที่ทำงาน (Serambi Indonesia) ต่างก็ประสบพบเจอมา”¹⁹

ในการพัฒนาความสามารถของนักข่าวนั้น มีโครงการต่างๆเกิดขึ้นในอาเจระห์ อาทิ ในเดือนกันยายน ค.ศ. 2006 นั้น The American-supported program LGSP ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลาสี่วันสำหรับนักข่าวท้องถิ่นในหัวข้อ “วิธีในการรายงานข่าวเลือกตั้ง (Pilkada)” โดยมีผู้เข้าร่วมเป็นนักข่าว 33 คน จากอาเจระห์ โดยการอบรมเน้นการเตรียมพร้อมสำหรับนักข่าว ในเรื่องบทบาทของตนในการเป็นแหล่งข้อมูลข่าวที่ไว้ใจได้ในเรื่องการเลือกตั้ง โดยใช้มาตรฐานการอบรมที่เป็นที่ยอมรับจากนานาชาติจาก Building Resources in Democracy, Governance, and Elections (BRIDGE) ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อใช้กับการรายงานข่าวเลือกตั้ง นอกจากนั้นการประชุมเชิงปฏิบัติการ ยังมีที่อภิปรายซึ่งเปิดโอกาสให้นักข่าว คณะกรรมการการเลือกตั้ง (KIP) และผู้ดูแลการเลือกตั้งพบปะและสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน เนื้อหาในการอบรมบางส่วนยังเป็นแง่มุมทางเทคนิคและเป็นกรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งและการสรรหาตัวแทน โดยก่อนการประชุมจะเสร็จสิ้นลงนั้น นักข่าวจะต้องสามารถรายงานข่าวไปในทิศทางที่เป็นกลาง ปราศจากการคาดเดาหรืออวัยวอารมณ์ ซึ่งจะนำไปสู่สันติภาพและความเป็นประชาธิปไตยในการเลือกตั้งในที่สุด (USAID, 2007)

¹⁷ Interview with Faisal, owner of Banda Aceh-based radio station Nikoya FM, Banda Aceh, 28 September 2013

¹⁸ <http://www.thejakartapost.com/news/2012/12/13/two-journalists-reportedly-assaulted-aceh.html> Accessed 30 April 2013

¹⁹ Interview with Arif Ramdhan, Journalist of largest daily in Aceh Serambi Indonesia, Banda Aceh, 19 September 2013

สื่อมวลชนสันติภาพในเวทีการเลือกตั้งในอาเจะห์เป็นเรื่องที่มีผู้ให้ความสนใจ โดยเฉพาะผู้บริจาคระดับนานาชาติดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในภาคส่วนระดับท้องถิ่นนั้น เรื่องนี้ถูกยกขึ้นมาจากผู้มีส่วนได้ประโยชน์เป็นอย่างมาก โดยหนึ่งในนั้นคือ Munandar สมาชิกของ KPI อาเจะห์

“ตัวอย่างที่ครอบคลุมที่สุด คือ การเลือกตั้งนิติบัญญัติที่กำลังจะเกิดขึ้นใน ค.ศ. 2014 ใน สถานการณ์นี้ เราสามารถทำให้ฉันทามติแข็งแกร่งขึ้นเพื่อสร้างสันติภาพแก่ทุกพรรคการเมือง จุดคือจะเป็นสันติภาพในแง่มุมไหน? ประการแรก การแข่งขันในการช่วงชิงจำนวนเก้าอี้ในสภา ประการที่สอง คือ พลรบเก่าซึ่งอยู่ภายใต้พรรคการเมืองท้องถิ่น และจะทำการแข่งขันกับพรรคการเมืองอื่นๆเพื่อช่วงชิงเก้าอี้ในสภา ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะกำหนดหลักการของสันติภาพที่ได้รับการยอมรับ อาจจะเป็นจากทัศนคตินี้ แต่เราจะเป็นตัวกลางหากมีการถ่ายทอดสื่อที่ไม่ได้อำนวยความสะดวกแก่กลุ่มคนที่เข้าร่วมทั้งหมดแต่กลับมีแนวโน้มเข้ากับบางกลุ่ม แท้จริงแล้วในกรณีดังกล่าวสื่อที่ถ่ายทอดจะเป็นตัวสร้างความขัดแย้ง ซึ่งไม่ควรที่จะเกิดขึ้น โดยที่ว่าหน้าที่ของเราจำกัดอยู่ที่การถ่ายทอดสื่อและเรามีการวางแผนว่าจะทำอย่างไรให้การเลือกตั้งเกิดสันติภาพ”²⁰

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ PWI เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม ค.ศ. 2011 นั้น อดีตผู้ว่าการของอาเจะห์ Irwandi Yusuf ได้กล่าวต่อนักข่าวว่านอกจากจะต้องรับผิดชอบต่อนายจ้างแล้วยังต้องมีศีลธรรมอันดีต่อผู้ชมที่เป็นสาธารณชนอีกด้วย ในช่วงหลังของความขัดแย้งในอาเจะห์ โดยเฉพาะระหว่างการแข่งขัน ผู้ว่าการได้ร้องขอให้สื่อสร้างความแข็งแกร่งทางสันติภาพให้แก่ข่าวซึ่งไม่ก่อให้เกิดการยั่วยุในสถานการณ์ดังกล่าว อย่างไรก็ตามผู้ว่าการยังคงยืนยันถึงความสำคัญของคุณภาพที่ดีและมีคุณภาพของนักข่าว²¹

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2013 สถาบันเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (The Institute for the Free Flow of Information – ISAI) รายงานว่า อาเจะห์ “เป็นจังหวัดที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุดที่จะเปิดให้สื่อมีเสรีภาพ และเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยที่สุดสำหรับนักข่าวในบรรดา 34 จังหวัดของอินโดนีเซีย”²²

อาเจะห์อยู่ในอันดับท้ายตารางในการประเมินสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน อันเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการฆาตกรรมนักข่าวนามว่า Darma Sahlen เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ปีที่ผ่านมา โดยนักข่าวผู้นี้มาจาก Medan ของ Weekly Monitor ซึ่งถูกพบว่าเสียชีวิตทางตะวันออกเฉียงใต้ของอาเจะห์เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 โดยกรณีนี้ไม่เพียงแต่เป็น

²⁰ Interview with Munandar, member of Aceh chapter of Indonesian Broadcasting Commission 2013-2016, Banda Aceh, 27 September 2013

²¹ http://www.waspada.co.id/index.php?option=com_content&view=article&id=220926:gubernur-utamakan-jurnalisme-damai&catid=13&Itemid=26 Accessed 30 April 2013

²² <http://www.thejakartapost.com/news/2013/05/15/aceh-singled-out-worst-province-press-freedom.html> Accessed 30 July 2013

ความกังวลปะท้วงถิ่นหากแต่ยังเป็นทีสนใจระดับชาติและนานาชาติอีกด้วย²³ นอกเหนือจากกรณีนี้แล้ว นักข่าวอาจะห์บางคนยังถูกขังเกี่ยวกับการรับสินบนในการรายงานข่าวบางเรื่อง ดังที่ถูกเรียกว่า “นักข่าวของจดหมาย” โดยจากสถานการณ์ดังกล่าวมีการสำรวจจาก Reporters Without Borders (RSF) เรียกอีกชื่อว่า World Press Freedom Index ซึ่งได้จัดอันดับประเทศอินโดนีเซียอยู่ในอันดับที่ 139 จาก 179 ประเทศในปี ค.ศ. 2013 นอกจากนี้ ISAI ยังเสนอผลการสำรวจเรื่องการรับสินบนของนักข่าวที่ปฏิบัติกันอยู่ และจากผลการสำรวจโดย RSF ที่มีชื่อว่า “ตัวชี้วัดเสรีภาพสื่อทั่วโลก ค.ศ. 2013” (World Press Freedom Index 2013) อินโดนีเซียอยู่ในอันดับที่ 139 โดยได้คะแนน 41.05 ดีขึ้น 7 อันดับจากอันดับที่ 146 ในปี ค.ศ. 2012 ตามหลังประเทศไทยอยู่ 4 อันดับที่ได้คะแนน 38.60

1.8 กฎระเบียบของรัฐสำหรับสื่อหลังยุคความขัดแย้ง

ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประเทศอินโดนีเซีย อาจะห์จะต้องทำตามระบบกฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องให้คำอธิบายโดยทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อในประเทศอินโดนีเซีย ในความเป็นจริงแล้ว ระเบียบข้อบังคับค่อนข้างที่จะมีความซับซ้อน เนื่องมาจากการบรรจบกันของโครงสร้างที่แตกต่างกันทั้งสิ้น ได้แก่ กฎหมายจารีตประเพณี (*adat*) กฎหมายศาสนา กฎหมายในอาณานิคมของดัตช์และกฎหมายแห่งชาติ โดยแหล่งนิติบัญญัติมาตามลำดับขั้นดังนี้

- รัฐธรรมนูญปี ค.ศ.1945
- มติของการปรึกษาหารือหรือพระราชกฤษฎีกา
- กฎหมายหรือพระราชบัญญัติ (*Undang-Undang*)
- ข้อกำหนดของรัฐบาลซึ่งแทนที่กฎหมายได้
- ข้อกำหนดของรัฐบาล
- พระราชกฤษฎีกาของประธานาธิบดี
- ข้อกำหนดของภูมิภาค
- อื่นๆ อาทิ คำแนะนำจากประธานาธิบดี พระราชกฤษฎีกาของกระทรวง และหนังสือเวียน

ในความสัมพันธ์กับสื่ออื่น เสรีภาพในการแสดงออก ไม่เป็นแนวคิดใหม่ภายใต้กฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย โดยทั่วไปนั้นรัฐธรรมนูญอินโดนีเซียรับประกันเสรีภาพในการแสดงออก โดยข้อความต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างบางส่วนที่เห็นได้อย่างชัดเจน

---

²³ For instance, publication by the largest national daily Kompas: <http://nasional.kompas.com/read/2012/02/05/18035215/PWA.Desak.Polisi.Usut.Tuntas.Kematian.Wartawan.Aceh>. The publication by international media see i.e. <http://en.rsf.org/indonesia-reporter-found-dead-in-aceh-other-10-02-2012,41846.html>

1. รัฐธรรมนูญ ปี 1945 มาตรา 28 กล่าวว่า: “เสรีภาพ ในการสมาคมและ การชุมนุมกันในการแสดงความคิด โดยการพูด และการเขียนและอื่นๆถูกกำหนดไว้ ตามกฎหมาย

2. การแก้ไขครั้งที่สองของรัฐธรรมนูญอินโดนีเซีย ซึ่งรับเอาเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2000 โดยการเพิ่มจำนวนของ มาตราที่สนับสนุนมาตรา 28 หนึ่งในนั้นคือ มาตรา 28 E ระบุว่า : (1) บุคคลมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพ ในความเชื่อที่แสดงความคิดและทัศนคติที่สอดคล้องกับมโนธรรมของตน (2) บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพ ในการจัดระเบียบ การรวบรวม และการแสดงความคิดเห็น

3. มาตราอื่นๆ คือ 28F ของการแก้ไขครั้งที่ 2 ที่ระบุว่า: ทุกคนมีสิทธิในการสื่อสารและ เพื่อให้ได้ข้อมูล ในการพัฒนาบุคลิกและสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่นเดียวกับสิทธิที่จะแสวงหา เพื่อให้ได้กรรมสิทธิ์ และเพื่อให้การ ดำเนินการ และถ่ายทอดข้อมูล โดยใช้ทุกช่องทาง

4. มาตราในคำปรึกษาการประชุมพระราชกฤษฎีกาหมายเลข XVII/MPR/1998 ทำให้มาตรานี้แข็งแกร่งทางสิทธิมนุษยชน:

ก) มาตรา 14 : ทุกคน มีสิทธิที่จะมีเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นและมีความเชื่อมั่น ที่ขึ้นอยู่กับจิตสำนึก

ข) มาตรา 19: บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการสมาคม การชุมนุมและ การแสดงความคิดเห็น

ค) มาตรา 20 : ทุกคนมีสิทธิในการสื่อสารและรับข้อมูล การพัฒนาส่วนบุคคลของตนและสภาพแวดล้อมทางสังคม

ง) มาตรา 21 : ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหา ได้รับ จัดเก็บ ให้กระบวนการ และนำเสนอข้อมูล โดยใช้ทุกช่องทางที่มี

จ) มาตรา 42: สิทธิของประชาชนในการสื่อสารและ ได้รับข้อมูลที่ ได้รับการรับรองและมีการคุ้มครอง แต่ในทางตรงกันข้ามรัฐธรรมนูญอินโดนีเซียมีข้อจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกตามที่ระบุไว้ในมาตรา 28 J: (2) ในการใช้สิทธิและเสรีภาพ ทุกคนมีหน้าที่ที่จะยอมรับข้อจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายสำหรับวัตถุประสงค์ของการให้หลักประกันที่ได้รับการยอมรับและให้ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นและความพึงพอใจของความต้อการขึ้นอยู่กับ การพิจารณาคุณธรรม ค่านิยมทางศาสนา การรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในสังคมประชาธิปไตย

ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสังเกตว่าการรับเข้ามาของการรับประกันตามกฎหมายเสรีภาพในการแสดงออกตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญไม่ได้รับประกันประสิทธิภาพของเสรีภาพในการแสดงออกในอินโดนีเซีย (มาตรา 19: 2005)

ในระหว่างการปกครองของ Soeharto (1965-1998) สื่อในอินโดนีเซียมีลักษณะเฉพาะมากขึ้น โดยการตรวจสอบอย่างเข้มงวดของรัฐบาล ซึ่งรวมถึงการเซ็นเซอร์ตัวเองโดยนักข่าวและทุนนิยมของผู้ปกครองใหม่ในการเป็นเจ้าของสื่อ

กฎระเบียบแรกต่อสื่อออกโดยระบอบการปกครองใหม่ คือ 11/1966 เป็นกฎหมายที่ประกอบด้วย 21 มาตรา ซึ่งควบคุมการทำงาน สิทธิและความรับผิดชอบของสื่อมวลชนรวมทั้งสื่อต่างประเทศ ความสามารถของรัฐในการควบคุมสื่อมวลชนที่ระบุไว้ในบทที่ 9 มาตราที่ 20.1a ของกฎหมายที่ระบุว่า “ในระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงอนุญาตให้มีการเผยแพร่ยังคงต้อง ...”

อีกหนึ่งกฎระเบียบที่ขัดแย้งออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสารสนเทศ คือ หมายเลข 19/1 84 ที่เกี่ยวกับการใช้กฎ หมายเลข 2 119/82 โดยกฎหมายนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ได้ถอนใบอนุญาตจาก (SIUPP) Surat Izin Usaha Penerbitan Press) และจะห้ามสื่อใดๆโดยไม่ต้องเลือกที่จะทดลองหรือป้องกันสาธารณชน

กฎระเบียบดังกล่าวข้างต้น ยังกล่าวถึงกฎหมายว่าด้วยการกระจายเสียงหมายเลข 199/24 7 ซึ่งถือเป็น “เครื่องสำอาง” สำหรับผิวหน้าของระบอบการปกครองในความหมายของกฎหมายที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างอำนาจของระบอบการปกครอง

ตั้งแต่เกิดการล่มสลายของ Soeharto ในปี ค.ศ. 199 8 ในทางตรงกันข้ามกับระบอบการปกครองใหม่นั้น สื่อมีความสุขในเรื่องของเสรีภาพมากกว่าที่เคยเป็นมาก่อนและสามารถครอบคลุมประเด็นสำคัญ แม้กระทั่งการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลที่ปกครอง รวมทั้งสื่อต่างประเทศในขณะนี้ สามารถที่จะรายงานการประท้วงต่อต้านรัฐบาล เช่น การประท้วงเกี่ยวกับการปรับขึ้นราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ภาษีไฟฟ้าและโทรศัพท์ หรือแม้กระทั่งการเรียกร้องให้ประธานาธิบดีก้าวลงจากอำนาจ.²⁴ ซึ่งการรายงานข่าวดังกล่าวแทบจะเป็นไปไม่ได้ในช่วงยุคของ Soeharto

ช่วงยุค reformasi (หลัง ค.ศ. 199 8 เป็นต้นไป) มีกฎหมาย 2 ฉบับที่อ้างอิงหลักสำหรับสื่อในอินโดนีเซีย ในขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์ถูกควบคุมภายใต้กฎหมาย 4 0 ของปี 1999 ซึ่งข่าววิทยุและโทรทัศน์ถูกควบคุมภายใต้กฎหมายแพร่ภาพกระจายเสียงหมายเลข 3 22/002 ซึ่งจะมีการอธิบายในหน้าถัดไป

19. บริบทของอาเจาะห์: ภูมิทัศน์สื่อและความเป็นพหุนิยม

การสำรวจจากธนาคารโลกและ The United Nations Development Program (UNDP) ในอาเจาะห์ในปี ค.ศ. 2 006 ได้แสดงให้เห็นผลลัพธ์ที่น่าสนใจบางอย่าง โดยทั่วไปการกระจายของสื่อในอาเจาะห์เป็นที่กว้างขวาง ซึ่ง 81% ของชุมชนตัวอย่างจะสามารถเข้าถึงหนังสือพิมพ์ 88 % ของพวกเขา มีสัญญาณวิทยุและเกือบ 1 00 % สามารถดูโทรทัศน์ ซึ่งบางกรณีด้วยความช่วยเหลือจากงานดาวเทียม (Sharpe & Wall, 2006) ซึ่งตัวเลขนี้เป็นสถิติเดียวกันกับสถิติแห่งชาติที่อธิบายมาข้างต้น

²⁴ See for instance reportages on protest over fuel price hike in 2005 <http://news.bbc.co.uk/2/hi/4296320.stm>, phone rate increase <http://www.nytimes.com/2003/01/16/business/indonesia-rescinds-rise-in-phone-rates.html>, and electricity price increase <http://www.thejakartapost.com/news/2012/03/15/govt-may-delay-electricity-price-increase-plan-protests-grow.html>, all accessed 10 July 2013

นอกจากนี้ ในเขตเมือง การเข้าถึงหนังสือพิมพ์จะสูงมากโดยอยู่ที่ 97% ส่วนในหมู่บ้านชนบท 79% ที่ยังสามารถเข้าถึงหนังสือพิมพ์ โดยสิ่งที่น่าสนใจ คือ 83 % ของหมู่บ้านเหล่านี้ จะได้รับหนังสือพิมพ์ในวันเดียวกับที่พิมพ์ ซึ่งแสดงให้เห็นการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพและการจัดการที่ดีในภูมิภาค

ในส่วนของสื่อสิ่งพิมพ์ Serambi Indonesia เป็นหนังสือพิมพ์ที่แพร่หลายมากที่สุด และเป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่ใหญ่ที่สุดในบันดาอาเจห์ ซึ่งถือครองตลาดเกือบสามในสี่ของชุมชนที่สำรวจ สื่อต่อไปคือ Waspada ซึ่งมาจาก Medan ของ สุมาตราทางเหนือ ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ 34% ของประชากร โดยในชุมชนที่รับหนังสือพิมพ์ได้มากกว่าหนึ่งฉบับนั้น 88% มีความชื่นชอบใน Serambi ซึ่งในทางตรงกันข้าม 3% ที่เลือก Waspada ให้ความเห็นว่า Serambi มักจะครอบคลุมข่าวท้องถิ่น มากกว่าเมื่อเทียบกับ Waspada จะเห็นได้ว่าความสนใจของชาวอะเจห์ในการอ่านหนังสือพิมพ์ระดับชาติอยู่ในระดับที่ต่ำมาก ซึ่งเพียง 9 %ของประชากรที่สามารถเข้าถึง Kompas ได้ ซึ่งน้อยกว่า 1% ที่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ที่ต้องการ

หลังจากเกิดข้อตกลงทางสันติภาพเฮลซิงกิใน ค.ศ. 2005 สื่อสิ่งพิมพ์ใหม่ๆจึงเกิดขึ้น ได้แก่ Aceh Pos, Aceh Express, Raja Pos, Aceh Kita, Harian Aceh และ SUWA tabloid

นอกจากนั้นการสังเกตการณ์เว็บไซต์ชาวออนไลน์ในอาเจห์ ซึ่งสามารถเข้าถึงได้จากอินเทอร์เน็ตยังคงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ในช่วงระหว่วที่เกิดความขัดแย้ง เว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ www.acehkita.com โดยทางเข้าของเว็บถูกสร้างขึ้นระหว่างความขัดแย้งในช่วง ค.ศ. 2003 และยังคงปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ ข้อตกลงทางสันติภาพในปี ค.ศ. 2005 ได้เปิดพื้นที่สำหรับความคิดสร้างสรรค์ของนักข่าว โดยในปัจจุบันมีเว็บไซต์ต่างๆในอาเจห์ ได้แก่ The Globe Journal (www.theglobejournal.com) The Atjeh Post (www.atjehpost.com) Rakyat Aceh (www.rakytaceh.com) และ Aceh Online (www.acehonline.info)

โทรทัศน์สามารถเข้าถึงทุกชุมชน ซึ่งแตกต่างจากสื่อสิ่งพิมพ์และอินเทอร์เน็ต สถานีโปรดของชาวอะเจห์คือ RCTI และตามมาด้วยช่องของรัฐ TVRI ซึ่งเป็นสถานีแห่งชาติสถานีเดียวเท่านั้นที่ ผลิตและออกอากาศเนื้อหาของชาวอะเจห์ ทำให้เป็น ตัวเลือกที่ทำงานเฉพาะโปรแกรมของอาเจห์เท่านั้น แต่น่าเสียดายที่ช่องดังกล่าวไม่ค่อยเป็นที่นิยมในหมู่ประชากร

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะ อธิบายรูปแบบการชม ตามมุมมองของแต่ละเพศ ที่ว่า วิหุขุข่าวสารและการเล่นกีฬา เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้ชมเพศชาย ดังความชอบตามผลสำรวจที่ว่า 82 % และ 71 % ของผู้ตอบแบบสอบถามตามลำดับ ในทางตรงกันข้ามผู้หญิงชาวอะเจห์ มีความสนใจที่ต่ำในการชมข่าวแบบดั้งเดิม 31 % และ การเล่นกีฬา (11%) โดยความนิยมของผู้หญิงจะอยู่ที่ดารชม Sinetron (ละครน้ำเน่า 87 % และความบันเทิง (47 %) ในแง่ของอายุ คนหนุ่มสาวยังคงชอบดู Sinetron ดนตรีและกีฬามากกว่ารายการข่าว เด็กส่วนใหญ่ชอบดูการแสดงบันเทิง ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว สามารถ

คะเนได้ว่ากระบวนการสันติภาพและสถานการณ์หลังความขัดแย้ง ดูเหมือนจะไม่ใช่ความสำคัญสำหรับชาวอะเจห์ ยกเว้นผู้ชม เพศชาย

นอกเหนือจากช่องโทรทัศน์แห่งชาติแล้ว ยังมีสองสถานีเอกชนที่อยู่ในบันดาอาเจห์ คือ Aceh TV และ Kutaraja TV สำหรับช่องแรกเริ่มออกอากาศเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 2006 ในขณะที่ช่องหลังในปี ค.ศ. 2009 เนื้อหาของพวกเขาค่อนข้างมีความท้องถิ่นมาก การรายงานข่าวของพวกเขา เนื้อหาจะจำกัดอยู่ในอำเภอบันดาอาเจห์และ Aceh Besar เท่านั้น

ในทางตรงกันข้ามกับโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ รายการวิทยุในอาเจห์มีแนวโน้มที่จะมีความเป็นท้องถิ่นสูง มีหลายสถานีวิทยุท้องถิ่นในจังหวัด ซึ่งแต่ละสถานีจะให้บริการผู้ชมในท้องถิ่นของพวกเขาและไม่ค่อยส่งสัญญาณเกินขอบเขตของท้องถิ่นพวกเขา สถานีวิทยุเชิงพาณิชย์มีมากกว่าสามสิบสถานี ในขณะที่วิทยุกระจายเสียงของรัฐ Radio Republik Indonesia (RRI) ยังกระจายเสียงครอบคลุมไปทั่วทั้งจังหวัด

จากการสำรวจของธนาคารโลกและ UNDP แม้ว่าทั้งสองรัฐและวิทยุท้องถิ่นมีการรายงานข่าวที่คล้ายกัน แต่ชุมชนส่วนใหญ่ 77 % ชื่นชอบสถานีท้องถิ่น ขณะที่เพียง 20 % ที่ชอบวิทยุสาธารณะ สิ่งนี้เป็นที่น่าประหลาดใจซึ่งแตกต่างกับรูปแบบของการบริโภคหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ที่สื่อระดับจังหวัดและระดับชาติเป็นที่นิยมมากกว่า

หนึ่งในเหตุผลคือการสันนิษฐานว่ามีรายการวิทยุจำนวนมากที่ให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากผู้บริจาคต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น UNDP Internews และ 68 H ที่มีการกระจายจำนวนของชุดวิทยุให้กับประชากรที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ นอกจากนี้ยังมีชุดวิทยุ 5,000 ชุดแจกจ่ายให้กับพลเรือนหลังจากเกิดข้อตกลงสันติภาพในปี ค.ศ. 2005 ความคิดริเริ่มของสหภาพยุโรปที่จะตั้ง Aceh Monitoring Mission (AMM) ทำให้เกิดการจัดหาชุดวิทยุ 25,000 ชุดให้แก่ประชากรที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง

อย่างไรก็ตามสถานีวิทยุที่มุ่งเน้นการรายงานข่าวค่อนข้างหายาก ซึ่งแตกต่างจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือโทรทัศน์ที่มีหลายช่องทางในการรายงานข่าว โดยปกติข่าวจะถูกส่งจากสถานีข่าวต่างประเทศ เช่น Voice of America (VoA) หรือ Deutsche Welle ของประเทศเยอรมนี มีวิทยุสถานีหนึ่งที่ใช้เครื่องส่งสัญญาณระหว่างประเทศ นั่นคือ Nikoya FM ซึ่งมีฐานอยู่ที่บันดา อาเจห์ ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1987 แต่แม้ว่าสถานี Nikoya FM จะเป็นที่ยู้งักกันดีสำหรับข่าว แต่ยังคงเรียกตนเองว่าเป็นช่องข่าวบันเทิงซึ่งหมายความว่ามิข่าวออกอากาศเป็นบางส่วนเท่านั้น

“วิทยุข่าวในอาเจห์เป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าจะเน้นเกี่ยวกับข่าว เราจึงยังคงเป็นความบันเทิง เราไม่ได้มีงบประมาณในการดำเนินงานข่าว เราจึงเปิดเพลง

ดังนั้นอาจจะมีข่าวที่ร้อยละ 20 ร้อยละ 30 เป็นเกี่ยวกับพลเรือนและ 50% เป็นเพลง”

1.10 การเข้าควบคุมสื่อ

ในขณะที่สื่อถูกควบคุมโดยรัฐบาลในช่วงยุคซูฮาร์โต หากแต่ในช่วงเวลา reformasi ใหม่ได้สร้างโอกาสให้สื่อมีอิสระมากขึ้น ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เกิดกฎระเบียบใหม่ๆตามการล่มสลายของระบอบการปกครองใหม่ที่ปฏิเสธการควบคุมสื่อโดยรัฐบาลเผด็จการ อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญสื่อจำนวนมากยังคงพิจารณาว่าอินโดนีเซียยังคงมีข้อจำกัดต่อเสรีภาพของสื่อ

ตัวอย่างหนึ่งคือ กฎหมายสื่อ ค.ศ 1999 .ซึ่งมีอยู่สามวิธีในการควบคุมสื่อ ประการแรกคือจรรยาบรรณซึ่งได้รับการยอมรับจาก 26 องค์กรสื่อในบันดุงของชาวตะวันตก เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 1999 จรรยาบรรณนี้ได้รับการรับรองโดยสภาการหนังสือพิมพ์ว่าเป็นจรรยาบรรณของผู้สื่อข่าวอินโดนีเซีย) Kode Etik Wartawan Indonesia - KEWI (ประกอบด้วยหลักการพื้นฐานสำหรับนักข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาจะมีความรับผิดชอบต่อประชาชนและแหล่งที่มาของข่าวเช่นเดียวกับศีลธรรมของพวกเขา

นอกจาก KEWI แล้วยังมีสื่อและวิทยุหลายองค์กร ที่มีกฎเกณฑ์เป็นของตนเองในการ ดำเนินการดังกล่าว อาทิ The daily Media Indonesia ซึ่งระเบียบของที่นี่ถือเป็นที่ที่ครอบคลุมที่สุดในอินโดนีเซีย สำหรับในวิทยุ The Honorary Board of the Indonesian Commercial Radio Stations Association (Persatuan Radio Swasta Siaran Niaga Indonesia, PRSSNI) พัฒนามาตรฐานวิชาชีพของวิทยุกระจายเสียง มาตรา 7 (2) กฎหมายสื่อ No.40/1999 ระบุว่านักข่าวจะต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สื่อข่าว นอกจากนี้ KPI ยังได้พัฒนาคำแนะนำของจรรยาบรรณในการถ่ายทอดและมาตรฐานของการแพร่ภาพกระจายเสียงรายการ (Pedoman Prilaku Penyiaran dan Standar Program Siaran, P3SPS) โดย P3SPS เป็นมาตรฐานสำหรับการ ประกาศข่าวเกี่ยวกับสิ่งที่อาจและอาจจะไม่ได้ออกอากาศ อย่างไรก็ตามจะไม่ถือว่าเป็นวิธีการที่จะลด เสรีภาพของสื่อมวลชน เนื่องจากไม่ใช่ว่าเนื้อหาที่จะออกอากาศทุกอย่างเหมาะสมที่จะออกอากาศต่อสาธารณชน เนื่องจากแบบประเพณีและค่านิยมของ อินโดนีเซีย

“(นอกจาก) คำแนะนำเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการแพร่ภาพและกระจายเสียงรายการมาตรฐาน เรายังคงมีกฎระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการกระจายเสียง ตัวอย่างเช่น กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน สันติภาพ เพราะบางครั้งความขัดแย้งไม่เพียงหมายถึงความขัดแย้งในชุมชนแต่ยังคงหมายถึงความรุนแรงในครอบครัว ถ้าเราสามารถกำหนดได้อย่างกว้างขวาง”²⁵

---

²⁵ Interview with Munandar, member of Aceh chapter of Indonesian Broadcasting Commission 2013-2016, Banda Aceh, 27 September 2013

ประการถัดมาคือการควบคุมโดยประชาชน ตามมาตรา 2) 5 และ (3) ของกฎหมายสื่อ การควบคุมประชาชนได้รับการรับรองโดยการจัดหาเพื่อสิทธิในการตอบสนองและสิทธิในการแก้ไข มาตรา (1) 17 และ (2) ของกฎหมายสื่อ ช่วยให้การเข้าถึงของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อ นอกจากนี้กฎหมายยังให้โอกาสสำหรับประชาชนในการเฝ้าระวังสื่ออีกด้วย

การควบคุมอีกประการก็คือโดยสภานักหนังสือพิมพ์ ตามมาตรา (2) 15 ของกฎหมายสื่อ สภานักหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบในการปกป้องเสรีภาพสื่อมวลชน กำหนดและตรวจสอบการดำเนินงานของจรรยาบรรณนักข่าวในเรื่องของจริยธรรมและข้อร้องเรียนที่ทำโดยประชาชนในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสื่อ

ในขณะที่อาเจะห์ตราด้วยกฎอัยการศึก (2003-2004) และมีสถานะเป็นสภาวะฉุกเฉิน (2004-2005) กฎหมายสื่อดูเหมือนจะไม่สามารถดำเนินการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในช่วงระยะเวลาทั้งหมดนี้เกิดการแยกตัวออกจากอิทธิพลภายนอก เช่น นักข่าว ประชาสังคม นักกิจกรรม นักวิจัย และนักวิชาการ พวกเขา ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในอาเจะห์เว้นแต่จะต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล นอกจากนี้พระราชกฤษฎีกาจากประธานาธิบดี ฉบับที่ 43/2003 ได้รับการตราขึ้นเพื่อจำกัด การเข้าถึงของสื่อต่างประเทศและระดับชาติในจังหวัดอาเจะห์ เกิดกฎระเบียบเพิ่มเติม (กฎหมายฉบับที่ 23/1959) ในกรณีฉุกเฉินยังถูกนำมาใช้ ซึ่งมีพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับจำกัดการเคลื่อนไหวของสื่อในอาเจะห์ ดังนั้น เสรีภาพสื่อมวลชนจึงไม่ปรากฏในอาเจะห์ การควบคุมสื่อไม่ได้มาจากสามกรณีดังกล่าวข้างต้น แต่มาจากการเผชิญหน้ากับกลุ่ม

จากข้อตกลงสันติภาพในปี 2005 การจำกัดสื่อค่อนข้างมีจำนวนลดลง โดยตัวอย่างหนึ่งที่สำคัญคือกรณีของการเลือกตั้งในอาเจะห์ในปี 2006 ซึ่งการเลือกตั้งถือเป็น การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยครั้งแรก หลังจากที่มีความขัดแย้งมายาวนานในอาเจะห์

ตามที่สหภาพยุโรปได้เข้ามาสังเกตการณ์การเลือกตั้งในอาเจะห์ จากหน่วยงาน EU Election observation mission in Aceh (EUEOM) สื่อในอาเจะห์ได้เสนอข่าวที่ครอบคลุมการเลือกตั้ง แต่ส่วนใหญ่ได้รับความสนใจในเรื่องอำเภอในพื้นที่ความขัดแย้งที่ได้รับผลกระทบ แต่การรายงานข่าวของสื่อถูกจำกัดขอบเขตเฉพาะในท้องถิ่นของพวกเขา ยกเว้นช่องของรัฐ Televisi Republik Indonesia (TVRI) และ วิทยุของรัฐ Radio Republik Indonesia (RRI) ที่มีความครอบคลุมในเนื้อหาดีกว่าสถานที่ที่คล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ตาม EUEOM พบว่า สื่อบางแห่งมีอคติต่อความนิยมของผู้สมัครที่เฉพาะเจาะจง นอกจากนี้ ในขณะที่ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงของอินโดนีเซียและสภานักหนังสือพิมพ์ ไม่ได้มีบทบาทสำคัญในช่วงเลือกตั้ง โดยเฉพาะระยะเวลาของแคมเปญ การมีส่วนร่วมของสื่อส่วนใหญ่จึงอยู่ในช่วงปลายของกระบวนการที่จะส่งเสริมให้ชาวอะเจะห์ลงคะแนนในระดับหมู่บ้าน โฆษณาทางวิทยุบางส่วนออกอากาศในอะเจะห์ อินโดนีเซียและใช้ภาษามากไปจนถึงห้าภาษา วิทยุบางแห่งมีการเล่นตอบคำถามและการจำลองการลงคะแนน ที่จัดโดยองค์กรผู้หญิงอาเจะห์ที่เรียกว่า Balai Syura

Ureung Inong Aceh โดยแรกเริ่มกำหนดเป้าหมายผู้มีสิทธิเป็นคนพิการครั้งแรก รายการตอบปัญหาดังกล่าวถูกออกอากาศใน 22 สถานีวิทยุและประชากรกว่า 8,000 คนเข้าร่วม

คณะกรรมการการเลือกตั้งอิสระ (KIP) ของอาเจะห์ ตั้งค่าศูนย์สื่อที่จะแถลงข่าวและการผลิตสื่อการสอนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น ป้าย แผ่นพับและจดหมายข่าว เช่นเดียวกับจะวางจุดติดตั้งบนสถานีวิทยุและการประกาศเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์

จังหวัดอาเจะห์ KPI ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงกับ the Aceh Election Supervisory Committee (*Panitia Pengawas Pemilihan Aceh, Panwaslih*) ซึ่งมุ่งเป้าไปที่การควบคุมสื่อในช่วงการเลือกตั้ง บันทึกความเข้าใจนี้ตั้งค่ากลไกการแจ้งซึ่ง Panwaslih สามารถรับทราบ KPI ถึงศักยภาพของการละเมิดจรรยาบรรณหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อในช่วงการเลือกตั้ง แต่น่าเสียดายที่บันทึกความเข้าใจนี้ไม่ได้รับการดำเนินการอย่างดี เนื่องจากผลการดำเนินงานที่อ่อนแอของ Panwaslih

2. พม่า

2.1 กล่าวนำ

ในประเทศพม่า มีหลายกลุ่ม หลายชาติพันธุ์ที่ติดอาวุธ เช่น ฉาน คะฉิ่น กะเหรี่ยง คะยา (Karenni) มอญ หัวัว โคคาง ฉิ่น ฯลฯ ซึ่งทำการต่อสู้กับรัฐบาลต่อเนื่องมายาวนานหลายทศวรรษ (มากกว่า 60 ปี) เพื่อที่จะได้รับเอกราชของกลุ่มปัญหาการรวมชาติเป็นหนึ่งในปัญหาที่สำคัญในพม่านับตั้งแต่การได้เอกราช ในปี ค.ศ.19 88 นั้น the State Law and Order Restoration Council (SLORC) วางนโยบายการรวมชาติเป็นนโยบายของชาติพันธุ์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการสร้างชาติ โดย SLORC อ้างว่า หนึ่งในตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดสำหรับความสำเร็จของนโยบายคือการกลับมาของ 20 กลุ่มชาติพันธุ์ที่ติดอาวุธที่สำคัญและ พักกฎหมาย พื้นฟูความสงบสุขและความมั่นคงภายในมานานกว่าสิบปี

จนถึงปี ค.ศ.19 89 การเจรจาสันติภาพระหว่างรัฐบาลและกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ ยังไม่ประสบความสำเร็จ นิรโทษกรรมหลายกรณี ยังไม่เพียงพอที่จะชนะพวกก่อการร้ายส่วนใหญ่ ซึ่งการเจรจาต่อรองใน ปี19 4819 58 196319 74 และ19 80 ไม่ได้ประสบความสำเร็จเนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์ ติดอาวุธมีความเกี่ยวพันกับพรรคพวกหรือองค์กรและพวกเขาไม่สามารถละทิ้งอุดมการณ์ ความเชื่อและแนวคิดของพวกเขาเช่นเดียวกับจุดมุ่งหมายทางการเมืองได้อย่างง่ายดาย ดังนั้นพวกเขาจึงยืนยันในการรับรู้ทางการเมือง สิทธิเพื่อรักษาองค์กรติดอาวุธของพวกเขาและสิทธิในอาณาเขต เป็นเงื่อนไขของความสงบสุข ใน ขณะที่รัฐบาลในแต่ละวันไม่สามารถยอมรับข้อตกลงของพวกเขาแทน ก็เรียกร้องให้ยอมจำนน ให้ละทิ้งองค์กรของพวกเขาและให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ในการละทิ้งออกจากสิ่งเดิมอย่างสิ้นเชิงนั้นรัฐบาล SLORC ริเริ่มวิธีใหม่สำหรับกลุ่มต่อต้านกลุ่มติดอาวุธ ซึ่งยินดีที่จะกลับไปสู่การพักกฎหมาย โดยตำแหน่ง SLORC ในข้อตกลงสันติภาพและทัศนคติที่มีต่อ กลุ่มผู้ประท้วง ค่อนข้างชัดเจนและเห็นได้ชัดว่าจะไม่ทำลายการจัดกลุ่มแต่จะอนุญาตการดำรงอยู่ขององค์กรนั้นๆ ซึ่งจะ ช่วยให้พวกเขามีความรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยของตนเองและจะทำงานเพื่อสวัสดิภาพของภูมิภาคของพวกเขาและประชาชนของพวกเขาเอง

ภายใต้เงื่อนไขความสงบสุข กลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยที่มีการแลกเปลี่ยนอาวุธเพื่อความสงบสุข ควรสังเกตกฎหมายและกฎระเบียบที่มีอยู่ และไม่มีส่วนร่วมหรือติดต่อกับองค์กรอื่นๆที่ต่อต้าน SLORC ทั้งใต้ดินหรือเหนือพื้นดินหรือที่อาศัยอยู่และทำการเคลื่อนไหวในเพียงพื้นที่ที่กำหนดขึ้นสำหรับพวกเขา เพื่อหารือเกี่ยวกับการเมืองแต่เพียงในการประชุมแห่งชาติ (ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่) เพื่อเก็บอาวุธสำหรับป้องกันตัวเองในเวลาที่ยากัด นั้นขึ้นอยู่กับผู้นำเอารัฐธรรมนูญ ใหม่มาใช้

นอกจากนี้ กลุ่มติดอาวุธไม่ควรรับสมาชิก ใหม่ ที่จะย้ายเฉพาะในพื้นที่ที่กำหนดขึ้นสำหรับพวกเขาซึ่งได้รับอนุญาตจากหน่วยสืบราชการลับของทหารที่ไม่มีเครื่องแบบ ในทางกลับกันรัฐบาลเองสัญญาว่าจะ ให้ความร่วมมือกับพวกเขา

ในการฟื้นตัว การตั้งถิ่นฐานและการพัฒนาภูมิภาค ในที่สุดแล้วบริเวณพื้นฐานและระยะเวลาในการหยุดยั้งได้รับการแก้ไข ซึ่งภายหลังจากที่ข้อตกลงสำเร็จ SLORC โดยพระราชกฤษฎีกาจะเป็นโมฆะต่อชนกลุ่มน้อยที่ติดอาวุธที่เกี่ยวข้อง

SLORC /SPDC (รัฐบาลทหารพม่า) ให้การยอมรับอำนาจของผู้นำชาติพันธุ์ในบริเวณของพวกเขา โดยให้อนุญาตการมีอาวุธในเวลาจำกัด (จนกว่ารัฐธรรมนูญใหม่จะถูกร่างขึ้น) และอนุญาตให้พวกเขามีส่วนร่วมในกระบวนการตามรัฐธรรมนูญ โดยวิธีการใหม่ของ SLORC/ รัฐบาลทหารพม่า (สภาของรัฐเพื่อสันติภาพและการพัฒนา) ในการตั้งสันติภาพแต่เป็นสิ่งที่ยากเพราะกว่า 20 กลุ่มชาติพันธุ์ที่ติดอาวุธยกเว้นสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union: KNU) กลับไปปฏิบัติตามเสีย

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้รับการอนุมัติโดยการลงประชามติในเดือนพฤษภาคม 2008 ซึ่งปัญหาระหว่างรัฐบาลทหารพม่าและกลุ่มหยุดยิงออกมาเมื่อการดำเนินการของกองกำลังป้องกันชายแดน (The Border Guard Force: BGF) เริ่มต้นในปี 2009 โดยโปรแกรม BGF ก่อตั้งขึ้นหลังจากที่รัฐธรรมนูญ ปี 2008 ระบุว่า “ทุกๆกองกำลังติดอาวุธในสหภาพต้องอยู่ภายใต้คำสั่งของกลาโหม” เป็นผลให้รัฐบาลทหารพม่าตัดสินใจที่จะเปลี่ยนทุกๆกลุ่มหยุดยิงชาติพันธุ์เป็นกองกำลังป้องกันชายแดน (BGF) โดยรัฐบาลทหารพม่าสร้างแรงกดดันต่อกลุ่มชนกลุ่มน้อย ติดอาวุธที่ได้บรรลุข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลเพื่อที่จะช่วยให้กองทัพ Tatmadaw ควบคุมทหารของพวกเขาหรือเผชิญกับการโจมตี ซึ่ง BGF และที่ไม่มีชายแดน The Home Guard Force (HGF) ถูกมองว่าเป็นทางเลือกที่ง่ายต่อการสู้รบกับกลุ่มติดอาวุธ

ในเดือนเมษายน ค.ศ. 2009 คณะรัฐบาลที่นำโดย นายพล Ye Myint พบกับชาวคะฉิ่น หัวหน้า ฉาน และ Kokang ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ และสร้างพิมพ์เขียวเพื่อดูชับกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธและเปลี่ยนพวกเขาให้เป็นผู้บัญชาการของ Tatmadaw ซึ่งคุณสมบัติที่จำเป็นของรัฐธรรมนูญปี 2008 เพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งใน ค.ศ.2 010 พิมพ์เขียวฉบับนี้ จัดตั้งกองกำลังป้องกันชายแดน (BGF) กับกองทัพที่เกิดจากทหาร 3 26 นาย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ 18 นายและผู้บัญชาการ 3 ท่าน หนึ่งในสามจะมาจาก Tatmadaw (กองทัพ) โดย BGF เฉพาะ จะถูกนำไปภายในดินแดนของตน และให้เงินเดือน เช่นเดียวกับทหารปกติ โดยกำหนดเวลาที่ตั้งครั้งแรก คือ เดือนมิถุนายน 2009 แต่ถูกขยายไป 5 ครั้ง และหลังจากที่กำหนดเวลาจบลง ข้อตกลง หยุดยิงระหว่าง SLORC/ รัฐบาลทหารพม่าและกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธกลับไร้ผล

กลุ่มชาติพันธุ์ที่หยุดยิงถือว่าแผนการ BGF เป็นคำสั่งทางอ้อมโดยระบอบทหารต่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่จะยอมจำนนอาวุธของตน พวกเขาคิดว่าถ้าไม่มีปืน กลุ่มหยุดยิงจะไม่สามารถปกป้องสิทธิและผู้คนของพวกเขาได้ ดังนั้นพวกเขาจะยึดมั่นในปืนของพวกเขา จนกว่าพวกเขาจะได้รับอิสระและสามารถตัดสินใจด้วยตัวเอง ดังนั้นกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธไม่กี่กลุ่ม (ไม่ใช่บุคคลหลักๆ เป็นแค่ส่วนที่แตกออกมา) คือ the New Democratic Army – Kachin (NDAK) Kachin Defense Army (4th Brigade of the KIA) Pa-O National Organization (PNO) และ the Democratic Karen Buddhist Army (DKBA) ตกลงที่จะ ยอมรับเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลง ส่วนกลุ่มอื่นๆ เช่น Kachin Independent Organization (KIO) New Mon State Party (NMSP) United Wa State Army (UWSA) Shan State Army (SSA) และอื่นๆปฏิเสธที่จะยอมรับโปรแกรม BGF

รัฐบาลทหารพม่าตอบสนองทางเศรษฐกิจ ด้วยการปิดกั้นการค้าชายแดนจีน ผ่านสำนักงานใหญ่ KIO Laiza ซึ่งปฏิเสธที่จะต่ออายุใบอนุญาตการค้าแรงงานของสายการบินย่างกุ้ง ซึ่งดำเนินการโดยลูกชายของประธาน UWSA (United Wa State Army) ในทางการเมืองนั้น รัฐบาลทหารพม่าสั่งปิดสำนักงานประสานงานของ KIO ในพื้นที่ที่รัฐบาลควบคุม มีการห้ามพรรคการเมืองคะฉิ่นให้ลงทะเบียนและแข่งขันในการเลือกตั้ง 2010 และเรียกกลุ่มหยุดยิงว่า “พวกก่อการร้าย” ในสื่อ นอกจากนี้รัฐบาลทหารพม่าโจมตีกลุ่ม Kokang และเข้าควบคุมสำนักงานใหญ่ของพวกเขาในเดือนสิงหาคม 2009 การ ต่อสู้ยังปรากฏให้เห็นระหว่างกองกำลังของรัฐบาลและฝ่ายที่แยกออกมาจาก DKBA (Democratic Karen Buddhist Army) ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับการตัดสินใจของกลุ่มที่จะเข้าร่วม BGF โดยกลุ่มอาสาสมัครหลายกลุ่มรายงานการสร้างกองทัพของTatmadaw ใกล้กับด่านหน้าและบางส่วนถูกโจมตี ซึ่งเป็นสิ่งที่เลวร้ายที่สุดในรัฐคะฉิ่นและรัฐฉานทางเหนือ

กลุ่มหยุดยิงส่วนใหญ่เห็นอาวุธของพวกเขา ซึ่งเป็นแหล่งสุดท้ายในการใช้ประโยชน์ในการต่อสู้อันยาวนาน เพื่อความเป็นอิสระจากรัฐบาลทหาร ดังนั้นความต้องการที่คล้ายกัน จึงอยู่ที่ the United Wa State Army (UWSA) the Kachin Independence Army (KIA) the National Democratic Alliance Army-Eastern Shan State (NDAA) (หรือเรียกว่ากลุ่ม Kokang) ที่นำไปสู่การต่อสู้ในปี ค.ศ. 2009

อย่างไรก็ดี รัฐบาลใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งนำโดยประธานาธิบดี U Thein เบลี่ยนจุดยืนที่มีต่อความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ โดยประธานาธิบดี ยู เต็ง เส่ง ให้คำมั่นสัญญาที่จะให้ความสำคัญระดับชาติกับปัญหาชาติพันธุ์และนำเสนอการเจรจากับกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธทั้งหมด เรียกว่าความประสงค์ของ BGF (the BGF requirement) โดยประธานาธิบดี ยู เต็ง เส่ง ได้เชิญกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธมาพูดคุยสันติภาพในวันที่ 18 สิงหาคม 2011 โดยคำเชิญ “เจรจาสันติภาพ” ของรัฐบาลเรียกร้องให้กลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธใดๆที่ต้องการเจรจา ติดต่อกับรัฐบาลของรัฐเสียก่อนเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะเริ่มต้นการสนทนาระดับรัฐ (การอภิปรายเบื้องต้น) ซึ่งหลังจากเสร็จสิ้น การเจรจาต่อรองระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธและรัฐบาล สหภาพ จะถือเป็นการเจรจาสันติภาพระดับสหภาพ ซึ่งคำเชิญของรัฐบาลสำหรับการพูดคุยสันติภาพ ไม่ต้องการการหยุดยิงก่อนที่จะมีการตกลงกันก่อนหรือการเรียกร้องให้ยอมจำนน และไม่ได้ยืนยันว่าการเจรจาสันติภาพจะเกิดขึ้นในพม่า โดยรัฐบาลในตอนนั้นคำนึงถึงคำถามชาติพันธุ์ว่าเป็นปัญหาทางการเมืองหรือรัฐธรรมนูญและไม่ใช้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับทหารเหมือนก่อน

ในการเจรจาสันติภาพ เพื่อที่จะดำเนินการร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธนั้น คณะทำงานสหภาพสันติภาพ และกรรมการกลางถูกตั้งขึ้น ในปี ค.ศ. 2011 โดยคณะทำงานสหภาพสันติภาพกลางมีประธานคือประธานาธิบดี เติง เส่ง สร้างขึ้นด้วยสมาชิก 12 คน รวมทั้งรองประธานาธิบดี โฆษกของ Pyithu Hluttaw และ Ahmyotha Hluttaw ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและรัฐมนตรีของสหภาพ โดยคณะทำงานสหภาพสันติภาพจะมีรองประธานาธิบดีเป็นประธาน ซึ่งมีสมาชิก 52 คน รวมรัฐมนตรีของสหภาพ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงของ 10 ภูมิภาค ผู้บัญชาการจาก 9 ภูมิภาคและ 18 สมาชิกรัฐสภาของแต่ละชาติพันธุ์ โดยศูนย์สันติภาพของพม่าก่อตั้งขึ้นในเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 2012 เพื่อช่วยคณะทำงานสหภาพสันติภาพและกรรมการกลางทำงานในห้าประเด็นหลักสำคัญ ได้แก่

1. การเจรจาเพื่อหยุดยิงและการนำไปปฏิบัติ
2. การเจรจาสันติภาพและการสนทนาแลกเปลี่ยนทางการเมือง
3. การประสานงานให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง
4. การทูตภายนอกและสาธารณะ
5. การรบด้วยระเบิด

ล่าสุดคือกรรมการคณะทำงานสหภาพสันติภาพได้บรรลุข้อตกลงหยุดยิงกับ 14 กลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธ ยกเว้น KIO และ TNLA (Tao National Liberation Army) โดยกรรมการคณะทำงานสหภาพสันติภาพจะพยายามบรรลุข้อตกลงหยุดยิงไปทั่วทั้งประเทศภายในสิ้นปี ค.ศ. 2013

2.2 ความสัมพันธ์ของสื่อกับรัฐบาล

ในช่วงก่อน ค.ศ. 2013 มีเพียงหนังสือพิมพ์รายวันสองฉบับ) เป็นภาษาพม่าและภาษาอังกฤษ (ที่ดำเนินการโดย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐบาล คือ the New Light of Myanmar และ the Mirror โดยหนังสือพิมพ์รายวัน เอกชนเพิ่งจะได้รับอนุญาตเมื่อเร็ว ๆ นี้ ในปี ค.ศ. 2013 ซึ่งฉบับที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ Golden Fresh Land, the Voice Daily, Daily Eleven, Union Daily, Yangon Times Daily และอื่นๆ และเกือบทั้งหมดของหนังสือพิมพ์รายวันมีรัฐเป็นเจ้าของ ส่วนของเอกชนจะเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีถิ่นฐานในย่างกุ้ง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีน้อยมาก ยกเว้นหนังสือพิมพ์รายวันมณฑลพะเย่และหนังสือพิมพ์รายวัน Yadanarbon ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปในมณฑลพะเย่ แต่ไม่ได้เป็นเอกชน

วารสารของเอกชนได้รับอนุญาตให้ตีพิมพ์ตั้งแต่ ค.ศ. 2010 ซึ่งขณะนี้มากกว่า 100 วารสารเอกชนที่ถูกตีพิมพ์ในประเทศพม่า ฉบับที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ the Voice Weekly, Weekly Eleven, Seven Days News, Popular, Snapshots, Modern, Messenger, Hot News, People's Age, Street View, Myanmar Post, Pyi Myanmar, Yangon Times, Myanmar Times, Kumudra, D. Wave ฯลฯ ซึ่งเกือบทั้งหมดมีฐานการผลิตอยู่ที่ย่างกุ้ง ซึ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้สำนักข่าวอิสระของมอญ ซึ่งแต่เดิมอยู่ในประเทศไทยได้เปิดตัววารสารสองเดือนครั้งชื่อว่า the Thanlwin Times ในรัฐมอญ

ในฐานะที่เป็นสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงนั้น MRTV และ Myanmar Radio ดำเนินการในลักษณะที่รัฐเป็นเจ้าของในการถ่ายทอดสื่อ โดย Skynet เป็นช่องโทรทัศน์เอกชนและ MRTV -4 เป็นเจ้าของร่วมกันโดยรัฐบาลและ Forever Group ส่วนในฟากของวิทยุ นั้น วิทยุเอกชนเอฟเอ็ม คือ Padamyar, Pyinsawadi, Mandalay, Shwe, Bagan ฯลฯ โดยได้รับอนุญาตให้เป็นสื่อ แพร่ภาพกระจายเสียงเอกชนตั้งแต่ ค.ศ. 2008-2009 หากแต่ Myawaddy Television, Thazin FM radio และ Myawaddy daily newspaper กลับเป็นของทหาร

ข่าวและข้อมูลที่ออกอากาศและตีพิมพ์ทั้งในโทรทัศน์และวิทยุที่รัฐเป็นเจ้าของ และ ในวิทยุ FM ของเอกชน จะต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งส่วนใหญ่ข่าวที่เสนอในการถ่ายทอดของภาคเอกชนและรัฐ แสดงให้เห็นว่าการโจมตีของชนกลุ่มน้อยติดอาวุธในสถานที่สาธารณะ เช่น ทางรถไฟ ถนน สะพาน สถานีตำรวจ เนื่องจากพวกเขาได้รับข่าว

ในพื้นที่ความขัดแย้งจากกระทรวงกลาโหม สำนักงานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และสงครามจิตวิทยา เนื่องจากพวกเขาได้รับข่าวจากอีกด้านหนึ่ง พวกเขาจึงไม่สามารถรักษาความสมดุลของข่าวในประเด็นที่เกี่ยวกับชาติพันธุ์ได้

แต่ในด้านสื่อสิ่งพิมพ์ การปฏิรูปสื่อ ตั้งแต่ ค.ศ. 2011 ปรากฏให้เห็นการผ่อนคลาย ของการเซ็นเซอร์ที่ชัดเจนที่สุด ในเนื้อหาทางการเมือง ซึ่งแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ที่รัฐเป็นเจ้าของ ซึ่งครอบคลุมประเด็นชาติพันธุ์บนพื้นฐานของรัฐบาลและแหล่งที่มาของทหาร โดยวารสารเอกชนและหนังสือพิมพ์ครอบคลุมประเด็นชาติพันธุ์ที่ตั้งบนฐานของทั้งรัฐบาล/ทหารและแหล่งที่มาของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งตอนนี้เรื่องราว การสัมภาษณ์และรูปถ่ายของผู้นำชาติพันธุ์ต่างๆ ปรากฏบนหน้าของวารสารและหนังสือพิมพ์เอกชน (แม้ว่าการผ่อนคลายของการเซ็นเซอร์ (นั่นคือไม่มีระบบการเซ็นเซอร์ก่อนการตีพิมพ์) ได้รับการเห็นตั้งแต่ ค.ศ. 2011 และยังคงมีกฎหมาย (เช่นระบบเซ็นเซอร์สิ่งพิมพ์ในภายหลัง) เพื่อควบคุมสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกิดจากยั่วยุให้เกิดความรุนแรง ตัวอย่างเช่น หัวหน้าบรรณาธิการของ Snap Shot Journal นามว่า U Myat Khaing ถูกตั้งข้อหา เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2012 ว่าด้วยการละเมิด วรรค 505 (b) และ 505 (c) ของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งทั้งสองเกี่ยวข้องกับ “คำกล่าวที่ก่อความเสียหายแก่ประชาชน” ซึ่งสัมพันธ์กับวันที่ 14 มิถุนายน 2012 ที่ว่าปัญหาของ Snap Shot Journal ซึ่งถือว่ามี ความขัดแย้งอยู่มากในการละเมิด โดยบรรณาธิการได้ตีพิมพ์ภาพของ Ma Thidar Htwe ในหน้าแปด ซึ่งเป็นสาววัยไซ่ที่ถูกข่มขืนและฆ่าเมื่อวันที่ 28 พ. ค ที่ดูเหมือนจะถูกถ่ายไม่นานหลังจากการตายของเธอ ซึ่งเห็นควบคู่ไปกับภาพของชายสามคน ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่ออาชญากรรม โดยบรรณาธิการของวารสาร the Snap Shot Journal ได้รับการปล่อยตัว ด้วยเงินประกันตัว 400 ล้านจ๊าด หลังจากถูกจับกุมเพราะเนื้อหาที่คลุมความขัดแย้งของรัฐยะไซ่

2.3 การประเมินความสามารถของนักข่าว

ในอดีตที่ผ่านมา นักข่าว /ผู้สื่อข่าว จะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในพื้นที่ความขัดแย้ง นอกจากนี้วารสารข่าว หนังสือพิมพ์เอกชน ยังไม่ได้รับอนุญาตให้ตีพิมพ์ นอกจากนี้ยังมีระบบการเซ็นเซอร์ก่อนการตีพิมพ์ โดยหนังสือทุกเล่ม หรือวารสารหรือนิตยสาร จะต้องถูกส่งไปยังสำนักงานเซ็นเซอร์ของรัฐบาล ซึ่งหนังสือพิมพ์ที่รัฐเป็นเจ้าของจะครอบคลุม ข่าวปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นสาธารณชนจึงอาศัยสื่อในต่างประเทศ (BBC, VOA , RFA , DVB) เพื่อติดตามข่าวสารในพื้นที่ความขัดแย้ง โดยเกือบทั้งหมดของสื่อชาติพันธุ์จะผลิตจากพื้นที่ชายแดนหรือในต่างประเทศ พวกเขาจะใช้อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ บ้างก็ตีพิมพ์ในวารสารปกหนา นิตยสารและหนังสือพิมพ์ใน ภาษาของตน

ภายใต้รัฐบาลของ เต็ง เส่ง นั้น สื่อเอกชนมีความสุขมากในเสรีภาพของการเขียนข่าวในพื้นที่ชนกลุ่มน้อย พวกเขา สามารถเดินทางในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยหรือสามารถตามข้อมูลโดยตรงกับบุคลากรที่รับผิดชอบ ของคณะกรรมการข้อมูล (ขององค์กรกลุ่มชาติพันธุ์ที่เกี่ยวข้องโดยใช้โทรศัพท์) ซึ่งข่าววารสารเอกชน พยายามที่จะครอบคลุมถึงปัญหาเชื้อชาติ และการเจรจาสันติภาพ แตกต่างจากในอดีตที่ว่านักข่าวทั้งจากหน่วยงานต่างประเทศและท้องถิ่น จะได้รับเชิญไปงานแถลงข่าวที่จัดขึ้นโดยรัฐบาลและยังได้รับเชิญไปงานเจรจาสันติภาพ ที่จัดขึ้นในย่างกุ้งและสถานที่อื่นๆในพื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น นักข่าวจากสื่อเอกชนจึงสามารถที่จะติดต่อ /สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบจากทั้งสองฝ่าย) รัฐบาล ทหารและ

องค์กรของกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธที่แตกต่างกัน (ตัวอย่างเช่น ผู้สื่อข่าวจากวารสารข่าวเอกชนสัมภาษณ์ทั้งผู้นำของกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ ด้วยกันกับรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ทหาร เช่น General Guan Maw ของ KIO, General Htein Maung ของ KNU/KNLA, Colonel Khun Oakkar ของ United Nationalities Federal Council, Minister U Aung Min ของ Union Peace Making Working committee ฝ่ายบุคคลจาก Myanmar Peace Center และนายพลทหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสันติภาพ เช่น General Myint Soe ฯลฯ นอกจากนี้ สื่อเอกชนยังใช้เว็บไซต์ข่าวชาติพันธุ์ ทั้งยังมีผู้สื่อข่าวของพวกเขาเองในพื้นที่ที่แตกต่างกันทางชาติพันธุ์เพื่อเก็บรวบรวมข่าวทางการเมือง เศรษฐกิจและ สังคม

แม้ภายใต้รัฐบาล เต็ง เส่ง หนังสือพิมพ์ที่รัฐเป็นเจ้าของ โทรทัศน์และสถานีวิทยุยังอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้งที่ได้รับจากทหาร แม้ว่าพวกเขาจะไม่ได้ใช้ คำว่า “พวกก่อการร้าย” เพื่อที่จะอ้างถึงกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธ ตัวอย่างเช่น เมื่อเร็ว ๆ นี้ในเดือนกันยายน 2013 มีนายทหารหนุ่มในรัฐคะฉิ่นถูกจับเป็นตัวประกันโดยทหาร KIA และศพของเขาถูกพบในป่า หลังจากไม่กี่วัน คณะกรรมการข้อมูลของกระทรวงกลาโหม ระบุว่า นายทหารหนุ่มโดนตัดหัวโดยทหาร KIA หนังสือพิมพ์ ที่รัฐเป็นเจ้าของ the New Light of Myanmar และ the Mirror ยังเสนอข่าวตามที่กระทรวงกลาโหมแถลงข่าว

ซึ่งในทางตรงกันข้ามกับหนังสือพิมพ์ที่รัฐเป็นเจ้าของ วารสารรายสัปดาห์และหนังสือพิมพ์รายวันเอกชนพยายามที่จะรักษาความสมดุลของข่าว โดยการสัมภาษณ์บุคลากรจากทั้งสองฝ่าย ตัวอย่างเช่น Hot News Weekly Journal สัมภาษณ์ ทั้งสมาชิกคะฉิ่น ของ Pyithu Hluttaw และสมาชิกของ Bamar ของ Pyithu Hluttaw โดยสมาชิกคะฉิ่น ของ Pyithu Hluttaw แสดงความเชื่อของพวกเขาในตัวทหาร KIA ตามประวัติศาสตร์ของ KIA ซึ่งความเชื่อของพวกเขา นั้นนับตั้งแต่ทหาร KIA เป็นคริสเตียน พวกเขาไม่เคยมุ่งมั่นและจะไม่กระทำเช่นนั้น)อาชญากรรมสงคราม (พวกเขายังกล่าวว่า กระทรวงกลาโหม ไม่ควรปล่อยข่าวเช่นนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระหว่างที่ดำเนินกระบวนการสันติภาพ เพราะอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อการเจรจาระหว่างรัฐบาลและ KIO

ในบางครั้งขณะที่หนังสือพิมพ์ที่รัฐเป็นเจ้าของ ไม่ได้เสนอข่าวครอบคลุมถึงข่าวการปะทะกันด้วยอาวุธระหว่าง Tatmadaw (กองกำลัง) และกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธ หนังสือพิมพ์เอกชนจะครอบคลุมข่าวการปะทะกันของกองกำลังติดอาวุธ ในพื้นที่ชนกลุ่มน้อย ตัวอย่างเช่น ในเดือนสิงหาคม 2013 Yangon Times Daily สัมภาษณ์บุคลากรที่รับผิดชอบของคณะกรรมการข้อมูล Tao National Liberation Army (TNLA) ด้วยโทรศัพท์และเสนอข่าวการปะทะกันด้วยอาวุธระหว่าง Tatmadaw (กองกำลัง)และTNLA ในรัฐฉาน โดยการปะทะกันเกิดขึ้นไม่นานหลังจากที่การเจรจาสันติภาพระดับรัฐ ระหว่างรัฐบาลและ TNLA ในเดือนกรกฎาคม ปี 2013 และ TNLA กล่าวว่า Tatmadaw จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบของการปะทะกัน (นั่นหมายถึงการปะทะกันด้วยอาวุธ เกิดขึ้นเนื่องจาก Tatmadaw)

ในประวัติศาสตร์นั้น พื้นที่ของความขัดแย้งของชาติพันธุ์ที่ติดอาวุธถูกมองว่าเป็นพื้นที่ที่เปราะบางด้านความปลอดภัยและพลเรือนจะไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปที่นั่น ก่อนหน้านี้สื่อเอกชนอยู่ในตำแหน่งที่ไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลและการดำเนินการกับกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ และถ้าพวกเขาไม่ทำตาม พวกเขาอาจจะถูกจับกุมและเข้าคุก ที่ในความเป็นจริงแล้ว พวกเขาเสนอข่าวเป็นบทความโฆษณาชวนเชื่อสำเร็จรูปเกี่ยวกับความขัดแย้งที่

ส่งมาจากกลไกการโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาลและพวกเขาจะประณามการกระทำของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและเป็นอาชญากรรม โดยการปล้นและฆ่าคนบริสุทธิ์ ซึ่งหากสื่อเอกชนปฏิเสธการใส่บทความในวารสารเหล่านี้ พวกเขาจะต้องเผชิญกับการถอนใบอนุญาตในการตีพิมพ์เผยแพร่วารสารของพวกเขา

นอกจากนี้ ยังเป็นสิ่งที่ยาก ที่ผู้สื่อข่าวจะสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างเป็นทางการ ทั้งจากรัฐบาลและกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธซึ่ง ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณชายแดนที่มีความยากลำบากมากที่จะไปถึง ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือการที่ผู้นำ กลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธไม่สามารถไว้วางใจนักข่าวคนใดที่อยู่ได้อย่างกึ่งได้ แต่บางครั้งพวกเขา ให้สัมภาษณ์นักข่าวต่างประเทศส่วนใหญ่ในประเทศไทยหรือประเทศอื่นๆ ดังนั้นเพื่อฟังเสียงผู้นำของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ติดอาวุธ ประชาชนจะต้องพึ่งพาสื่อต่างประเทศ รวมทั้งสื่อพม่าเองที่ถูกเนรเทศ เช่น British Broadcasting Cooperation) BBC (, Democratic Voice of Burma (DVB), Radio Free Asia (RFA), Voice of America (VOA) The Irrawaddy Magazine และ Mizzima News Agency

สถานการณ์ดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปมาก เมื่อเกิดการปฏิรูปสื่อในประเทศพม่า บางวารสารเอกชนที่มีฐานการทำงานอย่างกึ่ง ณ ขณะนี้สามารถที่จะติดต่อกับผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านทางโทรศัพท์และสามารถเดินทางไปยังพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและรายงานได้จากพื้นดิน พวกเขายังแต่งตั้งนักข่าวท้องถิ่นบางส่วนให้เป็นพนักงานของพวกเขา เพื่อให้รายงานข่าวในรัฐหรือ ภูมิภาคของพวกเขา ในบริบทดังนี้ สภาพแวดล้อมการทำงานของผู้สื่อข่าวจากย่างกุ้งและเมืองเล็กๆที่ห่างไกลมักมีความแตกต่างกันมาก โดยนักข่าวจากพื้นที่ห่างไกลเป็นที่รู้จักของเจ้าหน้าที่ นักธุรกิจ และผู้นำชุมชน พวกเขา มักจะ ติดอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเซ็นเซอร์ตัวเองจากข่าวท้องถิ่นของพวกเขา ในการที่จะรักษาความสัมพันธ์ของพวกเขากับผู้ให้ข้อมูล หากพวกเขาเขียนข่าว วิพากษ์วิจารณ์ใครบางคนหรือบางองค์กรที่อยู่ในเมืองขนาดเล็กในท้องถิ่น พวกเขาจะไม่สามารถได้รับการเข้าถึงข้อมูลอีกต่อไป นำไปสู่การทำลายรายได้ของพวกเขา ที่ได้รับบนพื้นฐานของจำนวนบทความข่าวที่พวกเขาผลิต

อีกประเด็นก็คือ หากนักข่าวเป็นชาติพันธุ์แห่งชาติ เขาหรือเธอจะระมัดระวังในการเขียนข่าวเกี่ยวกับการสู้รบ ระหว่างกองกำลังรัฐบาลและกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ ตัวอย่างเช่น นักข่าวคะฉิ่นที่อาศัยอยู่ในรัฐคะฉิ่นและทำงานให้กับนิตยสารรายสัปดาห์ซึ่งอยู่อย่างกึ่ง อาจจะต้องเผชิญกับภัยคุกคามถึงชีวิตถ้าเขาหรือเธอรายงานด้านลบของ KIO นั่นเป็นเหตุผลที่วารสารเอกชนส่วนใหญ่ มีจุดยืนทาง “สันติภาพ” ด้วยการวิเคราะห์ที่น้อยลงในเรื่องของความขัดแย้ง แต่พวกเขาก็ยังให้รายละเอียดของการต่อสู้ เป็นที่ตั้ง วันที่และเวลา และหมายเลขกองทัพของทั้งสองฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการสู้รบ จำนวนที่ตายและผู้บาดเจ็บ แต่อย่างไรก็ตามนักข่าว ไม่ว่าจะเขาหรือเธอจะทำงานให้กับสื่อของรัฐหรือสื่อเอกชน จะไม่เคยได้รับการเข้าถึงโดยตรงไปยังเขตการต่อสู้ที่จะได้รับรายละเอียดเป็นคนแรก พวกเขาเพียงแค่เก็บข่าวการสู้รบส่วนใหญ่จากทั้งจากรัฐบาลหรือกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ

แม้ว่าผู้นำของทั้งรัฐบาลและกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธจะลงนามข้อตกลงหยุดยิงแล้ว แต่มันก็ยังมีการต่อสู้ในแนวหน้าของการต่อสู้บนพื้นดินเนื่องจากการไม่ไว้วางใจกัน ในขณะนี้รัฐบาลใช้หนังสือพิมพ์ของรัฐดำเนินภารกิจนี้ของพวกเขาไปยังกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ ว่าเป็นผู้ก่อวินาศกรรมและสร้างความชอบธรรมในการต่อสู้กับกลุ่มชาติพันธุ์ ในการปกป้อง พลเมือง

ของประเทศ วงจรในการโทษซึ่งกันและกันเช่นนี้ดำเนินมาตลอดรอบทศวรรษที่ผ่านมา และหากมีคนพูดถึงเกี่ยวกับ ความถูกต้องของข่าว ซึ่งเป็นแกนหลักของการเขียนข่าว มันจะกลายเป็นเรื่องตลกและนักข่าวมักจะตอบว่า พวกเขาจะต้อง นั่งที่โต๊ะทำงานในแต่ละวัน โดยไม่ต้องเขียนข่าวใดๆ หากพวกเขาอยากปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามหลักการอันทรงเกียรติของหนังสือพิมพ์ ดังนั้นการรายงานข่าวความขัดแย้ง ไม่สามารถให้ภาพที่สมบูรณ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ทั้งคำถามไว้ให้กับผู้อ่าน ที่มีคำถามมากขึ้นและ มากขึ้น

พม่ามีความคล้ายคลึงกับอาเซอร์ไบจานที่มีข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของสื่อมวลชนกับชนกลุ่มน้อยต่างๆอยู่อย่างจำกัด ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้สังเกตการณ์จากภายนอก อันได้แก่ นักวิชาการ และสื่อมวลชน ถูกกีดกันไม่ให้เดินทางเข้าประเทศพม่าในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 จนกระทั่งการเปิดเสรีประเทศเมื่อไม่นานมานี้ ทว่าบทบาทของสื่อมวลชนพม่าในประเด็นการสร้างสันติภาพและการบูรณาการประเทศยังมีลักษณะที่คลุมเครืออยู่มาก

2.4 การเคลื่อนไหวของสื่อ

สื่อมวลชนในพม่าสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลักด้วยกัน ได้แก่ 1) สื่อมวลชนที่ถือกำเนิดขึ้นภายหลังการก่อปฏิวัติของนักศึกษาในปี ค.ศ. 1988 และการสลายการชุมนุมภายหลังการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1991 ตัวแทนของสื่อมวลชนกลุ่มนี้คือ องค์กร “Democratic Voice of Burma” (DVB) หรือ นิตยสารข่าวออนไลน์อย่าง “Irrawaddy” ซึ่งเป็นแหล่งข่าวอิสระที่ให้ข้อมูลข่าวสารระดับชาติของพม่าสู่นานาชาติ ก่อตั้งโดยอดีตหัวหน้านักศึกษาปี ค.ศ. 1988 ที่ต้องเดินทางออกนอกประเทศเพื่อหนีการจับกุมของรัฐบาล 2) สื่อมวลชนโดยชนกลุ่มน้อยต่างๆ ซึ่งบางกลุ่มมีฐานประจำอยู่ในประเทศไทย ประเทศนอร์เวย์ (เช่น DVB) และในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยในพม่า

ทั้ง 2 กลุ่มกำลังค้นพบโอกาสใหม่ๆและพบเจอกับความท้าทายต่างๆไปพร้อมๆกัน ส่งผลให้หลายองค์กรต้องปรับโครงสร้างและค้นหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนใหม่ๆ ภายหลังช่วงเปลี่ยนผ่านในพม่าสื่อมวลชนที่ถูกคุมขังได้รับการปล่อยตัว และผู้ที่ถูกเนรเทศออกนอกประเทศสามารถเดินทางกลับเข้าประเทศได้ ทำให้สื่อมวลชนเหล่านี้สามารถเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพม่าได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามสถานะทางกฎหมายขององค์กรสื่อมวลชนเหล่านี้ยังไม่ชัดเจน บ้างก็ทำหน้าที่สื่อมวลชนแม้จะไม่มีใบอนุญาต ในขณะที่ DVB เลือกที่จะลงทะเบียนในฐานะบริษัทเอกชนในพม่าแทนที่จะเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เพื่อหลีกเลี่ยงประเด็นทางการเมือง นอกจากนี้ในปัจจุบัน DVB และสื่อมวลชนต่างๆสามารถประสานกับทางกระทรวงสารสนเทศของพม่าได้โดยตรง เมื่อเงินสนับสนุนพัฒนาประเทศไหลเข้าสู่พม่าได้โดยตรง ส่งผลให้องค์กรสื่อมวลชนเหล่านี้ต้องคิดหาแหล่งเงินทุนใหม่ๆ อย่างไรก็ตามองค์กรสื่ออย่าง “Burma News International” ที่เป็นเครือข่ายของชนกลุ่มน้อยต่างๆ ยังคงมีฐานอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทย เนื่องจากยังเห็นว่ากระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยในพม่ายังมีลักษณะที่เปราะบางอยู่

อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญเกี่ยวกับสื่อกระจายเสียงและการบูรณาการชนกลุ่มน้อยคือ ปัจจุบันสื่อของชนกลุ่มน้อยอย่าง “Chin News Group” ได้รับอนุญาตให้ตีพิมพ์หนังสือพิมพ์ของกลุ่มตนเองในพม่า สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างชนกลุ่มน้อยนี้กับรัฐบาลพม่า สื่อเพื่อชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องอิสรภาพต่างๆ ดังกรณีวิทยุ “Laiza FM” สถานีวิทยุชนกลุ่มน้อยคะฉิ่นที่ดำเนินการโดยกองทัพเรียกร้องอิสรภาพของคะฉิ่น (Kachin Independence Army – KIA) สื่อมวลชนเหล่านี้มีบทบาทที่สำคัญในการระดมมวลชนเพื่อสนับสนุนขบวนการเคลื่อนไหวต่างๆ

ปกติแล้วจะไม่มีสื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นของท้องถิ่นในพม่า โดยส่วนที่อยู่ตรงกันข้ามเกือบทั้งหมด (เช่น Irrawaddy News, Mizzima News, Democratic Voice of Burma ฯลฯ) และ สื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ (เช่น Karen Information Centre, Karen News Group, Independent Mon News Agency, Kachin News Group, Shan Herald Agency for News ฯลฯ) จะอยู่ในพื้นที่ชายแดนและประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศไทย โดยพวกเขาจะรายงานทั้งการปะทะกันด้วยอาวุธระหว่างกองกำลังของรัฐบาลและกองกำลังชนกลุ่มน้อย และข่าวทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่ที่แตกต่างกันทางชาติพันธุ์ โดยฝ่ายที่อยู่ตรงกันข้ามทั้งเชื้อชาติและสื่อฝ่ายค้านที่อยู่ในพื้นที่ชายแดน มักจะพยายามที่จะครอบคลุมข่าวการก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติ การวิสามัญฆาตกรรม ความรุนแรงทางเพศ การบังคับแรงงาน ทหารเด็ก การค้ามนุษย์ ที่ดำเนินการโดยทหาร โดยสื่อที่ถูกเนรเทศส่วนใหญ่เป็นสื่อออนไลน์และเว็บไซต์ที่พวกเขาใช้อินเทอร์เน็ต บางที่มีการเผยแพร่เอกสารตีพิมพ์เป็นวารสารปกแข็ง นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ เช่น Irrawaddy Magazine ที่เป็นภาษาอังกฤษ Karen Thadins Sin Newspaper ที่เป็นภาษากะเหรี่ยง

หลังจากที่เข้ามาสู่อำนาจในเดือนมีนาคม 2011 รัฐบาลของ เต็ง เส่ง ดำเนินการทางการเมืองและการปฏิรูปสื่อ ดังนั้น ตามที่ฝ่ายค้านและกลุ่มชาติพันธุ์ของสื่อต่างประเทศ เช่น Mizzima และ Independent Mon News Agency เดินทางกลับไปพม่า และเข้ามาอยู่ในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยของตน บางสื่อยังมีการเตรียมการที่จะกลับมาและตั้งฐานผลิตในพื้นที่ของตนในประเทศพม่า โดยหลังจากการปฏิรูปทางการเมืองตั้งแต่เดือนมีนาคม 2011 กลุ่มสื่อชาติพันธุ์ที่อยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ประเทศไทย มีความพร้อมที่จะกลับมาและอยู่ในพม่า ในเดือนเมษายน 2013 กลุ่มสื่อชาติพันธุ์รวบรวมกันจัดขึ้นการประชุมสื่ออยู่ 3 วัน ณ Mawlamyine ซึ่งอยู่ในรัฐมอญ สำหรับบทบาทของสื่อชาติพันธุ์ในประเทศพม่า

แม้ว่าบางสื่อชาติพันธุ์ เช่น Independent Mon News Agency จะกลับมาอยู่ในรัฐมอญ แต่สื่ออื่นๆ ยังคงศึกษาระดับของเสรีภาพของสื่อมวลชนในพม่า เนื่องจากพวกเขามีความกังวลใจเกี่ยวกับเสรีภาพของสื่อมวลชนในพม่า แม้ว่าโปรแกรม ภาษาของชาติพันธุ์จะได้รับการถ่ายทอดจากวิทยุที่รัฐเป็นเจ้าของและสถานีวิทยุเอฟเอ็มของเอกชน กลุ่มสื่อชาติพันธุ์คิดว่า เวลาออกอากาศสำหรับโปรแกรมภาษาชาติพันธุ์ค่อนข้างสั้น)เกินไป (เมื่อเทียบกับโปรแกรมภาษาพม่า พวกเขาต้องการที่จะได้รับเวลาออกอากาศมากขึ้น ซึ่งในหนังสือพิมพ์หรือสถานีวิทยุที่ผลิตข่าวเป็นภาษาชาติพันธุ์เองก็ไม่ปรากฏจนกระทั่งปี ค.ศ.2013 โดยปัจจุบันช่องทางเชื้อชาติ ห่งชาติ)ช่องโทรทัศน์ (ซึ่งครอบคลุมโปรแกรม 7 ภาษาชาติพันธุ์ คือ คะฉิ่น คะยา

คะยีน คาง มอญ ยะไซ่ และ ฉาน ได้รับการถ่ายทอดโดย MRTV ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2013 อย่างไรก็ตามกลุ่มสื่อชาติพันธุ์ ยังคงสงสัยว่าจะรายงานข่าวครอบคลุมปัญหาชาติพันธุ์หรือไม่ เนื่องจากคนกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนไม่สามารถ พูดหรืออ่านภาษาพม่า ซึ่งกลุ่มสื่อชาติพันธุ์ยังต้องการให้รัฐบาลช่วยให้พวกเขาเผยแพร่หนังสือพิมพ์ /วารสาร ในภาษาชาติพันธุ์ ของพวกเขาในพื้นที่ของตนอีกด้วย

นอกจากนี้ กลุ่มสื่อชาติพันธุ์ยังต้องการที่จะเข้าร่วมในการร่างกฎหมายสื่อใหม่ของสภาสื่อ โดยพวกเขาเชื่อว่าหากพวกเขาไม่สามารถมีส่วนร่วมในการร่างกฎหมายสื่อแล้ว กฎหมายสื่อใหม่จะอ่อนแอ เพราะ สภาสื่ออาจไม่เข้าใจ ความรู้สึกของคนกลุ่มน้อยเมื่อพวกเขาร่างกฎหมาย

สื่อระดับชาติทั้งของรัฐและเอกชนเห็นด้วยกับสื่อชาติพันธุ์ว่า ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ที่ดำเนินมายาวนาน มากกว่า 60 ปีในพม่าจะได้รับการแก้ไขด้วยวิธีการทางการเมือง ซึ่งถ้าทั้งรัฐบาลปัจจุบันและผู้นำชนกลุ่มน้อย มีความซื่อสัตย์ สุจริตและมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหาและสามารถสร้างความเชื่อมั่นระหว่างพวกเขา ความสงบสุขที่ยั่งยืนจะดำเนินมา ประสบความสำเร็จ ซึ่งสื่อทั้งสองคาดหวังว่าถ้าข้อตกลงหยุดยิงทั่วประเทศประสบความสำเร็จ การแลกเปลี่ยนทางการเมือง ควรจะดำเนินการระหว่างรัฐบาลและกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ และตั้งแต่ผู้นำชนกลุ่มน้อยเรียกร้องให้มีระบบรัฐบาลกลางที่ แท้จริงในพม่า พวกเขา)สื่อระดับชาติและสื่อชาติพันธุ์ (เชื่อว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นกระบวนการที่จำเป็นสำหรับการ เกิดขึ้นของรัฐชาติที่แท้จริง ซึ่งเป็นวิธีเดียวที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ในพม่า

2.5 การรับรู้ของสื่อต่อความขัดแย้งในพม่า

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการ ผ่านการตรวจสอบและการวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์และวารสารในภาษาพม่า ที่ตั้งอยู่ในพม่าและต่างประเทศ ลักษณะสำคัญของการวิจัยคือการวิเคราะห์การรับรู้สื่ออย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับความขัดแย้งทาง เชื้อชาติและศาสนาในประเทศพม่า การทำการวิจัยนั้นเลือกพื้นที่ทางภูมิศาสตร์สามแห่ง ได้แก่ คะฉิ่น ฉาน และ ยะไซ่ เพื่อ ศึกษาสงครามต่อเนื่อง ระหว่างกองกำลังของรัฐบาลที่ติดอาวุธและชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติและความขัดแย้งทางศาสนา ระหว่าง ชาวพุทธที่เป็นส่วนใหญ่และชาวมุสลิมที่เป็นชนกลุ่มน้อย รัฐทั้งหมดเหล่านี้เป็นรัฐชนกลุ่มน้อยของประเทศที่มีพรมแดนติดกับ จีนไทยและบังคลาเทศ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์สามแห่งนี้และกรณีศึกษา เกี่ยวกับสงครามหรือความขัดแย้งในพื้นที่เหล่านี้ มีภูมิ หลังที่แตกต่างกันทางประวัติศาสตร์และเป็นสิ่งสำคัญที่จะเข้าใจความขัดแย้งในปัจจุบัน เข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ที่ ความขัดแย้งเหล่านี้ฝังราก ตัวอย่างเช่น ความขัดแย้งในกองทัพกะฉิ่น และ รัฐฉาน ที่มีมานานแล้ว ที่เกิดขึ้น ต่อเนื่องกันมานาน หลายทศวรรษ ในขณะที่ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ของคนส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาพุทธในยะไซ่และชนกลุ่มน้อยชาว

มุสลิม เบงกาลี /โรฮิงยา²⁶ ซึ่งไม่เกิดความขัดแย้งอย่างต่อเนื่องนานกว่าหนึ่งทศวรรษและไม่มีความขัดแย้งในกองทัพเพราะไม่มีอาวุธที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในรัฐยะไข่

ก) กรอบของความขัดแย้งในสื่อ

ก่อนที่จะดำเนินการวิเคราะห์ใดๆในสงครามหรือสถานการณ์ความขัดแย้งในประเทศพม่า สิ่งที่สำคัญคือการเข้าใจ คำที่สำคัญเหล่านี้และการรับรู้ที่แตกต่างกันที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงควรทำความเข้าใจกับคำและเงื่อนไขที่สื่อใช้ เพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนของความหมายของสงครามหรือความขัดแย้งในสังคมของพม่า

นิยามของ “สงคราม” นั้น ใน the Oxford Advanced Learner’s Dictionary บ่งว่าคือ “สถานการณ์ที่ทั้งสองประเทศหรือ กลุ่มคนต่อสู้กันในช่วงเวลานั้นๆ” ซึ่งในภาษาท้องถิ่นจะเรียกว่า “*Sit Pwe*”²⁷ ซึ่งหมายความว่าสองกลุ่มหรือมากกว่า ที่มีการติดอาวุธและต่อสู้กัน ดังนั้นจึงชัดเจนว่าปัญหาความขัดแย้งในรัฐยะไข่ ระหว่างชาวพุทธส่วนใหญ่ยะไข่และชนกลุ่มน้อย ชาวมุสลิม เบงกาลี /โรฮิงยา ไม่ได้เป็น “สงคราม” หากแต่เป็น “ความขัดแย้ง” ซึ่งเริ่มต้นครั้งแรกในระดับชุมชนและแพร่กระจายไปยังพื้นที่ที่แตกต่างกันและเปลี่ยนเป็นความขัดแย้งทางศาสนา ซึ่งทั้งสื่อของรัฐและเอกชนใช้คำว่า “ความขัดแย้งติดอาวุธ” ซึ่งหมายถึงความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ในพม่า ในขณะที่สื่อที่ถูกเนรเทศ ทั้งฝ่ายค้านและสื่อชาติพันธุ์ใช้คำว่า “สงคราม” หรือ “สงครามกลางเมือง” สลับกันไป โดยในอดีตที่ผ่านมาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ในพม่า ได้รับการอธิบายไว้ในหนังสือพิมพ์ที่รัฐเป็นเจ้าของและในวิทยุว่าเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากชาตินิยมที่แข็งแกร่งและใจแคบ นอกจากนี้สื่อของรัฐยังตำหนิคำว่า “แบ่งและกฎ” ซึ่งเป็นนโยบายการปฏิบัติจากอาณานิคมอังกฤษ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ในพมานับตั้งแต่ได้เอกราชในปี 1948 โดยกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่อสู้กับรัฐบาลกลางด้วยอาวุธจะถูกแสดงในสื่อของรัฐ ว่าเป็นกลุ่มแบ่งแยกดินแดนที่อยากแยกออกจากพม่า ซึ่งอาจนำไปสู่การล่มสลายของประเทศ

นิยามของ “ความขัดแย้ง” นั้น Oxford Advanced Learner’s Dictionary ระบุว่า “ความขัดแย้ง (ระหว่าง ก และ ข)” เป็นความหมายที่ปกติใช้สำหรับ สองกลุ่ม พรรคและประเทศ นิยาม คือ “สถานการณ์ที่กลุ่มคนหรือประเทศที่มีส่วนร่วมใน ความขัดแย้งที่รุนแรงหรือมีข้อโต้แย้ง” แต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในชาติพันธุ์ติดอาวุธ เช่น คะฉิ่น ฉาน และรัฐชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ทั้ง “สงคราม” และ “ความขัดแย้ง” หรือ “*Pati Pakha*” ถูกนำมาใช้โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ

²⁶ Myanmar government, the ethnic Rakhine people and most people don’t recognize “Rohingya” as one of the original ethnics existing in Myanmar historically. They even regard the term “Rohingya” as a recent invention and there was no concrete evidence related to the term in the history of Myanmar. Their common position is that the Muslim people who call themselves as “Rohingya” is actually the Bengali migrated from the India sub-continent, particularly from the present Bangladesh, to work as cheap migrant laborers in Rakhine State during the British colonial era. The population of the first Bengali generation has increased over time. However, the Bengali in Rakhine State insists that they are “Rohingya” originally born in Myanmar and not the Bengali migrated from Bangladesh. This is the major dispute in town. To make clear of the research’s standpoint to honor its independence and impartiality, this paper will use a neutral term “Bengali/Rohingya” to avoid politicizing the issue and taking side.

²⁷ The italic letters in parenthesis is the words in Myanmar language.

ความตั้งใจของตนเอง ซึ่งในส่วนถัดไปจะบรรยายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจสงครามและความขัดแย้งในรัฐชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า

สงครามกลางเมืองหรือการจลาจล? พม่ามีประวัติศาสตร์อันยาวนานของสงครามหรือความขัดแย้งติดอาวุธระหว่างชาวพม่าส่วนใหญ่และชนกลุ่มน้อยกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รอบนอกของประเทศ นับตั้งแต่ประเทศได้รับเอกราชจากอาณานิคมของอังกฤษ ในปี 1948 โดยสื่อต่างประเทศมักจะใช้คำว่า “สงครามกลางเมือง” หรือ “Pyitwin Sit” ในภาษาพม่า ซึ่งอธิบายถึงความรุนแรงของการติดอาวุธ การต่อสู้ระหว่างกองกำลังของรัฐบาลและกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อย เพราะรัฐบาลมักจะใช้กองทัพอากาศในการโจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อย ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภูเขาห่างไกลที่กองกำลังภาคพื้นดินของพวกเขาจะไปไม่ถึง ดังนั้นในมุมมองต่างประเทศนี้จึงเป็นสงครามกลางเมืองเพราะมีการใช้อาวุธหนักในการทำลาย แต่รัฐบาลพม่าปฏิเสธมาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และใช้อีกคำคือ “การจลาจล” หรือ “*Thaung Gyan Thu*” เพื่อจัดประเภทให้พวกเขาเป็นกลุ่มติดอาวุธที่ผิดกฎหมายและมีการกระทำที่พยายามที่จะสลายประเทศให้เป็นชิ้น โดยหนังสือพิมพ์ของรัฐยังใช้คำในการส่งเสริมนโยบายของรัฐและเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไป ตลอดทั้งในประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความจริงที่ว่า นี่เป็นเพียง “สงคราม” หมายความว่าทหาร หรือ “*Tatmataw*” มีความยุติธรรมที่จะทำสงครามกับกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ ในขณะที่เป็นหน้าที่ที่สำคัญของพวกเขาในการปกป้องประเทศจากการถูกทำลาย

ในทางตรงกันข้าม ชนกลุ่มน้อยติดอาวุธได้รับการสนับสนุนคำว่า “สงครามกลางเมือง” ที่พวกเขาเห็นว่าถูกต้อง ทางการเมืองและได้รับการสนับสนุนระหว่างประเทศในการต่อสู้กับกองกำลังของรัฐบาลที่พวกเขาพบเห็นเป็นผู้กดขี่ดินแดนของกลุ่มชาติพันธุ์ของพวกเขาและปราบปรามชนกลุ่มน้อยของพวกเขา ในขณะที่อีกข้างสื่อชาติพันธุ์แสดงให้เห็นว่ากลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธเป็นนักรู้ สำหรับ “สิทธิที่เท่าเทียมกันและการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรมและความเป็นอิสระ” พวกเขาได้รับการยกย่องว่าเป็นกลุ่มที่ทำเพื่อสวัสดิภาพของภูมิภาคของพวกเขาเอง โดยรัฐบาลต่อเนื่อง นับตั้งแต่ได้เอกราช และการทหาร (Tatmadaw) ถูกกล่าวหาสำหรับความล้มเหลวในการดำเนินการพัฒนาที่เท่าเทียมกันในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยและการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมและการแบ่งปันอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำรัฐประหาร ในปี ค.ศ.1962 ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นความขัดแย้งที่ทวีความรุนแรงในเรื่องของเชื้อชาติและอดีตประธานของพรรค Burma Socialist Program Party (BSPP) ที่ชื่อว่า U Ne Win และรัฐบาลของเขา ถูกกล่าวหาว่าเป็นทางออกของปัญหาชนกลุ่มน้อยโดยใช้วิธีการทางทหาร

ในอดีตที่ผ่านมา ชนกลุ่มน้อยติดอาวุธมักจะถูกกล่าวหาว่าต้องเป็นผู้รับผิดชอบสำหรับความขัดแย้งในข่าวและบทความของหนังสือพิมพ์ที่รัฐเป็นเจ้าของและการออกอากาศในสถานี โดยตลอดระยะเวลาของรัฐบาล SLORC/ รัฐบาลทหารพม่า ในหนังสือพิมพ์ที่รัฐเป็นเจ้าของ กลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธที่ไม่ได้ลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลจะถูกเรียกว่า “พวกก่อการร้าย” หรือ “ผู้ทำลาย” ที่ขัดขวางการพัฒนาของประเทศ ตัวอย่างเช่น พวกก่อการร้าย KNU/ KIA ที่ทำลายทางรถไฟ สะพานและสถานีไฟฟ้าพลังน้ำ ฯลฯ โดยผู้นำของกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธถูกกล่าวหาว่าโดยการใช้อำนาจที่รุนแรงในหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ก่อนที่จะทำข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลนั้น ผู้นำ KNU ซึ่งก็คือ นายพล Mya มักถูกเรียกว่า “Nga Mya” ใน หนังสือพิมพ์ที่รัฐเป็นเจ้าของ ซึ่งในวัฒนธรรมของพม่า การวางคำว่า “Nga” ไว้ด้านหน้าของชื่อบุคคลคือการทำให้้อายชายหน้า)เช่นเดียวกับนางออง ซาน ซูจี ที่มีถูกเรียกว่า “Daw Su Kyi” หรือ “ภรรยาของคนอังกฤษ”

ซึ่งชื่อพ่อของนาง Aung San ถูก เลื่อนระดับลงจากชื่อของเธอ นั้นหมายถึง การกล่าวทางอ้อมถึงความต่ำต้อยของเธอ หลังจากที่เธอถูกปลดปล่อยจากการกักขังในบ้าน ซึ่งชื่อเต็มของนางมักจะถูกกล่าวถึงในหนังสือพิมพ์ของรัฐ ซึ่งก่อนที่จะมีการปฏิรูปในปัจจุบัน ที่ริเริ่มโดยประธานาธิบดี เต็ง เส่ง และรัฐบาลของเขา วารสารรายสัปดาห์ของเอกชนจะถูกควบคุมอย่างเคร่งครัดจากคณะกรรมการเซ็นเซอร์ของรัฐ ที่จะทำให้ไม่ครอบคลุมทุกข่าวการเมือง รวมทั้งข่าวที่เกี่ยวกับการสู้รบระหว่างกองทัพรัฐบาลทหารและชนกลุ่มน้อยกลุ่มติดอาวุธ

สงครามภายในหรือความขัดแย้งติดอาวุธ? ยังมีแง่ที่เป็นกลางเท่าไร? ก็จะถูกใช้โดยองค์กรระหว่างประเทศและสื่อ ที่ต้องการรายงานข่าวให้ครอบคลุมถึงประเด็นที่ซับซ้อนของ “สงครามภายใน” หรือ “ความขัดแย้งติดอาวุธ” ซึ่งในกรณีนี้คำว่า “สงครามภายใน” เป็นที่ยอมรับของรัฐบาลพม่า เพราะดีกว่า “สงครามกลางเมือง” นอกจากนี้เมื่อรัฐบาลต่างประเทศวิพากษ์วิจารณ์สงครามหรือความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยของรัฐบาล โทษสำหรับการกระทำที่ก้าวร้าวของพวกเขา และการกระทำที่มากเกินไปของกองกำลังในการต่อสู้กับชนกลุ่มน้อย กลุ่มติดอาวุธ ที่มีขนาดเล็กกว่าทหาร รัฐบาลพม่าจึงวิพากษ์สิ่งเหล่านี้ว่าเป็นสัญญาณรบกวนกิจการภายในของประเทศ ดังนั้น รัฐบาลพม่าก็จะได้รับการปกป้องตำแหน่งของพวกเขาด้วยการบ่งว่า สิ่งนี้เป็นเพียง “สงครามภายใน” ไม่ใช่ “สงครามกลางเมือง” ซึ่งทุกเงื่อนไขที่ต่างกันเหล่านี้ มีความเกี่ยวข้องกับมุมมองทางการเมืองที่แตกต่างกันของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องกัน โดยคำว่า “ความขัดแย้งติดอาวุธ” ก็เป็นอีกหนึ่งคำพูดกลางๆ ที่สามารถใช้ได้ โดยไม่ต้องอยู่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่บางครั้งข่าวและรายงานใช้คำว่า “ความขัดแย้งของกลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์” หรือ “ความขัดแย้งของชาติพันธุ์ที่ติดอาวุธ” ซึ่งมีความแตกต่างกันเล็กน้อย และบางกลุ่มชาติพันธุ์มักไม่ชอบคำหลัง เพราะมีความหมายว่ามีเพียงคนกลุ่มเดียวในชาติพันธุ์ที่ถือครองอาวุธต่อต้านรัฐบาล แต่ไม่ได้เป็นตัวแทนของทั้งเชื้อชาติ จุดนี้ยังเป็นสิ่งที่รัฐบาลยังคงโฆษณามาตลอดที่มีประวัติศาสตร์ โดยแนะนำว่ามีเพียงส่วนเล็กๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังถืออาวุธ ที่จะกระทำการที่ผิดกฎหมายทำให้ประเทศไม่มั่นคง

ข) กรอบของกลุ่มชาติพันธุ์ในสื่อ

เบงกาลี หรือ โรฮิงยา? ประเด็นของโรฮิงยาหรือเบงกาลีเป็นปัญหาที่ซับซ้อนมากที่สุดในประวัติศาสตร์ของพม่า โดยจากประวัติศาสตร์ของการพัฒนาสื่อในประเทศพม่า ความเห็นเป็นเอกฉันท์หาได้ยาก ระหว่างหนังสือพิมพ์ของรัฐหรือเอกชน ในการปฏิเสธการดำรงอยู่ของ “โรฮิงยา” ว่าเป็นหนึ่งในชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า แต่พวกเขากลับได้รับการยอมรับว่าเป็น “เบงกาลี” ที่อพยพมาจากประเทศบังคลาเทศ ซึ่งการทำวิจัยครั้งนี้ จะใช้คำที่มีความหมายกลางๆ ว่า เบงกาลี/โรฮิงยา เพื่อให้เกิดการโต้แย้งที่เป็นรูปธรรมตามหลักฐาน ไม่ว่าจะ เป็นข้อดีหรือข้อเสียของประเด็นนี้ ให้ครอบคลุมการศึกษา โดยจะต้องคำนึงในช่วงเวลาสามระยะติดต่อกันในประวัติศาสตร์ของพม่า ว่าระยะแรก พวกเขาเป็นราชวงศ์สุดท้ายของกษัตริย์พม่าหรือก่อนประวัติศาสตร์ยุคอาณานิคมในศตวรรษที่ 19 ระยะที่สองคือช่วงประวัติศาสตร์ยุคอาณานิคมในช่วงครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 และช่วงที่สามช่วงประวัติศาสตร์หลังอาณานิคมหรือเมื่อพม่าได้รับเอกราชเมื่อ ค.ศ. 1948

ความขัดแย้งของชุมชนหรือความขัดแย้งทางศาสนา? เมื่อความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติยะไข่และเบงกาลี /โรฮิงยาเกิดขึ้นในรัฐยะไข่ เดือนมิถุนายนปี 2012 ในระยะแรกสามารถจัดเป็นความขัดแย้งในชุมชนที่เริ่มต้นจากกรณีการข่มขืนที่ว่า หนุ่มสามคนชาวเบงกาลี /โรฮิงยารุมข่มขืนสาวยะไข่และฆ่าเธอ โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ประชากรในรัฐยะไข่เจ็บแค้น และแค้นกับคนเบงกาลี /โรฮิงยา และเมื่อความขัดแย้งแพร่กระจายไปยังเมืองอื่นๆ เช่น Meikhtila ซึ่งตั้งอยู่ในที่ราบภาคกลาง ในเดือนมีนาคม 2013 และในบางเมือง ในเขตพะโคในเดือนเมษายน จึงยากที่จะระบุว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเพียงแค่ความขัดแย้งในชุมชนและมันก็เปลี่ยนเป็นความขัดแย้งทางศาสนาอย่างเห็นได้ชัด

มุสลิมหรือ Kalar? อย่างไรก็ตามทั้งหนังสือพิมพ์ของรัฐหรือเอกชนต่างก็ไม่ได้รายงานว่าเป็นความขัดแย้งทางศาสนา เพื่อที่จะมองข้ามขอบเขตของความขัดแย้งและเป็นวิธีการที่จะทำให้ไม่แพร่กระจายความขัดแย้งออกไปทั่วประเทศ ต่อมาพวกเขาใช้คำที่เป็นกลางที่ว่า “กลุ่มคน” หมายถึง คนที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งและเห็นได้ชัดว่าหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “พุทธ” และ “มุสลิม” ในรายงานของพวกเขา โดยคิดว่าเป็นทางเลือกในการใช้คำเพื่อแสดงความเป็นกลางและไม่มีอคติกับกลุ่มใด จึงเป็นบทเรียนให้รู้ว่าหนังสือพิมพ์ของรัฐถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางสำหรับการรายงานข่าวครั้งแรก ที่ใช้คำว่า “Kalar” หมายถึง คนที่เชื่อในศาสนาอิสลาม ซึ่งในความเป็นจริง “Kalar” เป็นคำที่เสื่อมเสียต่อชาวมุสลิม ที่อาจก่อให้เกิดความเกลียดชังมากขึ้นและก่อให้เกิดความขัดแย้งมากขึ้นระหว่างสองสังคม อย่างไรก็ตามรัฐบาลย้ำว่ามโนนโยบายในการเลือกปฏิบัติทางศาสนาและความขัดแย้งเหล่านี้ ถูกแต่ละกลุ่มจัดฉาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้คนที่อยู่ในและนอกประเทศที่อยู่เบื้องหลังฉาก ซึ่งเจ้าหน้าที่บางส่วนจากรัฐบาลเชื่อว่าองค์กรหัวรุนแรงภายนอกประเทศมีส่วนร่วมในประเด็นข้ามพรมแดน ที่จะสนับสนุนเบงกาลี /โรฮิงยา ในรัฐยะไข่ แต่รัฐบาลยังไม่ได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประชาชนที่เป็นกลุ่มเฉพาะที่อยู่

ค) อธิบายความขัดแย้งในสื่อ

ความขัดแย้งในกองทัพระหว่างรัฐบาลและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ติดอาวูธ เช่น Kachin Independent Organization (KIO), Shan State Army – North (SSA – N) และ Shan State Army – South (SSA – S) อยู่บนพื้นฐานของประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศ และเกี่ยวกับปัญหาของตน การกำหนดตนเอง และเสรีภาพทางการเมือง อย่างไรก็ตามความขัดแย้งของเบงกาลี /โรฮิงยา ขึ้นอยู่กับปัญหาของการเป็นพลเมือง เชื้อชาติ และการย้ายถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีกองทัพชาติพันธุ์ของตัวเอง พร้อมกับอาวุธและยุทธภัณฑ์ที่นำไปสู่การต่อสู้ แต่กลับไม่มีการสู้รบที่เกี่ยวข้องกับเบงกาลี /โรฮิงยา อย่างไรก็ตามพวกเขาถูกคุมขังในเมืองชายแดนของรัฐยะไข่และถูกจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหวนอกรัฐยะไข่ ดังนั้น ลักษณะที่แตกต่างของทั้งสองในเรื่องที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง ควรจะนำเสนอแยกต่างหาก

ความขัดแย้งในรัฐคะฉิ่นและรัฐฉาน ทุกวันนี้ เมื่อทั้งหนังสือพิมพ์ ของรัฐหรือเอกชนรายงานข่าวครอบคลุมความขัดแย้งระหว่างกองกำลังรัฐบาลและกองกำลังชนกลุ่มน้อยติดอาวูธ พวกเขาจะไม่ค่อยทำการวิจัยหรือวิเคราะห์มุมมองทางประวัติศาสตร์ของความขัดแย้งเหล่านี้เพื่อให้การศึกษาสะท้อนไปในทางที่กว้างหรือการเล่าเรื่องให้กับประชาชน

ทั่วไป แต่ สื่อกลับให้เพียงประเด็นสำคัญในปัจจุบัน ให้ข้อมูลพื้นฐานและตัวแสดงที่เกี่ยวข้องในความขัดแย้ง ในขณะที่ให้การวิเคราะห์ที่น้อยลงหรือไม่มีเลยที่ว่าทำไมถึงเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์และฝ่ายใดที่รับผิดชอบต่อพวกเขา

ในบริบทนี้ หนังสือพิมพ์ของรัฐไม่เคยวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลทหาร แต่กลับสนับสนุนว่าการกระทำ ของพวกเขามีความชอบธรรมต่อข้อสรุปที่ว่ากองกำลังของรัฐบาลได้ปฏิบัติหน้าที่ของพวกเขาเพื่อที่จะปกป้องอธิปไตยของประเทศ การก่อกบฏจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังคุกคามการล่มสลายของประเทศ แต่กลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธอ้างว่าพวกเขา กำลังต่อสู้ เพื่อฟื้นฟูเสรีภาพในดินแดนของพวกเขา ซึ่งอาศัยอยู่อย่างอิสระในประวัติศาสตร์ยุคก่อนอาณานิคม

สิ่งที่น่าสนใจคือข้อกล่าวหาทั้งหมดจากทั้งสองฝ่าย กลับหายไปในเรื่องของรัฐเมื่อทั้งสองบรรลู่ข้อตกลงหยุดยิงและ เปลี่ยนจากศัตรูเป็นมิตรภาพในข่าว ซึ่งเป็นฉากที่ไร้สาระของหนังสือพิมพ์รัฐ เมื่อมีการปฏิรูปทางการเมืองที่เริ่มต้นด้วยความ เป็นผู้นำของประธานาธิบดี เต็ง เส่ง ซึ่งอนุญาตวารสารรายสัปดาห์เอกชน ให้ลงข่าวการเมืองให้ประชาชนเห็นความเจริญ ของความคุ้มครองที่ครอบคลุมในรอบใหม่ของการเจรจาหยุดยิงระหว่างรัฐบาลและกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ

ในรอบแรกของการเจรจาหยุดยิงในช่วงปี ค.ศ. 1990 มีเพียงกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธที่ยังคงไม่เห็นด้วย กับรัฐบาล คือ Karen National Union (KNU) ซึ่งไม่ไว้วางใจรัฐบาลและยังคงต่อสู้เพื่ออิสรภาพของพวกเขา แต่เป็นเรื่องน่าขันที่จะ เห็น สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในรอบที่สองของการเจรจาหยุดยิงซึ่ง KNU เองได้ลงนามในข้อตกลงในขณะที่ความไว้วางใจ ระหว่าง KIO และรัฐบาลหายไปและการต่อสู้ก็กลับมาเหมือนเดิมในรัฐคะฉิ่น

ซึ่งสิ่งนี้แตกต่างจากความขัดแย้งทางศาสนา ระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิมที่เกิดขึ้นในรัฐยะไข่ ที่ไม่มีความ ขัดแย้งทางศาสนาในประวัติศาสตร์มาก่อนระหว่างชนกลุ่มน้อยที่นับถือศาสนาคริสต์และชาวนาส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งอาจเป็นเพียงบางส่วนเนื่องจากปัญหาต่างๆ เช่น การตัดสินใจด้วยตัวเอง ความเป็นอิสระและเสรีภาพทางการเมืองที่มีความ สำคัญมากกว่าปัจจัยทางศาสนาในรัฐชาติพันธุ์เหล่านี้

ประเด็นของเบงกาลี / โรฮิงยา ซึ่งแตกต่างจากชนกลุ่มน้อยอื่นๆของรัฐ ที่ว่ารัฐยะไข่ มีความแข็งแกร่งใน ชาตินิยมบนพื้นฐานของปัจจัยทางเชื้อชาติและศาสนา ระหว่างชาวยะไข่ดั้งเดิมและเบงกาลี/ โรฮิงยา เพราะคนเชื้อชาติยะไข่ เผชิญหน้ากับการย้ายถิ่นที่ผิดกฎหมายของเบงกาลีจากประเทศบังคลาเทศในอดีตที่ข้ามพรมแดนระหว่างทั้งสองประเทศ อย่างไรก็ตามจนกระทั่งความขัดแย้งของประชาชนปรากฏออกมาในรัฐยะไข่ ที่ปัญหาสัญชาติและชาติพันธุ์ของภาษาเบงกาลี / โรฮิงยาไม่ถูกกล่าวถึงในสื่อภายในประเทศ แต่กลับได้รับการเน้นย้ำจากสื่อในระดับภูมิภาค อันเนื่องมาจากการย้ายถิ่น ที่ผิด กฎหมายของกลุ่มเบงกาลี / โรฮิงยาใหญ่มาประเทศไทย มาเลเซียและอินโดนีเซีย โดยวารสารเอกชน มีความเห็นที่อยากจะเป็น เอกฉันท์เกี่ยวกับนโยบาย ของรัฐบาลของพวกเขา แต่พวกเขากลับมีความเห็นเป็นเอกฉันท์เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่จะ ปฏิเสธ โดยอ้างว่าโรฮิงยาเป็นหนึ่งในกลุ่มที่มีเชื้อสายพม่า อย่างไรก็ตามกลับมีมุมมองที่ชาวเบงกาลีหรือโรฮิงยา ที่อาศัยอยู่ใน ประเทศพม่ามาเป็นเวลาหลายปีที่ผ่านมา ควรจะได้รับสถานะการเป็นพลเมืองหลังจากที่รัฐบาล ดำเนินการ สืบสวนสำมะโน ประชากรอย่างทั่วถึง

การรับรู้ต่อชาวมุสลิมในพม่า โดยการเคลื่อนไหวของชาวพุทธ 969 เกิดขึ้นภายหลังความขัดแย้งระหว่างปีที่ผ่านมา ซึ่งนำโดยพระสงฆ์ ที่เรียกว่า “U Weyathu” ผู้เทศน์ต่อต้านชาวมุสลิมและกล่าวหาว่าพวกเขาพยายามที่จะใช้กลยุทธ์ในการผลิตประชากรในชุมชนมุสลิม และกระตุ้นให้พวกผู้ชายแต่งงานกับสาวชาวพุทธเพื่อที่จะชักชวนให้พวกนางแปลงศาสนา เป็นมุสลิมและในที่สุดก็เปลี่ยนประเทศจากที่มีชาวพุทธเป็นส่วนใหญ่กลายเป็นชาวมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ โดยเขาอ้างประวัติศาสตร์ของอินโดนีเซียที่เป็นรัฐพุทธศาสนาที่เจริญมาในอดีตและต่อมาเปลี่ยนเป็นรัฐมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เขาเตือนพม่าไม่ให้เป็นไปตามเส้นทางที่อินโดนีเซียเดิน โดยบางคนยังเชื่อว่าองค์ประกอบบางอย่างภายในรัฐบาลพม่าที่มีต่อกระบวนการปฏิรูปในปัจจุบันและต้องการที่จะรักษาอำนาจของพวกเขา ปลูกปั่นประเด็นเรื่องศาสนาขึ้นมาเพื่อสนับสนุนกลุ่มที่เคลื่อนไหว “969” ซึ่งตอบโต้กับตัวเลขของมุสลิม “786” โดยก่อนที่จะเกิดความขัดแย้งในรัฐยะไข่ ได้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ชุมชนชาวพุทธในประวัติศาสตร์ ว่าอัตราการเจริญเติบโตที่สูงของประชากรมุสลิมจะบุกกรุกและกินพื้นที่ประชากรที่นับถือศาสนาพุทธ ถึงแม้ว่าชาวมุสลิมในประเทศเพื่อนบ้าน จะไม่ได้ใช้หมายเลข “786” เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาของพวกเขา แต่หมายเลขนี้ถูกพบบ่อยในชุมชนมุสลิมในประเทศพม่า อย่างไรก็ตามไม่เป็นที่ปรากฏว่าทำไมและเมื่อไหร่ที่ตัวเลขนี้ถูกคิดค้น เมื่อถามว่าตัวเลขมีความหมายเฉพาะหรือไม่? ก็มีคำตอบมาว่าจำนวนรวมของทั้งสามหมายเลข คือ “21” ซึ่งหมายถึง “ศตวรรษที่ 21” ซึ่งเป็นศตวรรษของศาสนาอิสลาม และนี่คือสิ่งที่นำไปที่ชาวพุทธซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่เข้าใจมาตลอดเป็นเวลาหลายปีที่ผ่านมา

ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเพิ่มขึ้นของความขัดแย้ง? และใครจะเป็นผู้ที่ถูกแต่งตั้งเพื่อกระทำบทบาทในการทำให้ความขัดแย้งลดลง?

ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ โดยตัวแสดงที่สำคัญในการทำสงครามและความขัดแย้งเหล่านี้มีอยู่หลากหลาย และในฐานะที่เป็นวาทกรรมของความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ที่มีมานานว่าเป็นเรื่องที่ยากมาก ที่จะระบุเป็นชื่อมากกว่าสถาบัน แต่ถ้าหากจะระบุเป็นตัวผู้นำ อาจเป็นนายพลเนวิน ผู้ซึ่งทำการสิ้นสุดรัฐบาลประชาธิปไตยและแนะนำระบอบการปกครองแบบเผด็จการทหารเข้ามาในประเทศ แต่เขาก็ไม่ได้เป็นผู้ที่สร้างความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ ซึ่งในหมู่ผู้รับช่วงต่อ Senior General Than Shwe ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ออกกฎปราบปราม ในประเทศ แม้ว่าจะมีการเจรจาหยุดยิงและข้อตกลงภายใต้การนำของเขาและการสู้รบระหว่างกองกำลังของรัฐบาลและกลุ่มชาติพันธุ์ที่ลดลง ความไว้วางใจอย่างแท้จริงขาดหายไปในพรรค กลุ่มชาติพันธุ์ไม่เคยไว้วางใจผู้นำทหารและกลยุทธ์หากินของพวกเขา โดยการเจรจาสันติภาพในปัจจุบันยังมีอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การต่อสู้ในรัฐคะฉิ่นเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงเป็นเรื่องยากที่จะหาบุคคลหรือสถาบันที่สมควรได้รับความน่าเชื่อถือสำหรับการลดความขัดแย้ง และถ้ามีคนที่จะต้องให้ความน่าเชื่อถือสำหรับการลดความขัดแย้งที่ติดอาวุธ ทั้งสองฝ่ายควรจะ ได้รับเพราะหากไม่มีความประสงค์จากทั้งสองฝ่าย การหยุดยิงไม่อาจจะเป็นไปได้และการลดลงของความขัดแย้งจะเป็นไปไม่ได้หากปราศจากการหยุดยิง

ประเด็นของเบงกาลี /โรฮิงยา ความขัดแย้งในรัฐยะไข่ปรากฏขึ้นภายใต้การปกครองใหม่ที่นำโดยประธานาธิบดี เต็ง เส่ง ถือเป็นประวัติศาสตร์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนทั้งขนาดและความรุนแรงในประวัติศาสตร์ของพม่า ถึงแม้ว่าประเทศจะมีประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างชาวพุทธและมุสลิม โดยมีคำวิจารณ์หนึ่งที่สำคัญที่ก่อให้เกิด

การแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของการใช้ความรุนแรงในรัฐยะไข่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งจากความอ่อนแอและขาดประสิทธิภาพของกองกำลังรักษาความปลอดภัยซึ่งไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่หลักของพวกเขาที่จะปกป้องผู้คนซึ่งหมายถึงผู้ที่มาจากทั้งสองฝ่าย ดังนั้นการรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลจึงถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักจากนักการเมืองฝ่ายค้าน รวมถึงบุคคลต้นแบบทางประชาธิปไตยอย่าง นางองซาน ซูจี ในการดำเนินงานที่ไม่ดีของรัฐบาล โดยบังคับใช้กฎหมายของกฎหมายในชุมชนรัฐยะไข่ เพื่อให้เรื่องเลวร้ายชาตินิยมสุดโต่งแทรกซึมเข้าไปอย่างเงียบๆ ในชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธเช่นเดียวกับพวกอิสลามกันเอง ทั้งสองฝ่ายจึงควรถูกตำหนิในการณ์นี้เช่นเดียวกัน

เพื่อลดความตึงเครียดระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิมนั้น การคงอยู่ของประชากรที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยที่แข็งแกร่งและความเป็นผู้นำของพวกเขาเป็นสิ่งจำเป็น มีพระสงฆ์หลายรูปที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ย แต่ดูเหมือนว่าพวกเขาจะไม่บอกเลิกการเคลื่อนไหว 969 ต่อสาธารณชนและพระสงฆ์ที่มีการเผยแพร่ของพวกเขา ในทำนองเดียวกันผู้นำทางศาสนาของชาวมุสลิมเองไม่ได้แสดงต่อสาธารณชนว่าพวกเขาปฏิเสธมุสลิมสุดโต่ง แต่ทั้งสองฝ่ายต่างพยายามที่จะเล่นจุดอ่อนของแต่ละฝ่าย ในที่สุดเมื่อทหารก้าวเข้ามาควบคุมสถานการณ์โดยใช้กองกำลังที่มีประสิทธิภาพพร้อมกับปืนไรเฟิลจู่โจม ถึงแม้จะไม่มีกรเรียกร้องอย่างเป็นทางการ ทหารเองได้รับความชอบธรรมที่พวกเขาจะต้องมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำทางการเมืองของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยดังกล่าว

ตัวแสดงเหล่านี้มีวิธีตรวจสอบสื่ออย่างไร?

ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ ปัญหาของความชอบธรรมที่จะใช้ ความรุนแรงมีการเชื่อมโยงโดยตรงกับเรื่องของ อำนาจอธิปไตยที่บุคคลสามารถใช้งานได้ ในการนี้กองทัพพม่ามักจะทำหน้าที่เป็นเพียงกองกำลังติดอาวุธที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีสิทธิที่จะปกป้องประเทศและประชาชน โดยทั้งหมดหมายความว่า เกิดมาพร้อมกับการต่อสู้ที่เป็นอิสระจากอาณานิคมของอังกฤษ โดยกองทัพได้รับความชอบธรรมมาตลอดในประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน ในทางปฏิบัติ กองทัพถูกสร้างขึ้นเพื่อทำงานให้กับคนทุกเพศทุกวัยและกองทัพไม่ได้เป็นทหารรับจ้างแต่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมพม่า จึงมีบางระยะเวลาในประวัติศาสตร์ว่ากองทัพได้รับการสนับสนุนอย่างแท้จริงจากประชาชน

อาจเป็นสิ่งที่แปลกที่จะเรียนรู้ว่าก่อนที่จะมีเหตุการณ์ลุกฮือเพื่อประชาธิปไตยในพม่า ในปี ค.ศ. 1988 มีสื่อต่างประเทศไม่กี่สำนักรายงานโดยไม่ค่อยได้ใช้ คำว่า “สิทธิมนุษยชน” หรือ “รุนแรง” เกี่ยวกับการสู้รบระหว่างรัฐบาลและกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ ซึ่งในขณะนั้นไม่มีสื่อเอกชนในประเทศ โดยเป็นเพียงการเคลื่อนไหวประชาธิปไตยนำโดย นักศึกษาพม่า ที่ว่าสิทธิมนุษยชนกลายเป็นเครื่องมือทางการเมืองที่กลุ่มชนกลุ่มน้อย ติดอาวุธเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและใช้ในการรณรงค์ต่อต้านความโหดร้ายของกองทัพ ซึ่งในความเป็นจริง ไม่มีทั้งประชาธิปไตยหรือสิทธิมนุษยชนในการต่อสู้และทั้งสองฝ่ายมีความเลวร้ายในการกระทำของพวกเขา ความซื่อสัตย์และสมบูรณ์ของกองทัพเริ่มสูญเสีย เมื่อทหารฆ่าเด็กนักเรียนผู้บริสุทธิ์ตายหลายพันคนที่ประท้วงอย่างสงบบนท้องถนน ทำให้ชื่อเสียงของกองทัพเกิดความมัวหมองใน ประชาคมระหว่างประเทศ และกองทัพสูญเสียความรุ่งโรจน์ในอดีตของตนที่เคยเป็นกองทัพอิสระ ที่นำผู้คนไปสู่ยุคใหม่ของการเป็นเอกราชในปี 1948

ประเด็นของเบงกาลี /โรฮิงยา ความชอบธรรมที่จะใช้ความรุนแรงมีการเชื่อมโยงโดยตรงกับเรื่องของเชื้อชาติ เพราะเป็นเรื่องว่าชาวเบงกาลี/โรฮิงยา ในรัฐยะไข่ เป็นหนึ่งในชาวพื้นเมืองเดิมที่อาศัยอยู่ในพม่าหรือไม่ โดยเมื่อสื่อต่างประเทศกล่าวถึงความขัดแย้งในรัฐยะไข่ก็จะใช้คำว่า “การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” หรือ “การทำความสะอาดเผ่าพันธุ์” ซึ่งยืนอยู่บนความจริงที่ว่าชาวเบงกาลี /โรฮิงยา เป็นพลเมืองของพม่า แต่สื่อไม่เคยให้การวิเคราะห์ที่ลึกเกี่ยวกับความแตกต่างของ “ปัญหาพลเมือง” จาก “ปัญหาเชื้อชาติ” และผสมผสานพวกเขามากขึ้นซึ่งทำให้เกิดปัญหาซับซ้อนมากขึ้นอีก การให้สถานะความเป็นพลเมืองแก่บุคคลหรือกลุ่มคน เป็นสิ่งที่มีมนุษยธรรมและสอดคล้องกับปฏิญญาสากลของสิทธิมนุษยชน แต่การให้ชาติกำเนิดแก่กลุ่มคนเป็นเรื่องของประวัติศาสตร์ ซึ่งสื่อมักจะไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้มากนัก และเมื่อสื่อใช้คำว่า “การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” ทำให้ชาวเบงกาลี /โรฮิงยา มีความชอบธรรมที่จะใช้วิธีที่รุนแรงภายใต้ “การป้องกันตนเอง” โดยมีรายงานจากสื่อต่างประเทศไม่ก็สำนักข่าวกลุ่มของชาวเบงกาลี /โรฮิงยาเผาหมู่บ้านชาวพุทธ ในรัฐยะไข่ ในขณะที่สื่อท้องถิ่นจะเน้นกรณีนี้ในวารสารของพวกเขา จึงเห็นได้ชัดว่าทั้งสองแยกฝ่าย นอกจากนั้นในวัดพุทธศาสนาจำนวนมากใน รัฐยะไข่เกิดค่ายผู้ลี้ภัยของชาวพุทธ ที่บ้านถูกชาวเบงกาลี /โรฮิงยาเผา ซึ่งวารสารท้องถิ่นจะรายงานข่าวค่ายเหล่านี้ ในขณะที่สื่อต่างประเทศจะกล่าวถึงค่ายผู้ลี้ภัยของชาวเบงกาลี /โรฮิงยา ที่บ้านถูกชาวพุทธเผา

ง) สถานการณ์ ในอนาคตของความขัดแย้งในสื่อ

ดังที่กล่าวข้างต้น ความขัดแย้งระหว่างกองกำลังของรัฐบาลและกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธที่เกิดขึ้นมานานกว่า ครึ่งศตวรรษ และทั้งหมดขึ้นอยู่กับประเด็นทางการเมือง เช่น การตัดสินใจด้วยตัวเอง ความต้องการเป็นอิสระ และ การมีรัฐบาลกลางสหพันธ์ แต่ความขัดแย้งที่ผ่านมาในรัฐยะไข่ เริ่มต้นด้วยกรณีการข่มขืนและฆ่าสาวยะไข่โดยเด็กผู้ชายเบงกาลี /โรฮิงยาสามคน ก่อให้เกิดการระเบิดความโกรธแค้นของชุมชนยะไข่ที่นำไปสู่การตอบโต้กัน

ซึ่งก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ ได้มีประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ที่ไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอระหว่างชาวยะไข่และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม รวมทั้งชาวเบงกาลี/โรฮิงยา ในรัฐยะไข่ โดยยะไข่มีความเป็นชาตินิยมที่แข็งแกร่งเสมอในประวัติศาสตร์ พวกเขาได้รับการยกย่องว่าเป็นสังคมที่มีอารยธรรมที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศพม่า พวกเขามีความภาคภูมิใจ ที่จะบอกว่าศาสนาพุทธ วัดพุทธ เมืองโบราณ Mrauk U ในยะไข่ตั้งมาก่อนพุกาม ที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศ ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญของประวัติศาสตร์ของพุทธศาสนาในประเทศพม่า

ชาวยะไข่ยังมีระบบการแต่งงานที่เข้มงวดและปฏิเสธที่จะมีเลือดผสมในครอบครัว โดยเชื่อว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะปกป้องเชื้อชาติของพวกเขา ตัวอย่างเช่น ถ้าหนุ่มสาวยะไข่แต่งงานกับชาติพันธุ์อื่นๆ อาจเป็นชาวเบงกาลี /โรฮิงยา เขาหรือเธอจะถูกละทิ้งหรือทอดทิ้งจากครอบครัว ส่งผลกระทบในการใช้ชีวิต กลายเป็นบุคคลภายนอกที่จะไม่ได้รับโอกาสที่จะเข้ามาในครอบครัวอีกต่อไปทั้งชีวิตของเขาหรือเธอ ซึ่งแม้ว่าการปฏิบัตินี้จะปรากฏให้เห็นน้อยลงด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไป แต่ก็ยังคงมีอยู่ ซึ่งเมื่อเหตุการณ์เด็กผู้ชายสามคนชาวเบงกาลี /โรฮิงยา ข่มขืนสาวยะไข่ คนยะไข่อาจคิดว่าเป็นการดูถูกอย่าง

ร้ายแรงต่อสังคมยะไข่ ทั้งนำไปสู่การก่อกวนอย่างรวดเร็วจนต่อชาวเบงกาลี /โรฮิงยาและความขัดแย้งที่แพร่กระจายไปอย่างง่ายดายในเมืองอื่นๆในรัฐยะไข่

หลังจากที่ต่อสู้กันมายาวนานกว่าครึ่งศตวรรษ ซึ่งไม่ได้มีฝ่ายไหนที่จะยินดีไปกับชัยชนะเหนืออีกฝ่ายเลย ทั้งสองฝ่ายเหนื่อยเกินกว่าที่จะดำเนินการต่อสู้ต่อไป จึงตกลงที่จะนั่งและพูดคุยเกี่ยวกับความสงบสุข ซึ่งนี่เป็นจุดร่วมที่ทั้งสองฝั่งต้องการที่จะบรรลุ ในเวลาเดียวกันทั้งสองฝ่ายไม่ต้องการให้ผู้อื่นเห็นพวกเขาเป็นผู้แพ้ ซึ่งในทางปฏิบัติทั้งรัฐบาลและกองกำลังชนกลุ่มน้อย ไม่ต้องการที่จะถอนตัวจากพื้นที่เพราะเสมือนว่าพวกเขาเป็นผู้พ่ายแพ้ ซึ่งจุดนี้เป็นส่วนที่ยากที่สุดของจิตวิทยาในการเจรจาสันติภาพอย่างต่อเนื่องระหว่างรัฐบาลและกลุ่มชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ และจึงเป็นเหตุผลที่สื่อรายงานอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ในสนามรบ ในขณะที่ผู้นำจากทั้งสองฝ่ายกำลังอยู่ในกระบวนการเจรจาต่อรอง เพื่อให้เกิด ความสงบสุข โดยรัฐบาลยืนยันว่าในที่สุดกลุ่มติดอาวุธทุกกลุ่มจะต้องยกเลิกการติดอาวุธและจะมีเพียงหนึ่งกองทัพในประเทศนี้เท่านั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่กลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธไม่เห็นด้วยแม้เป็นเรื่องยาก เมื่อแนวคิด “หนึ่งประเทศ หนึ่งกองทัพ” จะ ปรากฏอยู่ก็ตาม

เมื่อคำนึงถึงประเด็นการเป็นพลเมืองของกลุ่ม ซึ่งอยู่ภายใต้การพิจารณาของนักรการเมือง เช่น อองซาน ซูจี ผู้ที่เอ่ยปากว่าจะทบทวนกฎหมายเป็นพลเมืองที่มีอยู่ในประเทศ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าชาวเบงกาลี /โรฮิงยาทุกคนสมควรที่จะได้รับความเป็นพลเมือง เพราะมันยังคงเป็นปัญหาของชายแดน โดยจนถึงขณะนี้พื้นที่ชายแดนระหว่างพม่าและบังคลาเทศ และรัฐบาลพม่ากำลังเผชิญปัญหาการย้ายถิ่นในอยู่รายวัน ดังนั้น นักรการเมืองผู้ไกล่เกลี่ยบางส่วน เสนอว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศเป็นเวลานานควรได้รับสถานะพลเมือง ในขณะที่บรรดาผู้ที่เดินทางไปมาควรได้รับการปฏิบัติในฐานะแขก แต่สื่อกลับให้ความสนใจมากขึ้นต่อปัญหาเชื้อชาติมากกว่าปัญหาสัญชาติ ซึ่งในทางปฏิบัติ ทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงกันได้ในระดับหนึ่ง เพื่อที่จะ ลดความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

การประมาณการณ์สำหรับอนาคต :เราสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้หรือไม่? ถ้าได้ อย่างไร? ต้องพึ่งสถาบันไหน?

ในทางทฤษฎี ความขัดแย้งในประเทศพม่าเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสามารถแก้ไขได้ผ่าน “การประนีประนอมและเจรจาต่อรอง” ซึ่งเป็นคำที่นางอองซาน ซูจี มักจะใช้บ่อยๆและล่าสุดใช้ในงาน The World Economic Forum ซึ่งจัดเมื่อวันที่ 5 – 7 มิถุนายน 2013 ที่เมืองหลวงใหม่เนปีดอ (Nay Pyi Daw) ซึ่งทั้งความขัดแย้งจากในกองทัพชาติพันธุ์หรือปัญหาชาวเบงกาลี /โรฮิงยา เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และผู้ผลักดันที่อยู่เบื้องหลังความขัดแย้ง คือ อุดมการณ์ ความเชื่อ ความคิดเห็น และวิธีการคิดที่ตัวแสดงนำมาใช้และไม่เคยผ่อนคลายน่าก้าป้อนของพวกเขา เพื่อที่จะจับมือกันระหว่างสองฝ่ายที่แตกต่างกัน ซึ่งถ้าหากรัฐบาล ปัจจุบันสามารถยอมรับความเป็นสหพันธ์ได้ว่าชนกลุ่มน้อยเรียกร้องมาต่อเนื่องยาวนานหลายทศวรรษที่ผ่านมา พม่าเองสามารถสิ้นสุดความเป็นยุคมืดของประวัติศาสตร์ความขัดแย้งติดอาวุธและเปิดหน้าใหม่ผ่านการกระจายที่ยุติธรรมของ อำนาจทางการเมือง ทรัพยากรธรรมชาติและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ดังนั้น เพื่อยุติความขัดแย้งในกองทัพชาติพันธุ์ พม่า ควรเปลี่ยนระบบการเมือง ที่รวมกันมากขึ้นและเป็นเอกภาพในความหลากหลาย ที่สามารถเข้าถึงได้ ใน

อนาคต และในบริบทนี้ เป็นที่ชัดเจนว่ารัฐบาลชุดปัจจุบัน ซึ่งถืออำนาจอยู่ในมือ เป็นตัวแสดงหลักที่จะปูทางสำหรับผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ให้สามารถเดินต่อไปข้างหน้าอย่างมีศักดิ์ศรี

ความขัดแย้งจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคตข้างหน้าหรือไม?

จากการมองมูกว้างจะทราบว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในพม่า สามารถยุติความขัดแย้งต่างๆ และอาจจะมี แนวโน้มที่จะเกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมในประเทศต่างๆ เนื่องจากปัญหาที่รุนแรงของสิทธิขั้นพื้นฐานจากประชากรในชนบทที่ทำการเกษตร เช่น การสูญเสียดินแดนและวิถีชีวิต อันเนื่องมาจากนโยบายอุตสาหกรรมใหม่และการปฏิบัติของรัฐบาล โดยกลไกของระบบราชการของรัฐบาลปัจจุบันมีการดำเนินการพัฒนาภายใต้วาระการปฏิรูปที่มีประสพการณ์น้อยและความรู้ การแสวงหา รวมทั้งคำแนะนำจากต่างประเทศที่มีอยู่และความเชี่ยวชาญจากสถาบัน ระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เช่นเดียวกับจากรัฐบาลต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา จีน อินเดีย และประเทศไทย ผ่านการช่วยแบบทวิภาคี นอกจากนี้การที่คนพม่าสามารถทนได้นานภายใต้สถานการณ์ที่ด้อยพัฒนาและลดความคาดหวังของพวกเขาที่จะเห็นผลลัพธ์ทางบวกจากการเมืองปัจจุบันและกระบวนการปฏิรูปเศรษฐกิจที่มีอยู่สูงมาก ซึ่งจะกลายเป็นความท้าทายที่สำคัญที่รัฐบาลของประธานาธิบดี เต็ง เส่ง ต้องเผชิญ ซึ่ง ณ จุดนี้ สื่อของพม่ามีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ขนส่งที่สำคัญให้แก่ประชาชนที่มีความคาดหวังสูงผ่านช่องทางข่าวรายวันและรายสัปดาห์ สื่อถ่ายทอดการรับรู้ของผู้คนในขณะนั้นตรงหน้าถึงสถานการณ์ของประเทศมากขึ้นกว่าเดิม ผ่านการเข้าถึงที่เพิ่มขึ้นของพวกเขาจากหนังสือพิมพ์และวารสารรายสัปดาห์

รัฐบาลพม่า นำโดยประธานาธิบดี เต็ง เส่ง ทราบดีเกี่ยวกับบทบาทที่สำคัญของสื่อและการมีอิทธิพลของสื่อต่อประชาชนในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับภาคธุรกิจ ที่นักธุรกิจชั้นนำบางคนของและบุตรชายของนายพลทหาร ตั้งสำนักข่าวของตัวเอง เพื่อสร้างและตัดความคิดเห็นของประชาชน ตัวอย่างเช่น *Trade Times Journal* ที่มี U Nay Aung ซึ่งเป็นลูกชายของ U Aung Thaung ที่เป็นหนึ่งในผู้นำพรรค USDP และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมี *Street Views Journal* ที่มี Toe Naing Mann ซึ่งเป็นลูกชายของ U Thura Shwe Mann ประธานสภาผู้แทนราษฎร (Pyithu Hluttaw) และรองประธานของพรรค USDP โดยพรรคการเมืองเองยังตีพิมพ์วารสารรายสัปดาห์ของพวกเขาเอง และ *D-Wave Journal* เป็นเจ้าของโดย National League for Democracy (NLD) นำโดยองซาน ซูจี ในฐานะประธาน

หนึ่งในการพัฒนาเชิงบวกผ่านการเปลี่ยนแปลงประชาธิปไตยในพม่า คือ กำลังคนที่กำลังถูกรวบงำด้วยสื่อหนังสือพิมพ์และวารสารข่าว ซึ่งนำความคิดเห็นที่หลากหลายทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม กฎหมายและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งในการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางที่ถูกต้องนั้น ประเทศต้องการการวิพากษ์ทางสังคมจากปัญญาชนที่ภูมิฐานและมีการรายงานต่อสาธารณชน เพื่อที่จะใช้บทบาทของพวกเขาในข่าวประจำวันและรายสัปดาห์ ในการให้ความรู้สังคม โดยเริ่มต้นจากการเดินทางของการเปลี่ยนแปลง ประชาธิปไตยที่เปราะบางในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. กัมพูชา

3.1 กล่าวนำ

อีกหนึ่งกรณีศึกษาการกำกับดูแลสื่อในสังคมภายหลังความขัดแย้ง และความพยายามใช้สื่อในการรณรงค์สร้างเสถียรภาพในกระบวนการสร้างสันติภาพคือ ประเทศกัมพูชา ในปี ค.ศ. 1991 การประชุมข้อตกลงสันติภาพ ณ กรุงปารีส มีวัตถุประสงค์เพื่อยุติความรุนแรงในประเทศที่ดำเนินมากกว่า 20 ปี รัฐบาลกัมพูชารวมตัวกับกลุ่มติดอาวุธอีก 3 กลุ่มเป็นรัฐบาลผสม (Coalition Government of Democratic Kampuchea)²⁸ ที่สำคัญมีการตั้งสภาแห่งชาติ (Supreme National Council – SNC) และหน่วยงานของสหประชาชาติ “United Nations Transitional Authority” (UNTAC) ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการทางการเมืองและการทหารในประเทศกัมพูชา ซึ่ง UNTAC มีบทบาทสำคัญในการวางเครือข่ายสื่อมวลชนในกัมพูชา เพื่อสร้างความชอบธรรมและเสถียรภาพในกระบวนการสร้างสันติภาพ เป้าประสงค์ประการแรกคือการอำนวยความสะดวกให้เกิดการเลือกตั้งที่เสรีและเป็นธรรม ซึ่งนับเป็นก้าวที่สำคัญในการสร้างเสถียรภาพในสถานการณ์ภายหลังความขัดแย้ง เฉกเช่นเดียวกับในอาเจะห์ ข้อตกลงปารีสได้ให้อำนาจโดยตรงแก่ UNTAC ในการกำกับดูแลสื่อมวลชน

UNTAC เริ่มต้นการกำกับดูแลจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อกระจายเสียง อีกภารกิจหนึ่งที่สำคัญคือการส่งเสริมกระบวนการสร้างประชาธิปไตยในระยะยาวผ่านทางส่วนงานสารสนเทศและการศึกษาของ UNTAC ความยากลำบากในการสร้างสื่อเพื่อสันติภาพเป็นผลมาจากการที่องค์กรสื่อมวลชนส่วนใหญ่เป็นของคู่ขัดแย้งต่าง ๆ มานับแต่ปี ค.ศ. 1991 เช่นเดียวกับในกรณีของพม่าและรวันดาที่ไม่ปรากฏภาคสื่อมวลชนที่เป็นอิสระ นอกจากนี้พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลอย่าง FUNCINPEC และพรรค Democratic Kampuchea มีสถานีวิทยุเป็นของตัวเอง ซึ่งออกอากาศจากพื้นที่ชายแดนกับไทย ในยุคเผด็จการภายใต้การนำของ Pol Pot ได้มีการทำลายสื่อมวลชนอิสระทั้งหมดและจัดระเบียบให้สื่อมวลชนที่เหลือทำหน้าที่โฆษณาชวนเชื่อให้รัฐบาล

3.2 ภารกิจจัดระเบียบสื่อมวลชนของ UNTAC

ส่วนงานสารสนเทศและการศึกษาของ UNTAC แบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนการผลิต ส่วนการกำกับดูแล และส่วนวัดประเมินผล วัตถุประสงค์หลักของการรณรงค์ให้มีสื่อเพื่อสันติภาพของ UNTAC คือ การก่อตั้งสื่อทางเลือกเพื่อสร้างความชอบธรรมในหมู่ประชาชนกัมพูชา ให้สามารถรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นอิสระภายหลังการควบคุมมานับ

---

²⁸ รัฐบาลผสมประกอบด้วย 4 กลุ่ม อันได้แก่ รัฐบาลกัมพูชา (The State of Cambodia), Democratic Kampuchea, FUNCINPEC และ the Khmer People's National Liberation Front ทำการลงนามข้อตกลงปารีสเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม ค.ศ. 1991 เพื่อยุติสงครามกลางเมืองและเตรียมความพร้อมสู่การเลือกตั้งระดับชาติ ข้อตกลงดังกล่าวเป็นการกิจของหน่วยงานสหประชาชาติ “The United Nations Advance Mission in Cambodia” (UNAMIC) ในกัมพูชา ทำหน้าที่เฝ้าระวังช่วงเวลาของการหยุดยิงตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1991 ถึงเดือนมีนาคม ค.ศ. 1992 ส่วน “The United Nations Transition Authority of Cambodia” (UNTAC) มีภารกิจจัดเตรียมการเลือกตั้งระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกันยายน ค.ศ. 1992 เพื่อให้การเลือกตั้งที่มีขึ้นในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1993 เสรีและเป็นธรรม ภารกิจดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายสูงที่สุดในประวัติศาสตร์สหประชาชาติอยู่ที่ประมาณ 1.6 พันล้านเหรียญสหรัฐ ที่มา: <http://guides.library.yale.edu/content.php?pid=238135&sid=2206196>

แต่ปี ค.ศ. 1991 แม้ว่าข้อตกลงปารีสจะให้สหประชาชาติสามารถกำกับควบคุมสื่อมวลชนได้ แต่ UNTAC มีความพยายามที่จะจัดตั้งระบบสื่อมวลชนที่เป็นอิสระผ่านทาง การสร้างตลาดสื่อที่เสรี ซึ่งบริษัทต่างๆสามารถทำการแข่งขันกันได้ ยุทธศาสตร์นี้มีลักษณะที่แตกต่างจากยุทธศาสตร์ของเยอรมนีภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ไม่ได้ต้องการสร้างตลาดสื่อมวลชนในระบบเศรษฐกิจเสรีเป็นหลัก แต่เป็นการสร้างระบบสื่อสารณะอย่าง BBC ในอังกฤษ คอยทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยแก่ประชาชนโดยไม่ถูกแทรกแซง โดยข้อตกลงสันติภาพได้ให้หลักประกันแก่ทุกฝ่ายในการใช้ทรัพยากรสื่อสารมวลชน

UNTAC ได้ออกแบบและทำการรณรงค์ให้มีสื่อเพื่อสันติภาพ เป้าประสงค์ของการรณรงค์นี้คือ การสร้างวาทกรรมสู่สาธารณะเพื่อสนับสนุนการเลือกตั้งที่จะมีขึ้น และการวางระเบียบทางการเมืองและเศรษฐกิจภายหลังช่วงเวลาแห่งความขัดแย้งให้มีความเป็นสถาบัน

หนึ่งในภารกิจของส่วนงานสารสนเทศและการศึกษาภายใต้ UNTAC คือ การเฝ้าระวังให้องค์กรสื่อและกระทรวงสารสนเทศเผยแพร่วาทกรรมทางการเมืองในทางสร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้เจ้าหน้าที่สหประชาชาติจึงกำกับควบคุมสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุอยู่เสมอ ผ่านทางการประชุมกับฝ่ายบรรณาธิการ นักข่าว และกระทรวงสารสนเทศ อย่างไรก็ตามภารกิจของสหประชาชาติในภาพรวมไม่ได้มีแนวคิดอย่างเป็นระบบว่าสื่อมวลชนที่เป็นกลางควรเป็นอย่างไร ความเป็นกลางคืออะไร และที่สำคัญที่สุดการหาจุดสมดุลระหว่างความเป็นกลางกับสิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของฝ่ายการเมืองต่างๆ ในทางทฤษฎีสามารถถกเถียงประเด็นเหล่านี้ได้ไม่ยาก แต่ผู้คนจะนำทฤษฎีไปใช้ได้อย่างไรอย่างเช่นในการรับสื่อหนังสือพิมพ์ช่วงการเลือกตั้ง

แม้ว่าสหประชาชาติจะเห็นว่าสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์ต้องมีความเป็นกลางมากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ แต่สหประชาชาติได้พยายามที่จะลดระดับการกำกับควบคุมสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยรัฐ ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นเรื่องยาก อันเนื่องมาจากความจงรักภักดีที่นักข่าวมีต่อ Hun Sun และผู้มีอำนาจทางการเมืองอื่นๆ ทำให้ไม่มีการออกอากาศกรณีการทุจริตของรัฐบาลและการใช้อำนาจโดยมิชอบผ่านทางโทรทัศน์และวิทยุ ในขณะที่เดียวกันสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์มีแนวโน้มที่จะกล่าวโทษนักการเมืองฝ่ายค้านสำหรับการกระทำผิดต่างๆ และเชื่อมโยงไปสู่ยุคนองเลือดในสมัย Pol Pot บางสถานียัง “The Voice of Democratic Kampuchea” และ “The Khmer Rouge” ปฏิเสธให้ UNTAC เข้าเยี่ยมชม กล่าวได้ว่า การปรับโครงสร้างสื่อมวลชนที่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายโดยสหประชาชาติประสบผลสำเร็จได้ยาก แต่ไม่นับกิจกรรมอื่นๆของสหประชาชาติอย่างการรณรงค์สร้างสื่อเพื่อสันติภาพ

3.3 สื่อกระจายเสียงเพื่อสันติภาพ

ส่วนงานสารสนเทศและการศึกษาของ UNTAC ด้านการผลิตสื่อรับผิดชอบทั้งในเรื่องการผลิตและเผยแพร่เนื้อหาสื่อ ในหนึ่ง UNTAC ไม่ได้วางแผนที่จะจัดตั้งสื่อของตนเอง จึงทำการผลิตโปสเตอร์ เอกสารแผ่นพับ และจัดเตรียมเนื้อหาให้แก่สื่อวิทยุและโทรทัศน์ต่างๆ โดยสหประชาชาติไม่เคยมีบทบาทสร้างสื่อในประเทศภายหลังความขัดแย้งมาก่อน เริ่มแรก UNTAC ผลิตเอกสารแผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ พร้อมกับจัดเตรียมเนื้อหาให้สื่อโทรทัศน์และวิทยุ รวมถึงสถานีโทรทัศน์ชุมชน สถานีวิทยุชุมชน และ “Voice of America” เพื่อทำการเผยแพร่ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่สหประชาชาติยังเผยแพร่คลิปโทรทัศน์ให้คนในท้องถิ่นต่างๆรับชมระหว่างการประชุมตามท้องถิ่น

สัญลักษณ์ภารกิจของ UNTAC

ในปี ค.ศ. 1992 UNTAC ได้ก่อตั้งสถานีวิทยุภาษาเขมรขึ้นเองที่มีชื่อว่า “Radio UNTAC” เพื่อประชาสัมพันธ์องค์กร หนึ่งในเป้าประสงค์ของสถานีคือ การระดมประชาชนให้ไปใช้สิทธิการเลือกตั้งที่มีขึ้นเป็นครั้งแรก ภายหลังสงครามในปี ค.ศ. 1993 รวมถึงให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นอิสระแก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กิจกรรมของการรณรงค์ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพรรคการเมืองต่างๆ การสร้างความเชื่อมั่นของกระบวนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วิทยุ UNTAC ได้กลายเป็นหัวใจสำคัญในการรณรงค์สันติภาพของ UNTAC ในช่วงเริ่มต้นสถานีออกอากาศเป็นเวลาเพียง 30 นาทีต่อวัน แต่ก่อนการเลือกตั้งไม่นานได้เพิ่มเวลาเป็น 15 ชั่วโมง โดยสามารถรับฟังได้ทั่วทั้งประเทศ ตอนที่วิทยุ UNTAC เริ่มออกอากาศในวันที่ 9 พฤศจิกายน ค.ศ. 1992 รายการมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งและกระบวนการเลือกตั้ง สหประชาชาติออกคำสั่งว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรสื่ออย่างเป็นทางการเป็นธรรมในช่วงการรณรงค์หาเสียง พรรคการเมืองทั้ง 20 พรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสามารถเข้าถึงทรัพยากรสื่อโทรทัศน์และวิทยุของ UNTAC วิทยุ UNTAC ให้เวลาแก่พรรคการเมืองแต่ละพรรคในแต่ละสัปดาห์ และเปิดโอกาสให้พรรคได้โต้แย้งประเด็นที่ถูกกล่าวหาโจมตี โดยรวมสหประชาชาติได้ลงทุนราว 3.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐสำหรับการดำเนินการของสถานีวิทยุ

สถานีวิทยุออกอากาศทั้งรายการข่าวและรายการบันเทิง ได้มีการคัดสรรบทเพลงอย่างระมัดระวังไม่ให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองใด ในภายหลังหัวหน้าสถานีวิทยุถึงกับหลีกเลี่ยงการเปิดบทเพลงภาษาเขมร โดยเปิดเพลงสากลนานาชาติแทน ความยากลำบากในการสร้างสื่อมวลชนที่เป็นอิสระในกัมพูชานั้นเห็นได้ชัดในช่วงการก้าวสู่การเลือกตั้ง

นักข่าวกัมพูชาที่ทำงานให้วิทยุ UNTAC ได้รับมอบหมายให้สัมภาษณ์นักการเมือง และจัดทำรายงานข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตามระบอบเผด็จการและสงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลาหลายปียังคงฝังอยู่ในใจของนักข่าว ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจหรือแม้แต่ความเกรงกลัว นักข่าวเกรงว่านักการเมืองจะข่มขู่ตนหากจัดทำรายงานเชิงวิพากษ์ UNTAC จึงจัดทำรายงานเกี่ยวกับความก้าวหน้าของกระบวนการสร้างสันติภาพในพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน

รายการอื่นๆของวิทยุ UNTAC มุ่งให้ความสำคัญกับข้อตกลงสันติภาพ ณ กรุงปารีส และภารกิจของ UNTAC ในกัมพูชา พรรคการเมืองบางพรรคในกัมพูชาไม่เห็นด้วยกับการเข้ามาของสหประชาชาติ และได้ใช้สื่อของตนเองในการทำลายความชอบธรรมของ UNTAC โดยอ้างว่าสหประชาชาติแทรกแซงอำนาจอธิปไตยของกัมพูชา อีกหนึ่งประเด็นที่ UNTAC ให้ความสำคัญคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

UNTAC ได้แจกจ่ายเครื่องรับวิทยุจำนวน 300,000 เครื่องให้แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มจำนวนผู้รับฟังรายการ โดยได้รับการสนับสนุนจากญี่ปุ่น ซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี นอกจากจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่สูงแล้ว วิทยุ UNTAC ยังจัดเป็นแบบอย่างสื่อกระจายในระบอบประชาธิปไตยของกัมพูชาอีกด้วย UNTAC ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากชาวกัมพูชาที่มองว่าข้อมูลข่าวสารจาก UNTAC มีความเป็นอิสระ UNTAC มีชื่อเสียงจากการให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเวลา โปร่งใส และไม่ผ่านการเซ็นเซอร์โดยรัฐ ซึ่งสถานีมีผู้แจ้งข้อมูลข่าวสารอยู่ทั่วประเทศ

นอกจาก UNTAC และสื่อกระจายเสียงของรัฐ มีเพียงพรรคการเมือง FUNCINPAC ที่มีสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพราะใกล้ชิดกับราชวงศ์กัมพูชา ก่อนการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1993 มีหนังสือพิมพ์เอกชนเพียง 12 ราย ซึ่งล้วนรับใช้พรรคการเมือง 12 พรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง

3.4 การแสวงหาความเป็นกลาง

หลักการพื้นฐานของสื่อมวลชนของสหประชาชาติคือ “ความเป็นกลาง” (Neutrality) ซึ่งในทางปฏิบัติยากที่จะให้คำนิยาม ในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ. 1993 UNTAC นิยามความเป็นกลางว่า “บรรยากาศที่เป็นกลางทางการเมือง” ซึ่งหมายความว่า การเลือกตั้งต้องมีขึ้นโดยปราศจากการข่มขู่ทางการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถแข่งขันกันอย่างเท่าเทียม โดยทุกพรรคสามารถเข้าถึงการใช้ทรัพยากรสื่อ

เจ้าหน้าที่สหประชาชาติได้ให้อีกนิยามหนึ่งของความเป็นกลางไว้ว่า “การอยู่เหนือการเมือง” อย่างไรก็ตามความเป็นกลางดังเช่นที่ปรากฏในกัมพูชาต้องสอดคล้องกับบริบททางประวัติศาสตร์ของประเทศ ทุกวัฒนธรรมมีค่านิยมของความเป็นกลางของตนเอง ซึ่งองค์การระหว่างประเทศต้องคำนึงถึง ตามค่านิยมของตะวันตกความเป็นกลางในสื่ออาจยกตัวอย่างเช่น หากพรรคเอนโฌมตีพรรคบี พรรคบีควรมีสื่อที่จะโต้แย้งข้อกล่าวหา ซึ่งอาจใช้ได้กับระบบการเมืองที่เข้มแข็งและมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน แต่ในสถานการณ์ภายหลังสงครามอาจเป็นการปลุกเร้าความขัดแย้งและบั่นทอนเสถียรภาพใน

กระบวนการการเลือกตั้ง ดังนั้นความเป็นกลางคืออะไรตามบริบทสื่อในช่วงสถานการณ์การเลือกตั้งภายหลังสงครามอย่างในกัมพูชา? สื่อหนังสือพิมพ์ของพรรคการเมืองต้องปิดตัวลงหรือไม่? สถานีวิทยของรัฐบาลและฝ่ายค้านต้องรับโทษหรือไม่หากไม่ให้โอกาสฝ่ายตรงข้ามชี้แจง? หรือเราอาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลและฝ่ายค้านมีสถานีวิทยเป็นของตนเอง ส่วนประชาชนสามารถเข้าถึงพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ซึ่งแม้ไม่มีความเป็นกลาง แต่ก็มีความเป็นพหุนิยม อีกหนึ่งปัญหาได้แก่ การที่เจ้าหน้าที่ UNTAC ไม่พูดภาษาเขมร ทำให้ต้องพึ่งพาคำแปล ส่งผลให้ถ้อยคำบางอย่างขาดหายไป ความเป็นกลางของสื่อไม่ได้เป็นเพียงวลีหรือแนวความคิด แต่เป็นกระบวนการที่มีลักษณะต้นตัว จำเป็นต้องมีการเจรจาและให้นิยามอย่างต่อเนื่อง บ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่ UNTAC ด้านงานสารสนเทศและการศึกษาเพียงคนเดียวเป็นผู้ตัดสินว่าอะไรที่เป็นกลางและอะไรที่ไม่เป็นกลาง

3.5 การก่อตั้งองค์การสื่อมวลชนท้องถิ่น

อีกหนึ่งองค์ประกอบของภารกิจ UNTAC คือ การก่อตั้งสมาคมนักข่าวอิสระ เพื่อส่งเสริมให้นักสื่อสารมวลชนจัดทำหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ และปกป้องระดับมาตรฐานดังกล่าวจากการแทรกแซงของรัฐบาล พรรคการเมือง และบริษัทสื่อต่างๆ อย่างไรก็ตามความพยายามในการก่อตั้งสมาคมนักข่าววิชาชีพนี้ประสบความล้มเหลว แม้ว่า UNTAC ได้ช่วยเหลือให้นักข่าวกัมพูชาได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการก่อตั้งสมาคม นักข่าวยังไม่มีความพร้อมที่จะจัดระเบียบตนเองเป็นสมาคมอย่างเป็นทางการได้ทันทีภายหลังปี ค.ศ. 1991 ในเบื้องต้นที่ UNTAC จัดประชุมให้นักข่าวกัมพูชาเลือกตั้งตัวแทนทำหน้าที่จัดประชุมและดำเนินการก่อตั้งสมาคมต่อไป ไม่มีนักข่าวคนใดมีความเป็นกลางพอที่จะดำรงตำแหน่งดังกล่าว นักข่าวทุกคนมีความใกล้ชิดอย่างมากกับฝ่ายต่างๆที่มีความขัดแย้งกัน จึงไม่มีความไว้วางใจต่อกัน ผลลัพธ์ที่ได้คือ นักข่าวต่างเข้าร่วมการประชุมในหัวข้อสื่อมวลชนที่สหประชาชาติจัดขึ้น แต่ยังไม่มีการก่อตั้งสมาคมนักข่าววิชาชีพขึ้น

บทสรุป

จากมุมมองทางนโยบายกรณีกัมพูชามีความสำคัญ เนื่องจากประสบการณ์ของสหประชาชาติในกัมพูชา กลายเป็นแบบอย่างให้แก่ภารกิจและยุทธศาสตร์ของสหประชาชาติที่เรียกว่า “สื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์เพื่อสันติภาพ” (Peace Broadcasting) อย่างไรก็ตามผลกระทบของ UNTAC ต่อสื่อมวลชนกัมพูชาในภาพรวมไม่ชัดเจน กรณีศึกษาพบว่า เราสามารถสนับสนุนและวางรูปแบบการรณรงค์สื่อเพื่อสันติภาพ แต่มีข้อจำกัดอย่างมากในการจัดระเบียบสื่อมวลชนที่เป็นอิสระภายหลังจากช่วงเวลาของความขัดแย้ง

แม้ว่าสันติภาพภายในประเทศจะมีเสถียรภาพแล้ว แต่กัมพูชาในยุคภายหลังความขัดแย้งยังขาดสื่อมวลชนที่เป็นอิสระจากพรรคการเมือง ในช่วงระยะเวลา 18 เดือนที่สหประชาชาติปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรวารสารศาสตร์และฝึกอบรมความร่วมมือให้สื่อมวลชน โครงสร้างสื่อมวลชนในกัมพูชากลับไม่มีการเปลี่ยนแปลง ต่อมาวิทย UNTAC ได้ปิดตัวลง รัฐบาลยังคงกำกับควบคุมสื่อ สื่อที่เป็นอิสระไม่ได้เพิ่มจำนวนขึ้นแต่อย่างใด กล่าวได้ว่า ตลาดสื่อมวลชนในระบบเศรษฐกิจ

ของกัมพูชาประสบความล้มเหลว ในปัจจุบันสื่อมวลชนกัมพูชายังอยู่ภายใต้การควบคุมของ Hun Sun นักข่าวที่วิพากษ์วิจารณ์
รัฐบาลจะถูกข่มขู่และอาจโดนทำร้าย

4. รั้วندا

4.1 กล่าวนำ

ภายหลังเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การปฏิรูปสื่อเป็นไปอย่างเชื่องช้าและยังขาดเสถียรภาพ ระบบการเผยแพร่และควบคุมข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการยังดำเนินไปอย่างกว้างขวาง การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารมีลักษณะทั้งแบบบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน ผ่านทางการควบคุมของรัฐบาลและระบบ “ตาดูหูฟัง” ซึ่งจัดว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง (Purdekova 2011) เมื่อ Paul Kagame ขึ้นสู่อำนาจ ได้ยุติกิจกรรมของพรรคการเมืองทั้งหมดโดยอ้างถึงสิ่งที่เรียกว่า “เผด็จการฉันทามติ” (Consensual Dictatorship) (Burnet 2009: 81) อันนำไปสู่ระบอบประชาธิปไตยเพียงในนาม พร้อมการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 2003 และ 2007 ที่ผิดจากหลักการประชาธิปไตยไปมาก (Reyntjens 2004) ในระบอบการปกครองรูปแบบใหม่นี้สื่อมวลชนต่างโดนกลั่นแกล้งและจับกุม ในขณะที่ฝ่าย RPF นำเสนอตนเองว่าเป็นผู้พิทักษ์สันติภาพ โดยที่ไม่มีนโยบายที่ชัดเจนต่อประชาชนชาววันดา แม้ว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะสร้างรายได้ให้ประเทศมหาศาล แต่ประโยชน์กลับตกลงไปไม่ถึงประชาชนส่วนใหญ่ รัฐบาลยังคงปกครองด้วยกฎระเบียบที่เคร่งครัด ทำการลิดรอนสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและสิทธิในการรวมกลุ่ม พรรคการเมืองฝ่ายค้านไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากมีการจองจำหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านไว้ 2 คน และคุกคามสมาชิกที่เหลือของพรรค ทั้งยังมีการจำกัดสื่อมวลชนจำนวนมาก (Reporters Without Borders 2013)

ในทางทฤษฎีกฎหมายสื่อมวลชนฉบับใหม่ที่ออกโดยรัฐสภา (2003, 2009, 2013) น่าจะส่งเสริมให้เกิดสื่อมวลชนที่เป็นอิสระ แต่ในทางปฏิบัติสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลจะตกเป็นเหยื่อของข้อหา “ผู้มีอุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” และส่งเสริมให้เกิดความแตกแยก (Divisionism) ในสังคม ซึ่งเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ฝ่าย RPF อ้างหลักการศีลธรรมอันสูงส่งในขณะเดียวกันกลับปิดกั้นมุมมองทางเลือกอื่นๆ โดยตัวชี้วัดเกี่ยวกับความเป็นอิสระของสื่อมวลชน “World Press Freedom Index” จัดให้วันดาอยู่ในอันดับที่ 161 จาก 179 จากทั่วโลก อันเป็นผลมาจากความตึงเครียดระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนกับอำนาจทางการเมืองที่มีอยู่ ผู้มีอำนาจกล่าวหาว่าสื่อมวลชนไม่มีความเป็นมืออาชีพ ในขณะที่สื่อมวลชนเห็นว่ารัฐบาลปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

4.2 บทบาทของรัฐต่อสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้งและช่วงยุคหลังความขัดแย้ง

การจัดการกับ “โฆษณา” “สื่อที่ต่อต้านรัฐสื่อ” หรือ “การวิจารณ์”

“หลังจากเกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ สื่อบางแห่ง อย่างเช่น บีบีซีและ VOA สนับสนุนผู้ทำการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ด้วยการนำเสนอแพลตฟอร์มที่จะสาธิตที่เรียกว่า “ที่ระลึกของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” โดยจัดวันที่ 6 เมษายนก่อนที่จะมีอนุสรณ์

การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในกรุงบรัสเซลส์ กลุ่มที่จัดสาธิตนี้ ปกป้องทฤษฎีของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่สองและตั้งใจที่จะไว้อาลัย
เหยื่อของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ Hutu”) MHC 2011 :viii)

“วิภาคนิยม” “อุดมการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” และ “การลบล้าง” เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนกับกรอบการ
ทำงานทางการเมืองของ ยุคหลังการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดาและความพยายามของการต่อสู้กับความซับซ้อนของการฆ่าล้าง
เผ่าพันธุ์ ซึ่งกฎหมาย ค.ศ. 2001 ต่อวิภาคนิยม กฎหมาย ค.ศ. 2003 ทำให้การลบล้างเป็นอาชญากรรมและกฎหมาย ค.ศ.
2008 ทำให้อุดมการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ล้วนเป็นอาชญากรรมทั้งสิ้น²⁹ และกำหนดกรอบกฎหมายซึ่งสะท้อนให้เห็นใน
กฎหมายสื่อ (2003 , 2009, 2013) (Maina 2010) อีกด้วย และในฐานะที่แสดงไว้ในคำกล่าวของประธาน MHC ของ ปีปีซี
และ VoA ถูกกล่าวหาว่า “เป็นการทำลายความสามัคคีของชาวรวันดา” และ รัฐบาลประกาศว่า “มี ความสามารถและ
เหมาะสม” ที่จะระงับการออกอากาศของพวกเขา “หากสถานการณ์ ไม่ได้เปลี่ยนแปลง” และเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2009
รัฐบาลห้าม The Kinyarwanda service ของ ปีปีซี “หลังจากฟังตัวอย่างของโปรแกรม Imvho n'Imvaho รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอ้างว่า มันมี “คำกล่าวที่อุกอาจมากที่สุด”(Reyntjens 2010: 4) ภายในกรอบของ “วิภาคนิยม” และ “อุดมการณ์
การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” จึงเกิดการกำจัดเสียงที่ไม่เห็นด้วยและเก็บภาษีการอ่านประวัติศาสตร์และความจริงของ RPF นอกจากนี้
ทางเลือกทั้งจาก ภายในหรือภายนอกประเทศยังได้รับการโจมตีอย่างหนัก (Buckley-Zistel 2010; Reyntjens 2010: 16)
กฎหมายว่าด้วยวิภาคนิยมกำหนดไว้อย่างกว้างๆในสาระสำคัญเท่ากับการอภิปรายของเอกลักษณ์ของชาติที่มีอุดมการณ์
แบ่งแยกดินแดนและได้รับการฝึกฝนในระหว่างการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

สื่อที่ต่อต้านรัฐและการโฆษณาชวนเชื่อในรวันดาส่วนใหญ่มาจากนอกประเทศ เช่น Ugandan printing
facilities หรือ Congolese letterpresses หรือส่วนใหญ่เรื่อยๆนี้ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต จากคนพลัดถิ่น ความกังวลที่สำคัญของ
รวันดาวันนี้คือการแยกระหว่างการส่งเสริมไอซีทีและการกลายเป็น “Silicon Savannah” ในศูนย์กลางของทวีปแอฟริกา
ในขณะที่ควบคุมเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต รัฐบาลรวันดาไม่มีการกรองอินเทอร์เน็ต แต่เรียกร้องอย่างสูงที่จะนำเสนอและสื่อสาร
ใน เครือข่ายทางสังคมเพื่อที่จะตอบโต้ “การโฆษณาชวนเชื่อในการต่อต้านรัฐ”

4 3. สื่อ ในระหว่างกระบวนการสันติภาพ

“หลังจากปี ค.ศ.1994 เราต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก มีเพียงวิทยุและสื่อสิ่งพิมพ์แห่งชาติ
คือผมไม่รู้ แต่เพียงแค่นี้ก็อย่างที่สื่อทำก่อนหน้านี้ทำให้เกิดความซับซ้อนในการทำงานแก่พวกเราวันนี้ เราเป็นนักข่าวใหม่ (
เขาหัวเราะ (และสำหรับสื่อใหม่ มันเป็นเรื่องยาก ที่จะไม่ ได้รับเป็นปัญหาเช่นเดียวกับสื่อเก่าได้รับมาก่อน รัฐบาลกล่าวว่า ไม่
เราต้อง ควบคุมทุกอย่าง เพราะมันเป็นสถานการณ์ที่ร้ายแรง นี่เป็นขั้นตอนที่เราเข้ามาพอดี ในฐานะที่เป็นสื่อจะได้รับการ
พิจารณาว่าเป็นเครื่องมือของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ดังนั้นสื่อจึงเป็นอำนาจที่สอง แต่คุณต้องทราบถึงความคิดของคนรวันดา พวกเขา
เขา ฟังวิทยุและคิดว่าทุกอย่างเป็นความจริง ดังนั้น มันก็ ไม่ใช่ความผิดของสื่อแต่ ความผิดของนักข่าวแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม

²⁹ Divisionism is treated in Law No 47/2001, Official Gazette of the Republic of Rwanda, Feb. 15, 2002, ‘genocide ideology’ Law No 18 of July 2008
and ‘negationism’ in Law No 33/ 2003 of September 2003.

ตาม กลุ่มสื่อจะต้องรับผิดชอบ คุณจะไม่สามารถหาสื่ออิสระได้ ทุกอย่างจะได้รับการแก้ไขและแก้ไขจนกว่ามันจะถูกทำให้บริสุทธิ์) หัวเราะ (มันไม่ใช่เรื่องง่ายๆเสียเลย”) อดีตนักข่าววิทยุ ซึ่งเป็นพนักงาน NGO)

วันดาเป็นสังคมที่กำลังเปลี่ยนผ่าน ซึ่งพยายามที่จะควบคุมและสร้างความชอบธรรมในการตรวจสอบสื่อ โดยเสรีภาพของสื่อมวลชนไม่ถือว่าเสรีภาพแต่เป็นสิทธิ์ของความขัดแย้งที่มีความละเอียดอ่อน ในการอภิปรายในช่วง สัปดาห์เสรีภาพสื่อ คำถามในการรักษาความลับของการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติถูกยกขึ้นมา แต่ใครจะเป็นผู้ตีความ ความมั่นคงแห่งชาติหรือความสมบูรณ์แห่งชาติ ในขณะที่การเซ็นเซอร์ยังเป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมาย ผู้ปฏิบัติงานสื่อยัง วิเคราะห์ถึงการที่จะต้องเซ็นเซอร์ตนเอง ว่าเป็น “ไวรัสในเอเชีย” ในระหว่างการสนทนาดังต่อไปนี้

“ผู้คนในรัฐบาลชอบที่จะเห็นภาพที่ถูกอกถูกใจ แต่ไม่ใช่การวิจารณ์พวกเขา จึงต้องการที่จะมีสื่อ ที่สนับสนุนรัฐบาล เหมือนในปี ค.ศ. 1963 เช่น Radio Rwanda คำถามที่เกิดขึ้นคือ คุณจะแก่นักข่าวที่ดีได้อย่างไร หากคุณต่อต้านรัฐบาล? ความเป็นมืออาชีพหมายถึงการที่จะต้องวิพากษ์วิจารณ์ทุกคน? เราจึงต้องสร้างความสมดุลนี้ รายงานมีสิ่ง ที่บวกลบ โดยสื่อควรที่จะรายงานสิ่งที่เป็นความจริง ข้อเท็จจริง วารสารศาสตร์จึงเกี่ยวกับจิตสำนึกของคุณ คุณปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน ความเป็นอิสระของหน่วยงานราชการและบริษัทเอกชนที่หมายถึงความเป็นอิสระจากแหล่งที่มา ของ เงิน พวกเราเป็นเช่นนี้ไม่ใช่เพราะเราควรเป็นอิสระหรือ?” (นักข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ และพนักงาน MHC)

สื่อที่มีอิสระและมีความเป็นพหุนิยมสามารถเข้าถึงได้ จะถูกแพร่กระจายโดยสถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ในประเทศวันดา แต่สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในวันดา ยังคงได้รับการกล่าวถึงในฐานะที่ยังมีความเปราะบาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแง่ของเสรีภาพในการแสดงออก ในการเลือกตั้งประธานาธิบดี ในปีค.ศ. 2010 องค์กรสิทธิมนุษยชนและสื่อ รายงานเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศที่เลวร้ายในช่วงการเลือกตั้ง ชาววันดาเองยังต้องมีความระมัดระวังมากเกี่ยวกับวิธีที่พวกเขาจะแสดงความคิดเห็นเพราะพวกเขาไม่ต้องการที่จะถูกกล่าวหาว่าสนับสนุนความเป็นวิภาคนิยม ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาล รู้สึกมีความจำเป็นที่จะต้องปราบปรามความคิดเห็นเชิงลบที่จะอาจนำไปสู่การกระทำความรุนแรงหรือการสร้างฐานที่มั่นให้กับ วิภาคนิยม ดังนั้น สถานที่ที่เปิดให้สำหรับการอภิปรายจะถูกจำกัดความหลากหลายอย่างมาก

แต่นักข่าว ผู้กำหนดนโยบายและผู้ฝึกอบรมสื่อกล่าวอยู่บ่อยครั้งว่า พวกเขาเห็นความคับหน้าในกลุ่มสื่อ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศ ที่ทำให้พวกเขาคิดว่าตัวเองกำลังทำในสิ่งที่ถูก

ความท้าทายคือการทำให้แน่ใจว่า ข้อห้ามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อยู่ในแต่ละสถานที่ที่จะปกป้องประเทศจากการ ทำ ประวัติศาสตร์ให้ซบรอยไม่ได้ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคจากการปฏิบัติ บทบาทสำคัญสำหรับกระบวนการทางประชาธิปไตย ที่สว่างไสว การพัฒนาของกลุ่มสื่อในเรื่องการจัดการข้อมูลที่สามารถมองเห็นได้ อาจช้า แต่มีความมั่นคง ซึ่งจนถึงตอนนี้ ความรับผิดชอบของ “อุดมการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” ยิ่งกว้างเกินไปและยับยั้งการวิจารณ์ของรัฐบาล สภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิด ความมั่นใจว่าการอภิปรายที่ตรงไปตรงมา ก็จะทำให้ทราบถึงคำติชม การทำลาย ก่อให้เกิดกำลังใจในการทำงานของประเทศ หรืออาจจะส่งผลโดยตรงในวิภาคนิยมก็เป็นได้”

4 4. การเคลื่อนไหวของสื่อสันติภาพ

“สื่อมีลักษณะการสืบทอดจากความแตกแยกและความเกลียดชัง ซึ่งถูกนำมาใช้สำหรับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ แต่ก็ยังสามารถ นำมาใช้สำหรับการตรวจสอบได้อีกด้วย” (ผู้ที่ทำงานกับสื่อใน Radio Isango Star) ภาคประชาสังคมของรวันดาได้รับประโยชน์จากกระบวนการประชาธิปไตยในช่วงปลายปี ค.ศ.19 80 และต้นปี ค.ศ.199 0 และเริ่มที่จะ มุ่งเน้นกิจกรรมในการปกป้องสิทธิมนุษยชน แน่นนอนว่าการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เป็นที่สนใจหลังจากทำให้สมาชิกภาคประชาสังคมถูกฆ่าตาย ไม่ก็ต้องออกนอกประเทศ และยากที่จะสร้างขึ้นใหม่ทั้งยังทนทุกข์ทรมานจาก ความคิดครอบงำของผู้นำคนใหม่ที่มีการควบคุมกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งกิจกรรมของสมาคมนักข่าวที่พวกเขา ยังสามารถเข้ากันได้กับรัฐบาลอย่างเป็นทางการ ซึ่งนาที่ที่พวกเขาเริ่มไม่ลงรอยกัน คำแนะนำใดๆหรือความแตกต่างในความคิด เกี่ยวกับวิธีการปกครองประเทศหรือเกี่ยวกับการปราบปรามหรือตัวเลือกของรัฐที่จะเป็นอิสระของสมาคมเหล่านี้จะถูกคุกคามทันที” ซึ่งเป็นคำบอกเล่าจากผู้สังเกตการณ์ระหว่างประเทศ International Crisis Group in 2002 (ICG 2002: 12) และยังกล่าวว่าเหตุการณ์นี้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากนักจนถึงปัจจุบันนี้ ดังที่ว่า..

“มันไม่มีภาคประชาสังคมเป็น ไม่มีเอาเลย แม้ว่าจะมีบางอย่างที่อาจเกิดขึ้น ...เพียงแต่คนที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลสามารถเข้าถึงได้ในลำดับชั้น และจนถึงสิ้นเดือนเมษายน2) 013 (ทุกองค์กรของภาคประชาสังคมที่จำเป็นที่จะลงทะเบียนจะได้รับใบอนุญาตใหม่ องค์กรสิทธิมนุษยชนจะพิจารณาการมีส่วนร่วมที่รุนแรงเช่นนี้เป็นกิจการภายในที่รัฐบาลตัดสินใจว่าองค์กรจะได้รับอนุญาตหรือไม่”

ใน “โครงการของรัฐบาล ค.ศ.2 0102-017” จากตุลาคม ค.ศ.2 010 รัฐบาลระบุว่า “จะยังคงสนับสนุนภาคประชาสังคมเพื่อให้งานเพื่อประโยชน์ของประชาชนมีความโปร่งใสจากการมีส่วนร่วมที่มองเห็นได้ในการพัฒนาประเทศ” ด้วยเหตุนี้ จึงจะดำเนินการดังนี้..

49. เพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมเกิดประโยชน์ของแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยมีฐานจากรัฐบาล

50. เพื่อดำเนินการต่อไปยังแพลตฟอร์มและเสรีภาพของรวันดา ตามองค์กรพัฒนาเอกชนและกระตุ้นให้พวกเขาดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้เพื่อการพึ่งตนเอง

51. แบนนิยมจะตั้งค่าสำหรับองค์กรพัฒนาเอกชนที่จะเข้าไปถึงข้อตกลงด้วยความร่วมมือกับรัฐบาลในการให้บริการกิจกรรมที่น่าสนใจต่อประชาชน

52. เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับรัฐบาลและปรับปรุงความโปร่งใส ความรับผิดชอบของพวกเขาผ่านการทำให้หน้าเชื่อถือ (GoR2 0102 :1 ตัวหนาในต้นฉบับ)

จึงเห็นได้ชัดถึงความปรารถนาของรัฐบาลที่จะไม่ทำลายองค์กรภาคประชาสังคม แต่มีระดับที่แข็งแกร่งของการควบคุมและมีอิทธิพลมากกว่า โดยรัฐบาลวันดาดำเนินหลายกลยุทธ์ในการเหนี่ยวนำความขัดแย้งและการจัดการหรือแม้แต่กำจัดความขัดแย้ง ผลที่ได้คือ “ความเป็นกลุ่มก้อน” เช่น พรรคการเมือง ทางออกของสื่อ แต่ยังคงมีองค์กรทางวัฒนธรรมและสิทธิมนุษยชน ที่ได้รับการโจมตีว่าเป็น “ผู้เป็นภัยวิภาคนิยม” ซึ่งจะถูกลดสิทธิจำกัด ฆ่าหรือขับไล่ออกไปนอกประเทศ “การแฝงตัว” ของกลุ่มภาคประชาสังคมจะมีการรายงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งก่อให้เกิดสภาพโดยทั่วไปของการเฝ้าระวังและความกลัว (ai 2004; Gready 2010 ; Purdekova 2011 ; Reyntjen2 010)

สืบเนื่องจากกรอบการทำงานดังกล่าว ผู้วิจัยจึงร่างโครงการกิจกรรมขององค์กรเอ็นจีโอรหว่างประเทศที่มุ่งเน้นไปที่ เครือข่ายนักข่าวภูมิภาค (Institut Panos Paris และ Pax Press/ Syfia Grands Lacs) La Benevolencija และ Radio Heza ซึ่งได้รับทุนจากผู้บริจาคระหว่างประเทศและทำงานกับสื่อเพื่อการศึกษาได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับ ความพยายามของรัฐบาล ที่จะใช้สื่อ สำหรับกลยุทธ์การ “ปรองดองและความสามัคคี” (NURC) ซึ่งเป็นการทำงานขององค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ ในดินแดนที่สื่อส่วนใหญ่เป็นผู้กำกับที่มีผลต่อการสร้างขีดความสามารถของนักข่าว การทำโปรมโซชั่น ความเป็นมืออาชีพและการสนับสนุนสำหรับกฎระเบียบของสื่อ ให้มี “การศึกษาที่มีความบันเทิง” การแลกเปลี่ยนในระดับภูมิภาคและการทำงานร่วมกันระหว่างภาคประชาสังคมและสถาบันของรัฐบาล

รูปแบบขององค์กรและผลกระทบของสื่อในการสร้างความสงบสุข

หลังจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และล้างร้ายจากประวัติศาสตร์ที่น่ากลัวนั้น วิทยู ผู้บริจาคและองค์กรระหว่างประเทศตั้งข้อสังเกตถึงความจำเป็นอย่างมากสำหรับการฝึกอบรมกลุ่มสื่อ เพียงแค่จุดสิ้นสุดของรัฐบาลเฉพาะกาล 2003 และการเปิดอย่างช้าๆของภูมิทัศน์สื่อก่อให้เกิดการก่อตัวขึ้น สิ่งที่น่าสนใจยังคงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่น่าสงสัยและไม่แน่ใจเกี่ยวกับความเป็นไปได้และผลกระทบที่สร้างสรรค์ของ “การเคลื่อนไหวสื่อสันติภาพ” จากผลพวงของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ โดยเจ้าหน้าที่ RALGA ได้อธิบายว่า:

“Radio Rwanda เป็นผู้กระจายเสียงทางวิทยุและโทรทัศน์เท่านั้นและเป็นแหล่งที่ให้ความรู้และเฝ้าดูแลเราหลังเหตุการณ์ที่มีการกล่าวคำพูดและเบิกความพยาน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก เราได้ฟังการสัมภาษณ์จากผู้ประสบภัยและการกระทำผิดและได้เรียนรู้ว่าการตรวจสอบเป็นไปได้ ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นกำลังใจอย่างมากและทำให้ผมมองโลกในแง่ดีขึ้น” (ผู้วางนโยบายของรัฐหรือองค์กร)

อย่างไรก็ตามบุคคลซึ่งมีตำแหน่งระดับสูงอย่างเป็นทางการจาก Rwanda Governance Board อธิบายว่า:

“สื่อในวันดาภายหลังจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ มีการเดินทางที่ระมัดระวังมาก โดยคำนึงถึงสื่อในสมัยก่อนและระหว่างการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ที่เสมือนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่มาก แปกและผิตปกติ ซึ่งปกติ สื่อควรจะ เดินทางไปด้วยศีลธรรมที่มีอยู่สูงและมีการตรวจสอบพฤติกรรมของตัวเองเสมอ มีการตั้งค่า เพื่อให้แน่ใจว่า พวกเขาจะกลับเข้ามาอยู่ใน หน่วยงานตามบรรทัดฐานทางสังคม แต่สิ่งที่ผิตปกติคือ องค์กรสื่อกลับเข้าไปมีส่วนร่วมกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ พวกเขาถูกใช้ จากนักการเมือง และพวกเขามีความกระตือรือร้นในกระบวนการที่นำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ดังนั้น หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว สื่อจึงระมัดระวังมาก เพราะไม่ต้องการถูกมองว่าจะมีพฤติกรรมในลักษณะเดียวกับสื่อในระหว่างการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์อีก แต่นักการเมือง ผู้บริหาร ข้าราชการและ ประชาชนทั่วไปรู้ว่าสื่อที่น่ากลัว ขณะที่พวกเขามักจะ ชี้แจง ส่งพวกเขา ดังนั้นพวกเขาจึง มีประสบการณ์ มากที่จะการเซ็นเซอร์ตัวเอง เป็นภาระ สำหรับนักข่าวผู้ที่ยังคงอยู่ในประเทศในฐานะที่เป็นนักข่าวแต่ไม่ได้ มีส่วนร่วมในการ ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เพราะคนที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ เป็นผู้ถูกเนรเทศ จองจำ ฯลฯ แต่ เหตุการณ์ในอดีตกลับทำให้ “คนรุ่นใหม่” ต้องมาสืบทอดมรดกอันเจ็บปวด”

ดังนั้น: “สื่อมีบทบาทอะไรในกระบวนการสันติภาพและเสถียรภาพของสถาบันในยุคหลังความขัดแย้ง? บ่อยครั้งที่เรา พุดคุยเกี่ยวกับด้านลบ แต่วิธีการอะไรที่รัฐบาลเฉพาะกาลทำงานกับสื่อเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนหรือสร้าง ประเทศ?

RGB: “ปกติแล้วสื่อควรจะทำได้ ดี เพราะในสถานที่อื่น ๆ ที่สื่อสามารถทำงานได้ดีและผู้ปฏิบัติงานมีทักษะ และประสบการณ์ วิทยูและโทรทัศน์มีโปรแกรมรายการที่น่าสนใจและมีการพัฒนาอย่างมาก มีหนังสือพิมพ์ที่มีการหมุนเวียน เป็นวง กว้าง ซึ่งสื่อเป็นหนึ่งในการสื่อสารและเป็นช่องทางระดมและให้ความรู้ หากแต่สถานการณ์ในวันดากลับแตกต่าง ออกไป เพราะสื่อของเราอ่อนแอ หนังสือพิมพ์มีขนาดเล็กและมีความผิตปกติในการไหลเวียน สถานีวิทยูยังเป็นปรากฏการณ์ ใหม่ เพราะเรามีเพียงสถานีวิทยูหนึ่งสถานี และไม่ต้องพุดถึงโทรทัศน์ของวันดา เราจึงอยากให้ตระหนักว่า การตรวจสอบและ สร้างกระบวนการสันติภาพทั้งในประเทศและการตั้งค่าในภูมิภาคที่เกิดขึ้นนั้นอาจไม่ได้มาจากสื่อมากนัก โดยสามารถ ดำเนินการไปได้ เร็วขึ้นด้วย การมีส่วนร่วมที่แข็งแกร่งของสื่ออาจจะใช่ แต่คุณสามารถพุดเกินไปจากที่สื่อสามารถสร้างมากที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ สิ่งนี้จึงขึ้นอยู่กับวิธีการที่มุ่งเน้นความเชื่อและการเปลี่ยนแปลงของพวกเขาใน กระบวนการที่จะมีส่วนร่วมที่แข็งแกร่งของสื่อหรือไม่ ผมไม่รู้และไม่สามารถบอก แต่สิ่งที่ผมรู้คือ การมีส่วนร่วมของสื่อที่ ได้รับน้อยมาก” (สัมภาษณ์ พนักงาน RGB)

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการเปลี่ยนผ่าน การมีส่วนร่วมของผู้บริจาคว่าได้เริ่มต้นและการจัดระเบียบของการ ประชุมเชิงปฏิบัติการที่แตกต่างกัน การฝึกอบรมกำลังการผลิตและการจัดสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องที่แตกต่างกันได้รับการเริ่ม

ดำเนินการ แต่การฝึกอบรมความจูนักข่าวท้องถิ่นมีผลกระทบเด็ดขาด เป็นองค์กรที่เริ่มให้ “Per Diem” เพื่อให้เข้าร่วม กลายเป็นแรงจูงใจที่สำคัญสำหรับนักข่าวในการเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการมากกว่าที่จะทำตามวัตถุประสงค์ของมืออาชีพ ดังนั้นภายหลังจากสิบปีที่มีการเปิดเสรีอย่างช้าๆ การเริ่มต้นสายงานและสร้างขีดความสามารถยังคงเป็นศูนย์กลางในวาระการประชุมของผู้บริจาคระหว่างประเทศ ผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติงานสื่อเหมือนกัน ดังจะเห็นจาก:

“คุณจะได้รับรู้ความรู้สึกว่าบางองค์กรพยายามที่จะแสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของพวกเขาโดยจำนวนของการฝึกอบรม ซึ่งโดยมากมักจะไม่มีภาระงานหรือการประสานใดๆ” กล่าวจากผู้ฝึกงานไม่ประจำที่เป็นชาวต่างชาติซึ่งรู้สึกผิดหวัง ซึ่งสิ่งต่อไปนี้เป็นตัวอย่างบางส่วนของโครงการที่แตกต่างกัน:

ตัวอย่างของการเคลื่อนไหวของสื่อสันติภาพในภูมิภาค

ไม่เฉพาะในวันดา แต่ในภูมิภาคเกรตเลก สื่อมีบทบาทที่เด็ดขาด โดยมีหลายโครงการที่อุทิศตนเพื่อการเคลื่อนไหวสื่อสันติภาพในดินแดนในภูมิภาคนี้ โดยผู้วิจัยขอแนะนำเอ็นจีโอสองแห่งที่สำคัญที่สุดที่ทำงานหน่วยงานที่สื่อเป็นอิสระในภูมิภาค ซึ่งจะนำเสนอด้วยแนวคิดของตนเอง ตามด้วยบทสัมภาษณ์ในประเด็นหลักของ IPP และ Pax Press/ Syfia Grands Lacs ที่ทำงานกับความท้าทายที่พวกเขาประสบและบทบาทเชิงบวกในการปรองดองแห่งชาติที่สื่อทำได้

ก) Institut Panos Paris (www.panosparis.org; www.echos-grandslacs.info)

Institute Panos Paris เป็น องค์กรเอกชนระหว่างประเทศที่เชี่ยวชาญในสื่อพหุนิยม ที่อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อมั่นที่มีความหลากหลาย เป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นกลางเพื่อประชาธิปไตย สันติภาพ และความเป็นพลเมือง และพยายามที่จะรักษา สภาพแวดล้อมของสื่อที่สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของสังคมสมัยใหม่ของเรา ที่แม้แต่ชุมชนชายขอบส่วนใหญ่มีความสามารถในการแสดงมุมมองของการกระทำที่มีอิทธิพลของพวกเขาและนำไปสู่ประชาชน การอภิปรายระดับชาติหรือนานาชาติในภูมิภาค ซึ่งในภูมิภาคเกรตเลกนั้น Institute Panos Paris จะดำเนินตามสี่แกน (1 :กฎระเบียบกฎหมาย (2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของสื่อ (3 ความเป็นมืออาชีพของนักข่าว (4 การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสื่อ ภาคประชาสังคม และหน่วยงาน

การฝึกอบรมจะเกิดขึ้นในภูมิภาค แต่ยังคงอยู่ในระดับชาติ การทำงานของ Panos ในวันดาจะเป็นไปอย่างธรรมชาติขององค์กรแม่ เนื่องจากองค์กรกำเนิดที่ฝรั่งเศส ตัวอย่างของสำนักข่าวฝรั่งเศสที่เปิดสำนักข่าวของตัวเอง ในปี ค.ศ. 2009 คือ Ondes de Grands Lacs ซึ่งเป็นความร่วมมือในระดับภูมิภาคและการแลกเปลี่ยนของภาพและข้อมูลที่เป็นศูนย์กลาง และในการกำหนดความสัมพันธ์ที่อาจไม่ไว้วางใจได้ที่เกรตเลก (IA 2007) ชนิดของความสัมพันธ์ต่อกันนี้เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจและลดระยะทางในภูมิภาค ในขณะที่ทุกประเทศมีลักษณะเฉพาะตน จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะ

ศึกษางานวิจัยล่าสุด ของ IPP นามว่า “ Etude d’Auditoire ” ที่พฤติกรรมของผู้บริโภคและประเพณีสื่อใน GLR ถูกวิเคราะห์ (Frere 2013, ดูที่แนบมา)

“ในแต่ละประเทศก็มีวิธีการเฉพาะของตัวเอง ในรวันดาเองก็เช่นเดียวกันแต่เราได้เริ่มต้นโครงการของเรา เพราะเรา จำเป็นต้องได้รับการยอมรับในฐานะองค์กรเอกชนระหว่างประเทศ ซึ่งขณะที่เรากำลังทำงานอยู่ใน DRC และ บुरुнді เราเองก็ไม่เคยทำในรวันดาเพราะมีเหตุผลบางอย่าง สิ่งแรกคือเราไม่มีตัวแทนของชาติ และในรวันดายังคงมีความไม่ไว้วางใจ อยู่ลึกๆ รัฐบาลกลัวผู้บริจากระหว่างประเทศ ที่อาจมาพร้อมกับวาระซ่อนเร้น ซึ่งมันไม่ใช่บรรยากาศที่จะมีส่วนช่วยองค์กร เอกชน นอกจากนี้เรามององค์กรเอกชนฝรั่งเศสและบทบาทของฝรั่งเศส และการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในระหว่างการดำเนินงานที่ ซับซ้อน เราก็ต้องดำเนินการต่อไปอย่างช้าๆ หากแต่ Panos เป็นที่รู้จักอยู่แล้วในภูมิภาคนี้ ตั้งแต่ปีค.ศ. 2002 และผู้คนทราบ ว่าเราเป็นมืออาชีพ ที่ไม่ได้มีเพียงแต่ฝรั่งเศส หากแต่มีผู้บริจากรจากอังกฤษ แคนาดา ดัตช์ ซึ่งการทำงานในเกรตเลก เป็นเรื่อง ยาก ยิ่งกับสงครามใน DRC เพราะมันเป็นสงครามระหว่างนักข่าวคองโกและรวันดาในเวลาเดียวกันกับนักข่าวบुरुндіในฐานะที่ เป็นผู้ใกล้เคียง ดังนั้น กล่าวแบบสั้นๆ คุณจะเห็นว่าสื่อมีประโยชน์สำหรับพื้นที่ภูมิภาคในฐานะที่เป็นผู้สร้างสันติภาพ เมื่อแรกที่เราเชิญนักข่าวคองโกให้มารวันดา พวกเขาไม่ยอมรับคำเชิญ พร้อมถามกลับว่าเราจะเดินทางไปยังดินแดนของศัตรูได้ อย่างไร? พวกเขากลัวการถูกวางยาพิษ แต่การแลกเปลี่ยนภายในภูมิภาค ทำให้พวกเขาเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน เกิดการ ตระหนักและกระจายการรายงานข่าวร่วมกัน นั่นคือวิธีสำหรับนักข่าว แต่ประชาชนในท้องถิ่นตระหนักว่าสันติภาพสามารถ เป็นไปได้ วันนี้ผู้สื่อข่าวของเราจึงมีความสัมพันธ์ที่ดีมากและเป็นเจ้าบ้านให้แก่กันและกันในประเทศของตน โดยไม่มีการ ตรวจสอบในโรงแรมอีก ความร่วมมือนี้เป็นกุญแจสำคัญแต่ ยังเป็นเพียงจุดเริ่มต้น ตัวอย่างเช่น เมื่อรวันดาขาดสภาพของการ อภิปราย เสรีภาพจึงเป็นแผ่นทองคำที่คุณควรระวังปกป้อง และในการทำเช่นนั้นคุณจะต้องมีมืออาชีพที่รู้วิธีสนับสนุนของรัฐบาล แต่ในสภาพแวดล้อมที่เปราะบางคุณต้องการคนที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบมากกว่า นอกจากนี้ยังมีนักข่าวที่ถูก รับสินบน แบบลึกลับผู้อื่นอีก นี่คือเหตุผลที่เราต้องยึดติดอยู่กับจรรยาบรรณและส่งเสริมความเป็นมืออาชีพ ความเป็นปึกแผ่นมี ความสำคัญมาก ถ้านักข่าวบुरुндіถูกตัดสินจำคุก นักข่าวบुरुндіทุกคนควรไปปรากฏตัวและแสดงอุดมการณ์ ใน DRC จะมีความ ซับซ้อนมากขึ้นแต่ในรวันดานักข่าวมีความกลัวและเซ็นเซอร์ตัวเอง เราจึงอยู่ที่นี้เพื่อพวกเขาและเป็นที่ปรึกษาให้” (พนักงาน IPP)

จุดที่สำคัญคือความเป็นมืออาชีพของนักข่าวในที่มีที่หัวข่าวที่เปราะบางอย่างเช่น Gacaca³⁰ หรือหัวข้อ พิเศษในประเทศอื่นๆ เช่น สิทธิสตรีหรืออาวุธจะถูกกล่าวถึงและนำเสนอไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความตระหนัก สิทธิ

---

³⁰ As Rwanda's courts were in shambles, the government took a traditional instrument of jurisdiction: the Gacaca courts, which is a form of informal criminal court.

สตรีเป็นตัวอย่างที่ดีเนื่องจากวันดาทำตามประเทศสวีเดนในการส่งเสริมเรื่องเพศ ด้วยวิธีนี้ IPP พยายามที่จะถ่ายโอนหรือสื่อสารประสบการณ์เหล่านี้ไว้จากประเทศเพื่อนบ้านของวันดาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย โดย Panos มีศูนย์พัฒนาสื่อใน Bujumbura และได้รับทุนจากสหภาพยุโรป ในที่นี้นักข่าวจากภูมิภาคจะได้รับเชิญเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนหารือและรายงานตรงจากประสบการณ์ในบรรยากาศที่เปิดเผย

อีกเรื่องที่สำคัญคือการแลกเปลี่ยนกับภาคประชาสังคมของวันดา โดยภาคประชาสังคมสามารถมีพลังสำหรับสื่อ IPP เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ แต่ไม่ใช่ภาคประชาสังคมของวันดา ส่วน Panos ช่วยในการจัดอภิปรายไม่ไว้วางใจที่จะลดลงและนำภาคประชาสังคม สื่อและผู้มีอำนาจร่วมกัน

ข) Pax Press/ Syfia Grands Lacs (www.pax-press.org; www.rwanda.syfia-formation.info)

Syfia Grands Lac มีความคล้ายคลึงกับ Institut Panos Paris โดยเป็นหน่วยงานสื่อที่เริ่มต้น ในปี 2004 Syfia Grands Lac เป็นโครงการของ Syfia นานาชาติ สืบมาจาก 15 หน่วยงานสื่อ และ 12 หน่วยงานในทวีปแอฟริกาและสามหน่วยงาน ในยุโรป) Montpellier , Bruxelles และ Geneva (Syfia จะรายงานจากภูมิภาคเกรตเลกและกำหนดตัวเองเป็นเครือข่ายในการ สร้างสันติภาพและส่งเสริมความสมานฉันท์ในบुरुнді รวันดา และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก

Albert Baudouin เป็นผู้ประสานงานจากผู้สื่อข่าววันดา 14 คน ที่ผลิตหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์และวารสารออนไลน์ เขายังเป็นผู้ประสานงานของ Pax Press ผู้สื่อข่าวของบีบีซีประจำแอฟริกา และสโตนของ Syfia Grands Lacs คือ *Mieux Informer pour Mieux Reconcilier*³¹

Pax Press เริ่มต้นในปี 2008 และประกอบด้วยผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ของ Syfia นานาชาติ ที่ยังคงเป็นสมาชิกอยู่ โดยได้รับการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศและยังพิจารณาตัวเองเป็นภาคประชาสังคม โดยมีจุดประสงค์ ในการส่งเสริมความเป็นมืออาชีพสำหรับนักข่าววันดาและสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยอันเจียบสงบและสร้างการกำกับดูแลที่ดี ในทางตรงกันข้ามกับ Syfia นั้น Pax Press ตั้งอยู่ในวันดาและได้รับทุนจาก FNUD (Fonds de la Nations Unies pour la Democratie) พวกเขาทำงานส่วนใหญ่กับระดับรากหญ้าเพื่อรวบรวมหน่วยงานท้องถิ่นและประชาชน

“งานเขียนข่าวในภูมิภาคเกรตเลกเป็นความร่วมมืออย่างต่อเนื่องระหว่างนักข่าววันดาของเราและทีมงานใน DR Congo และบुरुнді ถ้าฉันต้องการข้อมูลบางประการเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะ ฉันจะติดต่อกับพวกเขาและพวกเขาจะให้ข้อมูลหรือถ้าใครใน Kinshasa เขียนบทความเกี่ยวกับ Kigali เขาอาจจะอยู่กับฉันและสอบถามรายละเอียดหรือถ่ายรูป ซึ่งจุดเริ่มต้นเป็นเรื่องที่ยากจริงๆ ผู้อำนวยการของเรามีปัญหาในการรับนักข่าวโดยเธอใช้เคล็ดลับที่จะทำให้เรามีส่วนร่วมใน

---

³¹ Roughly: „Inform better to better reconcile“.

ห้องพักของโรงแรม เพราะแต่ก่อนทุกคนมักจะได้รับการแจ้งเตือน เช่นที่ว่า “ดูสิ คนคองโกคนนั้นแทบจะทำให้ชั้นสลัก” โดยเราสามารถเข้ากันได้ค่อนข้างเป็นค่อยไปจนทุกวันนี้เราเรียกตัวเองว่า “ครอบครัว Syfia” มันเป็นเรื่องของการเอาชนะอคติ”

คำถาม : “ชนิดของงานที่คุณทำ?”

AB : “เกือบทุกอย่าง แต่ส่วนใหญ่เราจะอยู่ที่นั่นเพื่อสังคม บางครั้งการเมืองเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่จริงๆแล้ว เราไม่ได้มีส่วนร่วมในประเด็นที่เป็นที่สนใจมากเกินไป นั่นหมายความว่าเราไม่ได้สนใจพรรคการเมืองหรือแคมเปญเกี่ยวกับนักการเมืองหรือยาสูบของรัฐบาลเหมือนสื่อ New Times เราเป็น Weekly ที่มีความสนใจในกิจการทางสังคม มันเป็นเรื่องจริงที่ว่าการเมืองมาในทุกที่ แต่เราก่อนข้างระมัดระวังวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้ นักข่าวจำนวนมากฝึกการเซ็นเซอร์ตัวเอง เราไม่คิดว่านี่เป็นสิ่งที่จำเป็นเมื่อเราเคารพจรรยาบรรณ ซึ่งกับเพื่อนร่วมงานของฉัน ฉันมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอในการประชุมที่จัดโดยสภาสื่อสูงเพื่อที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงใหม่ล่าสุด แต่จริงๆแล้วเราไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก”

การเคลื่อนไหวของสื่อสันติภาพทั้งสองตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การเคลื่อนไหวในภูมิภาคเกรตเลกยังคงตามหลอกหลอนด้วยแบบแผนและความสงสัยและยังพยายามที่จะเอาชนะสิ่งเหล่านี้ด้วยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดและอีกทางหนึ่งด้วยการส่งเสริมสนับสนุนประสบการณ์ทางบวกไปยังประเทศ อื่นๆเพื่อให้พวกเขามีความรู้สึกร่วม

การเคลื่อนไหวของสื่อสันติภาพ: การศึกษาผ่านละครวิทยุ

“การใช้รูปแบบความบันเทิงผ่านการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ที่พวกเขาสามารถทำในชีวิตและช่วยปรับปรุงชีวิตของพวกเขาได้” (Esta de Fossard, consultant to la Benevolencia)

ก่อตั้งขึ้นในปี 2002 เอ็นจีโอของดัตช์ La Benevolencia ได้รับเชิญจากรัฐบาลวันดาเพื่อเริ่มต้นแคมเปญสื่อ ที่มุ่งเป้าไปที่การฉีดวัคซีนประชากรจากความเกลียดชังในการพูดและการเตรียมคนสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิทยุถือเป็นสื่อที่เหมาะสมที่สุดในการรักษาผลและสอนการประนีประนอมเนื่องจากประเพณีในช่องปากหรือสังคมของประเทศ วันดานั้นละครวิทยุจะให้ความรู้สึก อารมณ์และบรรทัดฐานทางสังคมที่ช่วยให้ผู้ฟังวิทยุรู้สึกมีส่วนร่วมอยู่ในโปรแกรม

ละครวิทยุของ La Benevolencia ที่ชื่อว่า Musekeweya เริ่มต้นในปี 2003 และหมายถึง “รุ่งอรุณ” ซึ่งชื่อของละครวิทยุที่ได้รับการเลือกให้เป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ถือเป็น “ความมืดที่แน่นอน” และยามเข้ามีความเกี่ยวข้องกับ ความหวัง การประเมินผลกระทบที่เป็นอิสระ แสดงให้เห็นว่ามันประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานบางส่วนของผู้ชมและส่งผลให้ความเชื่อมั่นที่เพิ่มขึ้นในชุมชนของผู้ชม นอกจากนี้ยังเกิดการวัดการวิจารณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับธรรมชาติที่พลเมืองของประเทศจ่ายให้แก่หน่วยงานของพวกเขา (Levy-Paluck 2009)

Musekeweya ยังคงเป็นที่นิยมจนถึงทุกวันนี้และยังคงดึงดูดผู้ฟังใหม่ๆและยังเป็นที่นิยมมากในหมู่เด็กนักเรียนโรงเรียน โดยงานของ La Benevolencija จะให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดเป้าหมายให้แก่เยาวชนและโดยเน้นผ่านละคร สารคดีจริงและรายการการศึกษา ร่วมกับการสนับสนุนกิจกรรมของชนชั้นรากหญ้า (labenevolencija.org/rwanda)

เรื่องราวของ Musekeweya จะเป็นนวนิยายที่เป็นศูนย์กลางรอบสองหมู่บ้านที่อาศัยอยู่มาก่อนในดินแดนที่อยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน แต่แล้วความขัดแย้งก็เริ่มต้น มีสองหมู่บ้านเป็นตัวแทนของ “Hutu” และ “Tutsi” ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้าม จากชีวิตประจำวัน เพื่อส่งเสริมวิสัยทัศน์ ของ Turikumwe (เราเป็นหนึ่งในนั้น (ตัวละครที่สร้างขึ้นช่วยให้โปรแกรมการศึกษาแก้ไขปัญหาที่สำคัญได้ เช่น ปัญหาที่ดิน อดิ ความยุติธรรมและความสมานฉันท์ ซึ่งโปรแกรมเริ่มต้นในเดือนพฤษภาคม 2003 และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน เรื่องนี้เต็มไปด้วยโครงเรื่องและตัวละครที่แตกต่างกันไป โดยทีมงานของ La Benevolencija ได้พัฒนาบทสรุปของโครงเรื่องในอนาคต พวกเขามีนักเขียนสามคนและผลิตหกตอนต่อเดือน ตอนละ 20 นาที ตอนนี้อยู่ใน Kinyarwanda มีการแปลเป็นภาษาอังกฤษและส่งไปยังคณะกรรมการทางวิทยาศาสตร์ในสหรัฐให้แสดงความคิดเห็นได้ โดยโปรแกรมจะออกอากาศทางสถานีวิทยุสี่ช่องและในเว็บไซต์ www.inyarwanda.com และ ใน Youtube³²

ซึ่งทุกครั้งหลังจบตอนจะมีข้อเสนอแนะจากผู้ฟัง โดยจะแสดงความคิดเห็นในรายการ ซึ่งจะได้รับราวๆ 601-00 การโทร การส่งข้อความ หรืออีเมลล์ถึงทีมงานของ La Benevolencija ที่จะอ่านความคิดเห็นและเล่าประสบการณ์ร่วมกัน

ในเดือนมิถุนายน 2013 La Benevolencija กำลังดำเนินการสำรวจ โดยในปี 2008 และ 2010 การสำรวจระบุว่า 90 %ของประชากรตาม Musekeweya อยู่เป็นประจำ ซึ่งจากการประเมินทางวิทยาศาสตร์ La Benevolencija พบว่าเวลาการออกอากาศที่ดีที่สุดสำหรับละครคือประมาณ 21.00 น.

La Benevolencija มีโครงการโทรทัศน์จากปี 2012 จนถึงกุมภาพันธ์ 2013 ซึ่งจะรวมถึงระดับชาติด้วย สถานีโทรทัศน์สถานีเดียว คือ TV Rwanda ซึ่งจะออกอากาศการอภิปรายต่างๆเพื่อความสมานฉันท์ การรักษาบาดแผลที่เจ็บมาในอดีตและความยุติธรรมยังคงปัญหาที่สำคัญทั้งหมดภายหลังสิบเก้าปีตั้งแต่มีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

“ผมไม่ค่อยเชื่อถือมากในเรื่องของการเซ็นเซอร์ตัวเอง คุณเพียงแค่ต้องรู้วิธีที่จะจัดการกับปัญหา พวกเราใน La Benevolencija พูดคุยเกี่ยวกับทุกอย่าง แต่เราทำมันในลักษณะทางวิทยาศาสตร์ เราเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติที่แสดงให้เห็นและให้หลักฐานและขอสิ่งที่เราแสดงให้เห็นต่อเจ้าหน้าที่และประชาชนว่าไม่มีข้อห้าม เรามุ่งเน้นในประเทศโกตดิวัวร์

---

³² <http://www.youtube.com/user/RadioLaBenevolencija> (15.05.2013).

แอฟริกาใต้ เปรียบเทียบประชากรของเราและระบุกับปัญหาของพวกเขา ในครั้งต่อไปผมคิดว่าเราจะมุ่งเน้นโดยตรงกับสังคม
รวันดา” (Aimable)

La Benevolencija ยังคงถูกชื่นชมมากทุกวันนี้ในรวันดา Levy-Paluck ยังสรุปว่าการตรวจสอบรายการ
วิทยุเองก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงความเชื่อส่วนบุคคล แต่มีอิทธิพลต่อผู้ฟังในการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคม เธอสรุปว่ามันเป็นผลมาก
ขึ้นในการกำหนดเป้าหมายบรรทัดฐานของสังคมมากกว่าที่จะกำหนดเป้าหมายความเชื่อส่วนบุคคลและเน้นย้ำว่ามันคือ “ความ
กดดันเชิงบรรทัดฐาน” ที่สามารถส่งเสริมหรือยับยั้งความรุนแรงทางชาติพันธุ์ (Levy-Paluck 2009)

Radio Heza (<http://www.urunganoyouthandmedia.org>)

ในปี ค.ศ. 2012 **Radio Heza** ซึ่งสนับสนุนเงินทุนโดย GIZ และ ZFD ออกอากาศใน Kinyarwanda ผ่าน
Voice of America โดยมีหนึ่งรายการต่อสัปดาห์และเปิดเช้าสามรอบ เป็นโปรแกรมที่มุ่งเป้าไปที่การอธิบายและสะท้อนให้
เห็นถึงการใช้ชีวิตประจำวันของเยาวชนรวันดา โดยอธิบายและครอบคลุมถึงเรื่องราวต่างๆของเยาวชนรวันดา

“การทำงานกับ **Radio Heza** เป็นการเปิดประตูหลายบานให้กับฉัน” กล่าวจาก **Sifa** ผู้ฝึกงานคนหนึ่ง
อายุ 23 ปีซึ่งถูกคัดเลือกให้ฝึกงานในสถานีวิทยุบุรุนดีในปี 2011 โดยผู้ประสานงานต่างประเทศและที่ปรึกษาของ **Radio
Heza** กล่าวว่า บุรุนดีไม่เพียงแต่เป็นขอบเขตของภูมิภาคในการสร้างสันติสุขที่สำคัญสำหรับรวันดา แต่สามารถทำหน้าที่ได้เป็น
อย่างดี โดยเป็นแบบอย่างในกลุ่มสื่อ

“ความสามัคคีและความสามัคคี เป็นคำที่นิยมใช้กันโดยไม่สามารถพูดถึงอย่างเปิดเผย ก็ครั้งก็คราที่เรา
นั่งอยู่ในที่ประชุมบรรณาธิการและนักข่าว และเรากล่าวว่า “เราไม่สามารถนำหัวข้อที่ร้อนเกินไปมาลงได้” ดังนั้น เช่นเดียวกับ
ข่าวที่อื่นๆเป็นจำนวนมาก Radio Heza จึงมุ่งเน้นไปที่ปัญหาของสังคม ไม่เกี่ยวกับการเมือง “บางครั้งเราทำเรื่องที่ดี เช่น การ
แสดง ผลของการตัดสินใจของรัฐบาลต่อประชาชน แต่นี่เป็นเรื่องยุ่งยากอยู่แล้ว เช่น การเมือง การตั้งถิ่นฐานใหม่ ภัยแล้งสำคัญ
ในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้จะต้องเป็นมืออาชีพที่สำคัญและรู้ว่าสิ่งไหนที่เป็นไปได้และไม่ได้ แต่นักข่าวส่วนใหญ่มักจะไม่สามารถ
แยกความแตกต่างนี้ได้ โดยที่ Radio Heza เราพยายามที่จะนำวิธีการต่างๆมาทำให้เรื่องราวเกิดความสมดุลกัน เราไม่
จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่เป็นที่สนใจ ผู้สื่อข่าวของเราทำงานอย่างหนักกับ “Voice Pop” เราจึงไม่ไปสัมภาษณ์
เจ้าหน้าที่ แต่เราให้เสียงกับผู้คนบนท้องถนน นี่จึงเป็นสิ่งที่ค่อนข้างใหม่ในภูมิทัศน์สื่อของรวันดา เพราะจนถึงทุกวันนี้การ
รายงานข่าวยังคงมุ่งเน้นไปที่มุมมองของเจ้าหน้าที่ ในขณะที่เสียงของผู้คนชายขอบกลับไม่ได้รับการสนใจเท่าที่ควร”

Radio Heza มุ่งเน้นไปที่อนาคตและการมองหากทางเลือก

“เมื่อเราถ่ายทอดเกี่ยวกับผู้เสริมสร้างสันติภาพ อาทิ Nelson Mandela หรือ
Martin Luther King ผู้คนก็จะตอบสนองและโทรเข้ามา แต่หากเราแตะต้องประเด็น

ร้อน ผู้คนจะไม่แสดงความคิดเห็น พวกเขายังคงหวาดกลัวที่จะแสดงออก” Sifa
กล่าว

องค์กรสื่อและสิทธิมนุษยชนในประเทศรวันดา

LDGL- Ligue des Droits de la Personne dans la Région des Grands Lacs (Ldgl.org)

LDGL เป็นหนึ่งในองค์กรสิทธิมนุษยชนอิสระในรวันดาและในเขตภูมิภาคเกรตเลกและยังทำหน้าที่ครอบคลุม HRO 25 แห่งในภูมิภาคและอีก 10 ที่ในรวันดา ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1993 โดยทีมของพวกเขาประกอบด้วยนักข่าว 4-3 คน ใน Kigali ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานในด้านการสื่อสาร การตีพิมพ์จดหมายข่าว ฯลฯ และยังดูแลสภาพแวดล้อมของสื่อและพยายามสนับสนุนเสรีภาพของสื่อมวลชน ทั้งยังเข้าไปหาเจ้าหน้าที่และภาคประชาสังคมเช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างในระหว่างการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งล่าสุดในปี ค.ศ.2010 นั้น LDGL นำผู้สังเกตการณ์เก็บรวบรวมข้อมูลและตีพิมพ์รายงาน โดยพวกเขา ตรวจสอบ การพัฒนาของ กรอบกฎหมายได้เป็นอย่างดี³³

“องคัพยของสื่อสาธารณะเองไม่ได้มีปัญหาใดๆกับรัฐบาล ทั้งนี้เป็นเพราะองคัพยของสื่อสาธารณะเป็นดั่งเช่นเครื่องขยายเสียงของรัฐบาล องคัพยของสื่อเอกชนเป็นส่วนที่มีปัญหากับรัฐบาลเพราะพวกเขามักตรงไปตรงมากับความเป็นจริงทางการเมืองของรัฐบาล ผลที่ได้คือนักข่าวมักจะถูกคุกคาม ทุบตี ชังคุก ซึ่งในความเป็นจริงเป็นปัญหาที่การเมืองไม่ได้เกี่ยวข้องกับความเป็นมืออาชีพ ถึงแม้ว่าเราไม่สามารถปฏิเสธว่าในบางครั้งนักข่าวเข้าใจผิดเพราะทักษะความเป็นมืออาชีพของพวกเขาอ่อนแอก็ตาม” (พนักงาน LDGL)

โครงการการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างภูมิทัศน์สื่อของรวันดา ซึ่งริเริ่มโดย LDGL และได้รับทุนจากสหภาพยุโรป โดยโครงการมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและวาทกรรมแบบพหุนิยมในสังคมรวันดา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้สื่อรวันดามีความเป็นพลวัตและมีประสิทธิภาพ (LDGL 20065 :)

LDGL ถูกโจมตีเป็นตัวอย่างเช่นเดียวกับองค์กรอื่นๆของประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน ในฐานะที่วิพากษ์วิจารณ์ระบอบการปกครอง สิ่งนี้ยืนยันการสังเกตการณ์ของ Reyntjens ที่ว่าภาคประชาสังคมถูกแบ่งออกโดย “การแยกออกของการเมืองทางชาติพันธุ์เช่นเดียวกับระบบการเมือง” (Reyntjens 2004:18 :)

The National Commission for Reconciliation and Unity (<http://www.nurc.gov.rw/index.php?id=69>)

คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อความสมานฉันท์และความสามัคคี (The National Commission for Reconciliation and Unity: NURC) เป็นสถาบันของประชาชนในความดูแลของ “ความสมานฉันท์และความสามัคคี”

³³ http://www.ifex.org/rwanda/2011/08/23/ldgl_harassment/ (05.06.2013)

หลังจากคำที่ว่า “การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” อยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง แม้ว่าจะไม่มีข้อความที่ชัดเจนเกี่ยวกับความบันเทิงและการให้ความรู้ในโครงการประชาสังคม แต่ NURC ยังคงพยายามนำข้อความของพวกเขาผ่านสื่อที่ว่า..NURC1³⁴ : “สื่อมีบทบาทอย่างมากในการฟื้นฟู โดยข้อความที่ถูกเผยแพร่โดยหนังสือพิมพ์ต่างๆ ในโทรทัศน์ ในเว็บไซต์ต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเกือบทุกคนในวันดาฟังวิทยุและทุกวันนี้คุณไม่สามารถพบข้อความอื่นๆที่เกี่ยวกับวิภาคนิยมและการเลือกปฏิบัติในสิ่งเหล่านี้ ซึ่งหลังจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์นั้น บทบาทของสื่อคือการสร้างประเทศ เพื่อที่จะเรียกประชาชนและระดมพวกเขาด้วยจุดประสงค์ในการประนีประนอม”

ใน “ร่างนโยบายสื่อ” นั้น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ มีจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วม “ของประชากรโดยรวมและโดยตรงมากขึ้น เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและประชาชนและเอื้อต่อความสามัคคีปรองดองและความมั่นคงทางสังคมรวมทั้งความรับผิดชอบ ...และตระหนักว่าเสรีภาพนั้นยังจะนำมาด้วยความรับผิดชอบอีกด้วย” (MININFOR2 010 (8 :)

คำพูดนี้จึงสรุปความท้าทายที่มีอยู่ทั่วไปทุกแห่งที่เผชิญหน้ากับการแบ่งขั้วระหว่างเสรีภาพสื่อและ “คำพูดที่เกลียดชัง” หรือความรับผิดชอบต่อสังคมที่นำเสนอค่านิยมที่สำคัญในเกือบทุกการสนทนาที่เกี่ยวกับบทบาทของนักข่าวในสังคม

4.5 การประเมินความสามารถของนักข่าว

นักข่าววันดาประสบความท้าทายหลายประการด้วยกัน อาทิเช่น เรื่องมาตรฐานทางวิชาชีพ คุณภาพเนื้อหาสื่อ การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และผู้คนไม่รักการอ่าน รวมถึงความยากลำบากในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการแบนตัวเองของสื่อ แม้จะมีบทบัญญัติทางกฎหมายพยายามควบคุมวิถีปฏิบัติดังกล่าว นอกจากนี้กฎหมายบางประเภทกลับเป็นตัวขัดขวางการใช้สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ดังเช่น กฎหมายหมิ่นประมาท หรือกฎหมายอาญา ที่ไม่ได้ให้คำจำกัดความที่ชัดเจนของอาชญากรรมอย่าง “อุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” (Genocide Ideology) และ “การแบ่งแยก” (Divisionism) รวมทั้งข้อจำกัดของสถาบันฝึกอบรมสื่อมวลชนในการว่าจ้างบุคลากรที่มีความสามารถ และการขาดแคลนเงินทุน ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้ภาคสื่อมวลชนตกที่นั่งลำบาก

ก) สถิติของสื่อมวลชนในวันดา

---

³⁴ The interview was done with two communication officers from NURC.

องค์ประกอบ

อ้างอิงจากข้อมูลในปี ค.ศ. 2010 โดย MHC สื่อมวลชนของรวันดาประกอบด้วยเพศชายร้อยละ 70.81 และหญิงร้อยละ 29.19 ซึ่งให้เห็นว่ามีนักข่าวเพศชายมากกว่าหญิงในภาคสื่อมวลชนค่อนข้างมาก นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนต่างๆสามารถผลิตนักสื่อสารมวลชนเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 30 (National Dialogue on Media Development 2011) จุดที่น่าสนใจคือ ช่องว่างระหว่างสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นใหม่กับสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่มาแต่เดิม นักข่าวและผู้วางนโยบายจำนวนมากเป็นผู้อพยพมาจากยูกันดา (Uganda) แทนซาเนีย (Tanzania) หรือบुरुнди (Burundi) ภายหลังการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในปี ค.ศ. 1994 สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านภาษาทำให้นักข่าวที่พูดภาษาอังกฤษ เหล่านี้กลายเป็นกลุ่มชนชั้นนำและมีสัมพันธที่ใกล้ชิดกับ RPF จึงเป็นที่ไม่พึงพอใจของนักข่าวรวันดาที่ถูกกีดกัน

ความเข้าใจของนักข่าวในฐานะสื่อมวลชน และข้อกล่าวหาจากฝั่งรัฐบาล

ส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เพื่อชี้ให้เห็นว่า นักข่าวรวันดามีความเข้าใจในอาชีพของตนอย่างไร? อะไรคือ ความท้าทายและวิสัยทัศน์ของพวกเขา?

ผู้สัมภาษณ์: ผมได้ยินอยู่บ่อยครั้งว่านักข่าวรวันดาไม่มีวุฒิภาวะและยังไม่เป็นมืออาชีพ

ผู้ให้สัมภาษณ์: จริงๆแล้วผมได้เข้าร่วมงานวันเสรีภาพสื่อ คนของรัฐบาลเป็นคนพูดประเด็นนี้ พวกเขาสับสนระหว่างความเป็นมืออาชีพกับการโฆษณาชวนเชื่อของรัฐ ซึ่งเรายอมรับไม่ได้ในเรื่องนี้ ความเป็นมืออาชีพไม่ได้หมายถึงการเป็นกระบอกเสียงให้รัฐบาล มันเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ความเป็นมืออาชีพคือการก้าวไปสู่มาตรฐานสากลในวิชาชีพสื่อมวลชนและจรรยาบรรณสื่อ โดยพวกเรามีหลักจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ จริงอยู่ที่พวกเรามีปัญหาต่างๆ รวมถึงประเด็นเรื่องจรรยาบรรณ แต่ไม่ได้เลวร้ายเท่ากับที่รัฐบาลกล่าวอ้าง อันที่จริงการที่พวกเขาพูดว่านักข่าวรวันดาไม่เป็นมืออาชีพเป็นการแสดงออกที่ก้าวร้าว และละเมิดสิทธิของนักข่าว ผมเรียกว่าเป็นคำพูดที่สร้างความเกลียดชัง (Hate Speech) ต่อสื่อมวลชน และผมรู้สึกอึดอัดเมื่อได้ยินถ้อยแถลงดังกล่าว โดยใช้ข้ออ้างว่าเป็นความพยายามสร้างความเข้าใจ ซึ่งพวกเขาจะเสียใจในภายหลัง เพราะผมจะไม่ให้เรื่องนี้ผ่านไปง่ายๆ (หัวเราะ) สำหรับผมนี่คือคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง เหมือนประเทศอื่นๆ เช่น กรณีเรื่องอื้อฉาวของ Murdoch ในหนังสือพิมพ์ The Sun ที่ว่านักข่าวไม่มีความเป็นมืออาชีพ ทั้งที่นักข่าวจำนวนมากที่เป็นมืออาชีพก็มี (อย่างนักข่าวออนไลน์)

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ข้างต้นแสดงนัยการแบ่งขั้วภายในภาคสื่อมวลชนในประเด็นความมีวุฒิภาวะของสื่อมวลชนในประเทศจากการประเมินของรัฐบาล “วุฒิภาวะ” สัมพันธ์อย่างมากกับ “การวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์” และ “การรับผิดชอบต่อสังคม” ซึ่งรัฐบาลเน้นย้ำบทบาทดังกล่าวของสื่อมวลชนในรวันดา โดยยึดโยงกับประวัติศาสตร์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เพื่อควบคุมการใช้สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน (MSI 2012: 323) บ่อยครั้งที่สื่อมวลชนได้อธิบายข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพ เวลาที่นักข่าวทำการวิพากษ์วิจารณ์อย่างเปิดเผย “แบบไม่เป็นทางการ” จะอ้างคำพูดที่ว่า “ความเป็นมืออาชีพไม่ได้หมายความว่าความถึงการเป็นกระบอกเสียงให้รัฐบาล” อย่างไรก็ตามนักข่าวจำนวนมากยึดหลักการ

“ปลอดภัยไว้ก่อน” (play it safe journalism) (MSI 2012: 323) ผ่านทางการรายงานด้วยวิธีการถามคำถามมากกว่าการตีความ

สหภาพนักข่าว: ARJ และ ARFEM

สมาคมนักข่าวรวันดาประกอบด้วยสมาชิกกว่าร้อยคน (MHC 2008: 10) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนในรวันดาได้ก่อตั้งองค์กรเพื่อส่งเสริมวิชาชีพสื่อสารมวลชนมาโดยตลอดจนปัจจุบันมีสมาคมทั้งหมด 8 สมาคมด้วยกัน 1) ARJ และ 2) ARFEM ทำการส่งเสริมหลักสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนและหลักปฏิบัติเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ผู้หญิง 3) ABASIRWA เพื่อรณรงค์เรื่องเอดส์ 4) AGESPORT เพื่อสนับสนุนการกีฬา 5) Ami du Peuple เพื่อต่อสู้กับโรคเอดส์ 6) Maison de la Presse เป็นศูนย์ประสานงานสื่อมวลชน (Centre for Journalists interactions) 7) คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนรวันดา (Rwanda Media Ethics Commission) เป็นผู้ตัดสินหรือเป็นตัวกลางคอยให้คำแนะนำประเด็นจริยธรรมของสื่อมวลชน และ 8) Association Horizon Nature เป็นสมาคมเพื่อการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านสื่อ (MHC 2008: 10)

อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงสมาคมเหล่านี้ไม่ได้ทำงานเชิงรุก และบางสมาคมดำรงอยู่เพียงในนามสมาคมส่วนใหญ่ที่ยังมีการดำเนินงานอยู่ต้องอาศัยเงินสนับสนุนจากหน่วยงานระหว่างประเทศหรือสถาบันของรัฐ ซึ่งไม่ได้มีมาอย่างสม่ำเสมอและมุ่งเน้นเรื่องเศรษฐกิจมากกว่าที่จะมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันมีเพียง ARJ และ ARFEM เท่านั้นที่ยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพของสื่อมวลชน โดยร่วมร่างประมวลจริยธรรมสื่อในปี ค.ศ. 2005 และ 2011 (ใน work package 2)

หลักพหุนิยมของการแสดงความคิดเห็น

“หลักพหุนิยมของสื่อมวลชนเป็นแนวคิดที่ใหม่ในรวันดา การมีสื่อมวลชนที่หลากหลายไม่ได้หมายความว่าความเห็นที่แตกต่างหลากหลายจะถูกนำเสนอผ่านสื่อ สื่อมวลชนรายงานความเคลื่อนไหวของตัวแสดงทางการเมืองมากกว่าที่จะรายงานประเด็นที่นักการเมืองฝ่ายค้านนำเสนอ ในความเป็นจริงไม่มีการรายงานความเห็นต่างและภาคประชาสังคมเพิ่งถือกำเนิดขึ้น” (SFCG 2010: 12)

ในปีค.ศ. 2013 มีสถานีวิทยุทั้งสิ้น 32 สถานี และมีหนังสือพิมพ์จำนวน 47 สำนักในรวันดา สื่อประเภทต่างๆในรวันดามีความแตกต่างกัน แม้โทรทัศน์จะเป็นที่นิยม (ปัจจุบันมีช่องข่าวจำนวน 8 ช่องที่ได้รับใบอนุญาต) และมีสถานีวิทยุจำนวนมาก แต่กลับไม่ได้ออกอากาศครอบคลุมทุกเขตพื้นที่ หรือมุ่งเน้นแต่รายการบันเทิงและรายการเพลง ในขณะที่สื่อหนังสือพิมพ์ค่อนข้างมีความเป็นอิสระ ทั้งยังมีเสียงถกเถียงว่าหนังสือพิมพ์ไม่เป็นพิษเป็นภัยเพราะคนส่วนใหญ่ไม่มีกำลังทรัพย์จะซื้ออ่าน

จากรายงานล่าสุดโดย IPP พบว่า ร้อยละ 56 ของจำนวนประชากรเลือกฟังวิทยุเพราะเข้าถึงง่ายและด้วยเหตุผลด้านการเงิน รวมถึงความสนใจในเนื้อหารายการเฉพาะ เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่น ภูมิภาค และต่างประเทศ ทั้งยังมีสถานีให้เลือกจำนวนมากและภาษาที่หลากหลาย รองลงมาเป็นการรับชมโทรทัศน์ร้อยละ 21 ด้วยเหตุผลที่ว่า ภาพที่ปรากฏตามหน้าจอโทรทัศน์นี้ให้ความสมจริงทั้งในด้านข้อมูลข่าวสารและความบันเทิง ร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรบริโภคสื่อหนังสือพิมพ์ โดยให้เหตุผลว่า เป็นสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารอย่างคงเส้นคงวา โดยผู้อ่านมีอิสระในการเลือกบริโภคข่าวสารจากบทวิเคราะห์ที่มีคุณภาพกว่าสื่อประเภทอื่น (IPP 2012: 15f.)

ก) สถาบันฝึกอบรมนักข่าว

รัฐบาลวันดาได้แรงจูงใจที่จะดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมสื่อด้วยการสนับสนุนจากหุ้นส่วนการพัฒนา โดยบางส่วนของแรงจูงใจรวมถึงการฝึกอบรมนักข่าวทั้งในประเทศและนอกประเทศ และเมื่อประเทศวันดาเข้าร่วมเครือจักรภพในปี ค.ศ. 2009 นักข่าววันดาไม่กี่คนเริ่มต้นที่จะรับโอกาสการฝึกอบรม นักข่าวบางคนกลับมาจากการฝึกอบรมในประเทศอินเดียและสหราชอาณาจักร ในขณะที่คนอื่นๆเข้าร่วมหลักสูตรที่ Great Lakes Media Centre ใน Kigali ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติที่ดีในทิศทางที่ถูกต้อง ในขณะที่ยังเกิดการรายงานข่าวที่เกินความเป็นจริงและยังเปราะบางเกิดขึ้นเพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านหรือผู้ชม

ข) สถาบันฝึกอบรมทางวิชาการ

โรงเรียนวารสารศาสตร์และการสื่อสารและวิทยุ Salus

จนถึงปีค.ศ.1996 นักข่าววันดาได้รับการฝึกอบรมอย่างมืออาชีพ ทั้งในนครวันดา เช่นในยูกันดา หรือพวกเขาได้รับการฝึกฝนจากตัวงานที่ได้ทำ

เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในกลุ่มสื่อของวันดาว่ามีความจำเป็นที่จะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางสังคมของนักข่าว ซึ่งในขณะนี้มีสถาบันฝึกอบรมสื่ออยู่สี่แห่ง ได้แก่ The Catholic Institute of Kabgayi (ICK) The private Mount Kenya University (MKU) The School of Journalism and Communication at NUR (SJC) และ The Great Lakes Media Centre (GLMC) ซึ่งเป็นสถาบันฝึกอบรมสำหรับนักข่าวและอยู่ภายใต้ The NUR Campus of Kigali

โรงเรียนวารสารศาสตร์ และการสื่อสาร ก่อตั้งขึ้น ในปี1996 ที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติของวันดา หลักสูตรค่อนข้างเน้นทฤษฎีและไม่มีฝึกอบรม ในทางปฏิบัติ จนกระทั่งหลายปีผ่านไปโรงเรียนจึงมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หนึ่งในเสาหลักสำคัญคือ Radio Salus ซึ่งเป็นวิทยุชุมชนใน Butare ที่ซึ่งมีมหาวิทยาลัยตั้งอยู่จนกระทั่งปี ค.ศ. 2011

Radio Salus คือ วิทยุเพื่อการศึกษาและการฝึกอบรม

“ถ้าวิทยุเชิงพาณิชย์ทำเงินแล้วไซ้ Radio Rwanda ก็จะเป็นวิทยุสำหรับรัฐบาลและอธิบายถึงนโยบาย แต่เราก็เป็นวิทยุเพื่อการศึกษา เราให้ความรู้ประชาชนแทนการยื่นยันมุมมองของรัฐบาล ดังนั้นเราจึงไปสู่ชนบทและรายงานเกี่ยวกับผู้คนมากกว่า ผู้มีอำนาจ” (นักข่าวของ Radio Salus)

Radio Salus คือ สถานีวิทยุอดนียมที่มีการรายงานข่าวครอบคลุมประมาณ 80 % ก่อตั้งขึ้น ในปี 2005 จากความร่วมมือของยูเนสโก และ รัฐบาลญี่ปุ่น หลังจากสามปีของเงินทุน วิทยุกลายเป็นอิสระทางการเงินและเป็นเจ้าของโดย NUR ที่ควบคุมทุกปัญหาของวิทยุ นักเรียนของ SJC ในการฝึกงานปีแรกและปีที่สอง และเป็นฟรีแลนซ์ ฝึกงานที่สถานีวิทยุและให้คำปรึกษาเพื่อนร่วมงานของพวกเขา

ในปี 2011 SJC และ GLMC ซึ่งทั้งสองเป็นส่วนหนึ่งของ NUR ย้ายจาก Butare ไปยัง Kigali ดังนั้นนักเรียน NUR คึกคักจะสามารถเข้าถึงสื่อที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ สำหรับการฝึกงาน ที่ทำงานไม่ประจำ และงานประจำในอนาคตที่มีการจ้างงานเต็มเวลา ทั้งยังได้ใกล้ชิดกับการสัมมนาเพิ่มเติม การประชุมและที่ๆเป็นศูนย์กลางทางการเมืองของประเทศมากขึ้น นอกจากนี้ NUR จะสามารถดึงดูดผู้เชี่ยวชาญ Kigali ที่ใช้ในการเรียนการสอนพนักงานของพวกเขา ที่จะทำให้อาคารเรียนสามารถรวมทรัพยากรเพื่อประโยชน์ของทุกคน ซึ่ง The Canadian Carleton School of Journalism ได้เปิดตัวโปรแกรมที่มี NUR เรียก *The Rwanda Initiative* ที่อาจารย์จากโรงเรียนวารสารศาสตร์มีโอกาสที่จะสอนในวันดาและนักเรียนสื่อมวลชนมีโอกาสในการฝึกงานที่ใหม่ เช่น The New Times หนังสือพิมพ์รายวันที่สำคัญในวันดา³⁵

จากคำกล่าวของอธิการบดี นักเรียนที่ฝึกเป็นนักข่าวตามสื่อต่างๆในประเทศที่เข้าร่วม ในการประชุมจะได้รับความรู้ที่ทำให้พวกเขาเป็นนักข่าวมืออาชีพ Radio Salus อยู่ใน Butare แต่ถูกวางแผนว่าจะได้รับสาขาที่ Kigali ด้วย ซึ่งมื่ออุปกรณ์สำหรับสตูดิโออยู่แล้ว และจะตั้งขึ้นภายในปี ค.ศ. 2013 โดยมุ่งเน้นไปที่ Kigali นำไปสู่ การถกเถียงบางอย่าง ซึ่งเป็นไปได้สำหรับนักเรียนที่จะเข้าสู่ตลาดงาน แต่ในความจริงที่ว่ากว่า 90 % ของนักข่าว Kigali มักไม่ค่อย เข้าถึงพื้นที่ ชนบท (MSI 2008)

ในขณะที่เดียวกันมีการอภิปรายมากมาย เกี่ยวกับนักข่าวที่ได้รับการฝึกฝนตามสถาบัน ว่าการฝึกอบรมทางวิชาการมี มีความเหมาะสมที่ดีกว่าในการทำงาน หรือเพียงพอที่จะได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานหรือ ในรูปแบบของ การฝึกอบรม ภาคประชาสังคม หรือ การฝึกอบรม ที่จัดโดย MHC ซึ่งอยู่ในความดูแลของการสร้างขีดความสามารถของนักข่าวหลายคน ที่ อ้างถึงผู้สื่อข่าวสถาบันการฝึกอบรมที่มหาวิทยาลัย เพื่อปลูกจิตสำนึกของนักข่าวในการทำงานและเป็นยามเฝ้าเพื่อต่อต้านกับความเกลียดชังและความสมานฉันท์

³⁵ <http://www1.carleton.ca/sjc/> and for a report of a former intern in Rwanda see: http://www.brandeis.edu/ethics/pdfs/SF/PAX_89_2012_Spector.pdf (27.05.2013).

“โรงเรียนวารสารศาสตร์และการสื่อสาร เป็นสถาบันฝึกอบรมหลักที่สนับสนุนอุตสาหกรรมสื่อในวันดา โดยนำเสนอการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรปริญญาวิชาการ บางครั้งเราจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการจัดการสภาสูงของสื่อ แต่เราพบว่าครูผู้ฝึกสอนมักจะมาจากที่นี่” (พนักงาน SJC)

คำถาม: “วิสัยทัศน์ของคุณสำหรับ SJC คืออะไร?”

ก): “ในขณะที่โรงเรียนเราต้องการที่จะเป็นศูนย์กลางของความเป็นเลิศ ยูเนสโกมีแนวทางบางอย่างที่เราปรารถนาที่จะปฏิบัติตามและจะประสบความสำเร็จ เป็นวิธีที่สร้างความเป็นเลิศ ซึ่งควรมีลักษณะดังนี้ เรากำลังพยายามที่จะปฏิบัติตามแง่ของการสร้างขีดความสามารถของวิชาชีพทางเทคนิคของอุปกรณ์ที่เราใช้ในการรวมกันของคนที่เราฝึก การเข้าถึงในระดับภูมิภาค โรงเรียนของเราควรจะสามารถฝึกอบรมไม่เพียงแต่ในประเทศ แต่เราควรจะต้องดูผู้คนจากทั่วทุกภูมิภาค โดยชนิดของผลิตภัณฑ์ที่เราผลิตควรจะขึ้นอยู่กับมาตรฐาน และเป็นมาตรฐานสากล ดังนั้นเราจึงมองเห็นแนวทางที่เราต้องการและเรารู้ว่าโรงเรียนของหนังสือพิมพ์ในภูมิภาคนี้ มาถึงระดับที่เป็น Makerere หรือไนโรบี และเราต้องการที่จะหาข้อมูลที่เป็นความลับของพวกเขา สิ่งที่เขาได้ทำไปถึงเป้าหมายนี้ เป็นสิ่งที่เราคาดหวังจะทำ”(พนักงาน SJC)

Great Lakes Media Centre

The Great Lakes Media Centre ได้รับการสนับสนุนโดยสหภาพยุโรป เสนอหลักสูตรช่วงเย็นสำหรับผู้ที่เป็นนักข่าวอยู่แล้ว เป็นระยะเวลาสองปี “ตอนแรก เราคิดว่าประสบการณ์ของเราในการเขียนข่าวที่ถูกแปล จะเป็นนักข่าวที่มีความรู้แล้ว แต่หลังจากมาเรียนสองปี ในขณะที่เราสามารถเข้าใจว่าที่ผ่านมาเราทำงานไม่เป็นมืออาชีพเอาเสียเลย เมื่อมีทักษะเหล่านี้เราก็พร้อมที่จะดำเนินการการทำงานของเราเป็นอย่างดีและให้บริการที่ดีกว่าเดิม” (นักเรียน GLMC และนักข่าวออนไลน์)

การจัดตั้ง GLMC ในปี ค.ศ.2008 ซึ่งอบรมนักข่าวที่ทำงานและคณะกรรมการสื่อสารมวลชนที่มหาวิทยาลัยคาทอลิกแห่ง Kabgayi ใน Gitarama ซึ่งทั้งสองเข้ามาอยู่ใน SJC ของ NUR ช่วยเพิ่มจำนวนของนักข่าวที่ได้รับการฝึกฝนประมาณ 30% ในปี 2011 ซึ่งถือได้ว่าเป็นยังคงตัวเลขที่ต่ำโดย MHC (MHC 2011:2 :0)

รายละเอียดของนักศึกษาและบุคลากร

หนึ่งในเกณฑ์ที่รับสมัครนักเรียน คือ ทักษะทางภาษาของพวกเขา ทั้งภาษา Kinyarwanda ฝรั่งเศส อังกฤษ หรือ ภาษาสวาฮีลี จนถึงปี 2009 มีการสอบเข้าซึ่งไม่มีอีกแล้วในปัจจุบัน จึงเป็นที่มหาวิทยาลัยที่จะคัดเลือกผู้สมัครและไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของแผนก นักเรียนส่วนใหญ่ที่เข้าร่วม SJC จะถูกดึงดูจากความนิยมเป็นครั้งแรกโดยจะได้รับอิทธิพลจากสังคมอย่างมากใน แต่หลังจากจบการศึกษา ส่วนใหญ่จะลงนามในการสื่อสาร ซึ่งมีความละเอียดอ่อนน้อยกว่าและได้รับรายได้ที่ดี ผู้ที่มีแรงบันดาลใจที่จะเรียนทางวารสารศาสตร์ มักจะกลายเป็มนักการเมือง แม้การเข้าถึงข้อมูลยังคงกระตุ้นผู้คนจำนวนมากของบัณฑิตมหาวิทยาลัยที่จะเป็นเจ้าหน้าที่สื่อสาร

พนักงานคนหนึ่งกล่าวว่า “บางครั้งผมค่อนข้างผิดหวังและโทรศัพท์หาคุณพ่อและบอกให้เขาทราบว่าการทำงานของผมจะไม่เกิดผลอะไร เราสามารถสอนนักเรียนของเราในสิ่งที่จำเป็น ใช่.. เราสามารถสอนวิธีการเป็นนักข่าวที่ดี แต่พวกเขาจะสามารถปฏิบัติได้จริงอย่างไรภายใต้สภาพแวดล้อมเช่นนี้...”(พนักงานสถาบันในการฝึกอบรม) คำกล่าวสุดท้ายนี้สามารถอ้างอิงให้เห็นถึงสถานการณ์ที่แปลกประหลาดในวันดาได้ค่อนข้างดี ในขณะที่การศึกษา ในลักษณะมืออาชีพ นักข่าวดูเหมือนจะไม่สามารถใช้ความรู้ของพวกเขาใน หัวข้อ “สภาพแวดล้อมของวันดา” ได้ดี ในกรณีดังกล่าวข้างต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ร้องขอที่จะพูดถึง “เรื่องราวที่ไม่ควรถูกบันทึก” เพื่อดำเนินการต่อไปโดยเล่าถึง สภาพแวดล้อมทางการเมือง แต่ปัญหาคือสภาพแวดล้อมทางการเงินที่มากเกินไป และเป็นสิ่งขัดขวางกลุ่มสื่อและ ผู้ปฏิบัติงานในการที่จะกลายเป็นสิ่งที่ส่องสว่างต่อไป

ก (การเสริมสร้างศักยภาพแก่นักข่าว จัดโดยรัฐบาลหรือภาคประชาสังคม

นอกจากการฝึกอบรมจากภาควิชาการแล้ว การสร้างขีดความสามารถ ยังถูกนำเสนอจาก MHC และองค์กรท้องถิ่นและต่างประเทศ เช่น Deutsche Welle Akademie, Search for Common Ground, Institut Panos Paris, Pax Press ฯลฯ

องค์กรดังกล่าวมีสิ่งต่างๆที่แตกต่างกัน ทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรม กำลังการผลิตและการจัดสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องที่แตกต่างกันเริ่มต้นด้วยกฎหมายใหม่ต่อ MHC และในปีนี้จะมีการนำเสนอการประชุมเชิงปฏิบัติการของ “นักข่าวสืบสวนสอบสวน” “การทุจริตในภาคสื่อ” และ “ความรับผิดชอบต่อสังคม” “ แต่ความจุของการอบรมของนักข่าวท้องถิ่นยังมีผลที่กำกวม เมื่อองค์การระหว่างประเทศบางส่วน เริ่มให้ “Per Diems” เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีแรงจูงใจที่สำคัญในการเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการมากกว่าการทำตามวัตถุประสงค์ของการ เป็นมืออาชีพ

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะทางนโยบาย

ปัญหาพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของบทบาทและกฎระเบียบของสื่อในการสร้างสันติภาพ คือ การมีจำนวนงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่ไม่มากเกี่ยวกับผลกระทบของสื่อสันติภาพในช่วงยุคหลังความขัดแย้ง คำถามที่เกิดขึ้น คือ สื่อสามารถเปลี่ยนแปลงความเชื่อและพฤติกรรมของกลุ่มในเรื่องความขัดแย้งได้หรือไม่? สื่อสามารถช่วยในการสร้างความไว้วางใจขึ้นมาใหม่ได้หรือไม่? สื่อสามารถลดอคติและสนับสนุนสันติภาพระหว่างกันในความขัดแย้งได้หรือไม่? บรรทัดฐานใดของสื่อที่ควรมีเพื่อให้บรรลุการทำงานดังกล่าว? ซึ่งการทำงานของสื่อเอ็นจีโอ นักข่าวสันติภาพและมาตรการกำกับดูแลสันติภาพแสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานของสื่อและการสร้างสันติภาพ ซึ่งในแต่ละปีรัฐบาลตะวันตกจะลงทุนหลายล้านดอลลาร์เพื่อการนี้ ตัวอย่างเช่น การรณรงค์ต่อต้านการมือคัต โดยแปะปายโปสเตอร์ ติดประกาศบนรถบัส ภาพยนตร์ ละครวิทยุ หรือ ความบันเทิงของเด็ก เช่น รายการ Sesame Street ซึ่งการศึกษาที่มีอยู่ส่วนใหญ่มีข้อบกพร่องจาก ก (ผลลัพธ์ที่ไม่มีการวัดที่ดี หรือ ข) ไม่มีการระบุที่ชัดเจนของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างรายการของสื่อและผลลัพธ์ที่ได้ออกมา

ดังเช่นตัวอย่างจากอาเจห์ ที่เกิดความยากลำบากสำหรับนักข่าวในการมีวัตถุประสงค์ในการรายงานข่าวของพวกเขาซึ่งกลายเป็นหนึ่งในความกังวลหลักในอาเจห์ ดังนั้น หน่วยงานพัฒนาของสหรัฐอเมริกา (USAID) สนับสนุนให้องค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศที่เรียกว่า Internews สนับสนุนนักข่าวในอาเจห์ โดย Internews ดำเนินโดยจัดฝึกอบรมการรายงานความขัดแย้งที่เรียกว่า การรายงานเพื่อสันติภาพในประเทศอินโดนีเซียรวมทั้งอาเจห์ ซึ่งโปรแกรมถูกออกแบบมาเพื่อช่วยนักข่าวในพื้นที่ความขัดแย้งรวมทั้งในอาเจห์เพื่อลดความตึงเครียดโดยไม่สูญเสียคุณค่าของพวกเขา การฝึกอบรมนี้เน้นความสำคัญของนักข่าวในการมีวัตถุประสงค์ เป็นกลางและมีความสมดุลในการรายงานข่าว

อีกโครงการคือ “การเสริมสร้างศักยภาพของสถานีวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น” ซึ่งเป็นโครงการของยูเนสโกที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลเดนมาร์ก (DANIDA) โดยเริ่มต้นในปี ค.ศ. 1999 โดยเป็นโปรแกรมที่มุ่งเป้าไปยังการเสริมสร้างสถานีวิทยุท้องถิ่น 25 แห่ง ทั่วประเทศอินโดนีเซียในเรื่องของความสามารถในการรายงานข่าว ซึ่งนักข่าวจากสถานีที่ได้รับการฝึกอบรมสื่อสารมวลชนและทักษะการผลิตโปรแกรมพื้นฐานในท้องถิ่นที่นำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยในประเทศอินโดนีเซีย โดยในทั้งหมดปรากฏสถานีวิทยุสามสถานีที่มาจากอาเจห์

ถึงแม้ว่าสื่อในกรุงจาการ์ส่วนใหญ่จะสนับสนุนกระบวนการสันติภาพเช่นเดียวกับสื่อในวันดา แต่กลับมีกลุ่มเคลื่อนไหวสื่อสันติภาพไม่มากเท่าที่ควรในอาเจห์เมื่อเปรียบเทียบกับวันดา อาจเพราะทั้งหน่วยงานกำกับดูแลและนักข่าวไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการในการรายงานข่าวความขัดแย้งที่เปราะบาง โดยจากที่ The Alliance of Independent Journalists (Aliansi Jurnalis Independen, AJI) และ the International Federation of Journalists (IFJ) จัดการประชุมในกรุงจาการ์ตา เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2006 ผู้สื่อข่าวที่เข้าร่วมในงาน ได้รวบรวมจุดอ่อนบางประการเกี่ยวกับการรายงานความขัดแย้งในอินโดนีเซีย ดังรายงานต่อไปนี้ (Anto และ Pardede , 2007)

- ขาดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และลักษณะของความขัดแย้ง
- ขาดความรู้ในด้านการรายงาน
- ความชื่นชอบในการรายงานเรื่องที่กระหายเลือด โดยละเว้นมุมมองของความเป็นมนุษย์
- ขาดการพิจารณาถึงผลกระทบของการรายงาน
- ขาดการพิจารณาถึงความปลอดภัยของแหล่งข่าวที่เป็นบุคคล
- ความพึงพอใจที่จะใช้แหล่งข่าวที่เป็นบุคคลทางการ
- ในกรณีส่วนใหญ่ จะแหล่งข่าวที่เป็นบุคคลไม่ชัดเจน (ไม่ระบุชื่อ)
- การรายงานที่เกิดความไม่สมดุล ผิดเพี้ยน ไร้ใจและไม่ถูกต้อง
- ไม่ค่อยหรือไม่เคยนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- ไม่ค่อยลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบ (ตรวจสอบและตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง)
- ไม่มีการตอบสนองในความหลากหลายและความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- มีเฉพาะจิตวิญญาณแต่ไม่พิจารณาความปลอดภัย
- มักจะทำงานคนเดียว (โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์) ควรจะทำงานเป็นทีม
- คู่ขนานกับการเขียนหัวเรื่องหรือพาดหัวข่าวแบบคีย์ไวด์
- ขาดทักษะในการวิเคราะห์
- ขาดความรู้สนับสนุนในทางสังคมวิทยา กฎหมายและจิตวิทยา

การวิเคราะห์จุดอ่อนของนักข่าวสันติภาพและความขัดแย้ง อาจจะนำไปใช้กับหลายประเทศรวมทั้งพม่า อย่างที่ได้กล่าวไป โดยมีความแตกต่างขึ้นพื้นฐานระหว่างตรรกะของกระบวนการสันติภาพและตรรกะของสื่อทุนนิยมเป็นตารางสรุปได้ดังนี้

	สื่อให้ความสำคัญ	กระบวนการสันติภาพ
ความฉับไว	การปฏิบัติที่เฉพาะเจาะจงและเหตุการณ์	กระบวนการระยะยาวและนโยบาย
นาฏกรรม	1. ความรุนแรง วิกฤตการณ์หรือความขัดแย้ง 2. พฤติกรรมสุดโต่ง 3. การปฏิบัติที่ฝ่าฝืน	ทำให้สงบ การควบคุม การไกล่เกลี่ยให้เข้าใจซึ่งกันและกัน (อาทิ ตัวแสดงเข้าร่วมอยู่ในบทสนทนา)
ความเรียบง่าย	1. ความคิดเห็นและมโนภาพที่ชัดเจน 2. ลักษณะนิสัยหลัก	1. ความคิดเห็น คำอธิบาย บริบททางกฎหมายที่ซับซ้อน

	3. ความขัดแย้งของสองฝ่าย	2. ความเป็นสถาบัน (ตัวแสดงหลากหลายใน ส่วนของความปลอดภัย) 3. ความขัดแย้งหลายฝ่าย 4. สื่อสามารถอธิบายความซับซ้อนนี้ได้หรือไม่? หากได้ อย่างไร?
ชาติพันธุ์นิยม	“พวกเรา” และ “พวกเขา” ความเชื่อ ตำนานและสัญลักษณ์ของเรา ความทุกข์ทรมานของเรา (อาทิ ชาวพุทธ/ มุสลิมมาเลย์ มุมมองและการ ตีความ)	ความเชื่อ ตำนานและสัญลักษณ์ร่วมกัน ความทุกข์ทรมานร่วมกัน

สื่อโดยธรรมชาตินั้นจะให้ความสำคัญกับเหตุการณ์นาฏกรรมในระยะสั้น ในขณะที่กระบวนการสันติภาพ จะเน้น กระบวนการในระยะยาว ซึ่งต้องการความไว้วางใจและมักจะเป็นความลับ นอกจากนี้สื่อมักจะมีแนวโน้มที่จะให้ คำอธิบายทางชาติพันธุ์และความเรียบง่ายต่อความขัดแย้งและความรุนแรง) “ดีเทียบกับความชั่วร้าย” ผู้ก่อการก่อการร้าย ชาลซันกฮ่าว ไม (เพียงแต่จะถูกตำหนิในเรื่องนี้ แต่ยังเป็นตรรกะทางตลาดที่ซับซ้อนหนังสือพิมพ์และการถ่ายทอดข่าวต่อความ ขัดแย้ง ที่จะเน้นใน “มุมมองที่กระหายเลือด” ของความขัดแย้งและเป็นไปไม่ได้ต่อความสงบสุข ในปีที่ผ่านมาการลดลงของ หนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มที่จะรายงานข่าวซึ่งแสดงความรู้สึกและผิวเผินต่อความขัดแย้ง หรืออาจกล่าวได้ ว่าความสามารถของนักข่าว ที่จะมีส่วนร่วมในการเขียนข่าวความขัดแย้งที่เปราะบางในระบบเศรษฐกิจตลาดอยู่ในระดับต่ำ แม้ ว่านักข่าวจะได้รับ ตัวอย่างการฝึกอบรมในการเขียนข่าวความขัดแย้งที่สำคัญ แต่คำถามที่ว่า นานเท่าไรที่พวกเขาจะสามารถ ใช้หลักการเหล่านี้เมื่อบรรณาธิการหรือเจ้าของบริษัทสื่อ ต้องการพาดหัวข่าวที่แสดงความรู้สึก เพื่อที่จะขายผลิตภัณฑ์ของตน ในตลาด ซึ่งในกรณีอื่นๆ เช่น กัมพูชา พม่า หรือ รวันดา สื่อจะถูกควบคุมโดยตรงจากรัฐ ผู้ที่ส่งนักข่าวให้เลือกข้างทางการเมือง กล่าวได้ว่าบ่อยครั้งที่สื่อไม่มีระบบที่เป็นอิสระในสังคม แต่พวกเขาจะต้องขึ้นอยู่กับระบบอื่นๆ เช่น ตลาดหรือรัฐ

ความจริงในเรื่องนี้ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการภายนอกของตรรกะที่ทำกำไรของสถาบันสื่อ ซึ่งผู้กำกับดูแลองค์การระหว่างประเทศ (สหประชาชาติในกัมพูชา) นักข่าวท้องถิ่นและองค์กรพัฒนาเอกชน (La Benevolencia ในประเทศรวันดา และ Internews ในประเทศพม่า) มีบทบาทสำคัญสำหรับสื่อสันติภาพ องค์กรพัฒนา เอกชนและนักข่าวท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญเพราะในความขัดแย้งรุนแรง รัฐมักจะถูกลดความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจที่มี อย่างน้อยจากปากหนึ่งของความขัดแย้ง ดังนั้น การรณรงค์สื่อสันติภาพโดยรัฐ (และหน่วยงานกำกับดูแลสาธารณะ) จึงมีความ น่าเชื่อถือน้อยกว่าผู้ที่ดำเนินการด้วยเสียงของท้องถิ่นและองค์กรพัฒนาเอกชน

หากแต่การศึกษาอย่างเป็นระบบยังไม่มีหรือมีน้อย ในการประเมินประสิทธิภาพของการรณรงค์สื่อสันติภาพ ยกตัวอย่าง ผลกระทบของมาตรการการฝึกฝนนักข่าวสันติภาพ ซึ่งถ้าหากเราดูในเว็บไซต์ขององค์กรสื่อระหว่างประเทศซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับมาตรการสื่อสันติภาพอย่าง The World Policy Institute, Internews หรือ Radio La Benevolencija จะปรากฏให้เห็นการประเมินอยู่บ้าง³⁶

หนึ่งในไม่กี่ตัวอย่างเชิงประจักษ์ของผลกระทบของสื่อสันติภาพมาจากประเทศรวันดา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทราบมาตรการเหล่านี้ในรวันดา เพราะเป็นตัวแทนของการรณรงค์เดียวที่ผลกระทบได้รับการชี้วัดและสามารถนำมาใช้เป็นแบบจำลองสำหรับการรณรงค์สื่อสันติภาพในภาคใต้ของประเทศไทย โดยชุมชนในรวันดายังคงเผชิญวิกฤติพื้นฐานของความไว้วางใจทั้งจาก อดีตทบฏ ครอบครัวยุทธ และผู้ลี้ภัย ที่ยังคงอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ซึ่งยังไม่เป็นที่แน่ชัดนักกับวิธีการจัดการกับความไม่พอใจระหว่างชุมชนชาติพันธุ์ (และยังจะเป็นคำถามที่สำคัญสำหรับภาคใต้ของประเทศไทยภายหลังข้อตกลงสันติภาพ) ในกรณีของสื่อภายหลังความขัดแย้งนั้น รวันดาค่อนข้างที่จะมีแง่มุมเชิงลบอย่างแน่นอน ที่เกิดจากการปราบปรามของรัฐบาลต่อการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งหมดของสื่อ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเงียบไป โดยการอ้างถึงเชื้อชาติในสื่อเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ถึงแม้ว่าบางส่วนของปัญหาความขัดแย้งที่เรงด่วนที่สุดภายหลังการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เช่น การขาดแคลน ที่ดินที่เกี่ยวข้องกับคำถามของเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ การหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ในพื้นที่สาธารณะ ไม่จำเป็นต้องเป็นบวกเสมอไป เนื่องจากการเพิ่มศักยภาพของความขัดแย้งเหล่านี้ สามารถนำความสงบสุขที่ประสบความสำเร็จไปแล้ว ให้กลับมาอยู่บนปากเหวได้อีกครั้ง

แต่ในอีกทางหนึ่งรวันดาเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับความพยายามที่จะมีสื่อสันติภาพในยุคหลังความขัดแย้ง โดยองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศตื่นตัวเป็นอย่างมากในการจัดตั้งการฝึกอบรมการเขียนข่าวสำหรับความขัดแย้งที่เปราะบางและมาตรการของสื่อสันติภาพในการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐาน และสิ่งที่น่าสนใจคือรวันดาเป็นหนึ่งในไม่กี่กรณี ที่นักวิทยาศาสตร์พยายามที่จะวัดผลกระทบของการรณรงค์ให้กับประชากร ดังนั้นรวันดาจึงเป็นกรณี que แสดงให้เห็น ศักยภาพของการเคลื่อนไหวของสื่อในช่วยยุคหลังความขัดแย้ง แล้วอะไรคือมาตรการของสื่อสันติภาพและอะไรคือผลลัพธ์ ของมาตรการเหล่านี้?

“New Dawn” (รุ่งอรุณใหม่) คือ ละครวิทยุที่เป็นความบันเทิงและการศึกษา ออกแบบเพื่อกล่าวถึงประเด็นของความไม่ไว้วางใจ การขาดการสื่อสารทั่วโลกระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และความเจ็บปวดที่หลงเหลืออยู่จากความรุนแรงทางการเมือง ซึ่งรายการนี้ทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีที่ประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก สำหรับการรณรงค์สื่อสันติภาพ โดยศูนย์กลางของละครเรื่องนี้อยู่ที่ชุมชนชาติพันธุ์สองแห่ง (ชุมชน Tutsi และ ชุมชน Hutu) และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของ

---

³⁶ The International Media support group published, for example, a well-known guide on “Conflict-sensitive journalism: A handbook by Ross Howard”. Well this guide is well researched and based on experience of professional journalists, it does evaluate the effectiveness of the measures it proposes as based on empirical evidence. <https://googledrive.com/host/0Bxbk4wYolpwhYjNGS19SUmU1U1U/pubs/Handbook%20pdf-vers%20eng%20220404.pdf>

พวกเขาของการอยู่ร่วมกันและความขัดแย้ง ประเด็นความขัดแย้งจะเกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนที่ดิน การทารุณชุมชนแห่งหนึ่งจากรัฐบาลและความนิยมในกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ โดยในละครความขัดแย้งเหล่านี้นำไปสู่ความรุนแรงและหลังจากนั้นก็เกิดเหรียญของความไม่ไว้วางใจในความสัมพันธ์ระหว่างสองชุมชน ซึ่งผู้นำของชุมชนทั้งสองสนับสนุนการใช้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง โดยในเรื่องนั้นบางคนที่มีบุคลิกแข็งแกร่งในชุมชนทั้งสองได้หลุดพ้นจากวงจรของความรุนแรงและเรียกร้องให้เกิดสันติภาพและการสื่อสารระหว่างสองชุมชน

สื่อการรณรงค์สันติภาพนี้มีเป้าหมายที่จะรวมข้อความทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อของผู้ฟังเกี่ยวกับบารกและการป้องกัน อกติและความรุนแรง นอกจากนี้การรณรงค์สื่อนี้ยังมุ่งเป้าไปที่การแสดงให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นถึงเส้นทางในการรักษาและก่อให้เกิดการปรองดอง โดยผู้รณรงค์คิดว่าบารกของความขัดแย้งอยู่ที่ความยุ่งยากในการตอบสนองความต้องการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐาน เช่น ความต้องการที่จะมีความปลอดภัยและความต้องการมีเอกลักษณ์ในทางบวกของชนกลุ่มน้อยและผู้ที่ถูกละเว้นจากอำนาจ ในโครงเรื่องนั้น ตัวละครที่สำคัญอย่างเช่นชายชราที่ชาญฉลาด ผู้ที่พูดกับผู้นำของทั้งสองชุมชน ในการส่งผ่านข้อความที่สำคัญที่ว่า ความขัดแย้งสามารถหลีกเลี่ยงได้ หากผู้คนสามารถแสดงความไม่เห็นด้วย ที่สาธารณะและหากชุมชนมีสื่อสารอย่างเปิดเผย นอกจากนี้ สุภาชิตโบราณ เพลงและภาษาในชนบท ถูกนำมาใช้ในการถ่ายทอดข้อความทางสันติภาพ กล่าวเป็นนัยได้ว่าจากการจำลองชุมชนทั้งสองขึ้นมาอย่างแนบเนียน รายการนี้สามารถช่วยสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ชุมชนทำ (บรรทัดฐานเชิงบรรยาย) และสิ่งที่ชุมชนควรจะทำ (บรรทัดฐานเชิงกำหนด) และที่สำคัญ ละครนี้จะสามารถช่วยเป็นตัวอย่างและบรรทัดฐานของความความสงบสุขได้อย่างชัดเจนในทางปฏิบัติ มิเช่นนั้นบรรทัดฐานเชิงบรรยายก็ยังคงความเป็นนามธรรมอยู่มาก

ประสิทธิผลของมาตรการการสอนสื่อสันติภาพ

มาตรการของวิทยุสันติภาพ มักจะกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาอยู่ 4 ระดับที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. **อิทธิพลต่อความเชื่อส่วนบุคคล** : มาตรการของสื่อสันติภาพพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อของผู้คนที่เกี่ยวกับ ความรุนแรง ความสงบสุข และความยุติธรรม เพื่อที่สร้างสร้างความคุ้มกันให้แก่ชุมชนต่อความรุนแรง
2. **อิทธิพลต่อบรรทัดฐานทางสังคม** : มาตรการของสื่อสันติภาพมุ่งเน้นไปที่สิ่งที่ผู้คนควรจะทำ)บรรทัดฐานเชิงบรรยาย (เพื่อเผชิญกับความขัดแย้ง และความรุนแรงที่เพิ่มขึ้น
3. **อิทธิพลต่อพฤติกรรม** : มาตรการที่กล่าวมาข้างต้น มีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้คนที่เกิดขึ้นจริง เกี่ยวกับความสงบสุข การใช้ความรุนแรงและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน

4. **อิทธิพลต่อการอภิปราย (พื้นที่สาธารณะ):** มาตรการวิทยุสันติภาพสนับสนุนให้เกิดการอภิปรายสาธารณะภายในและระหว่างชุมชน เกี่ยวกับมาตรการดังกล่าวข้างต้น โดยมีวัตถุประสงค์สองประการ ก (เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความเชื่อ บรรทัดฐานรวมทั้งพฤติกรรมที่ส่งเสริมด้วยสื่อสันติภาพ และ ข) เพื่อสร้างพื้นที่สาธารณะในท้องถิ่น เพื่อให้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นสามารถมีการพูดคุยอย่างเปิดเผยและไม่มีกรหลีกเลี่ยง โดยกลไกทั้งสองจะช่วยชุมชนในการมีช่องทางให้เห็นปัญหาและหลีกเลี่ยงการเพิ่มขึ้นของความขัดแย้ง

โดยนัยสำคัญแล้ว มาตรการของวิทยุสันติภาพใน มุมมองปัจจุบันไม่สามารถเปลี่ยนความเชื่อส่วนบุคคลได้ โดยมีข้อความหนึ่งที่วิทยุสันติภาพพยายามที่จะส่งสาร คือ การใช้ความรุนแรงไม่ได้มาจากเพียง “คนชั่ว” เท่านั้น แต่แท้จริงแล้วผู้คนโดยทั่วไปสามารถก่อความรุนแรงได้จากกระบวนการทางจิตวิทยา ซึ่งข้อความนี้สำคัญมาก เพราะแสดงให้เห็นว่าประชากรที่มีศักยภาพในการใช้ความรุนแรง เป็นได้ทุกคนและอยู่ในทุกชุมชน ดังนั้นทุกคนจึงต้องแบ่งความรับผิดชอบในการเพิ่มของความขัดแย้ง อย่างไรก็ตามความเชื่อที่ว่าผู้นำที่ไว้ใจได้ (เช่น ฮิตเลอร์ สตาลิน หรือ นักการเมืองท้องถิ่น) เป็นตัวแสดงหลักที่ต้องรับผิดชอบในการใช้ความรุนแรง ในทำนองเดียวกับในรวันดา มีพยานหลายคนที่ยินดีและเห็นความรุนแรง จากผู้ใช้ความรุนแรง แต่ไม่ได้แสดงการห้ามปรามหรือแทรกแซง ส่วนนี้ยังเป็นผลให้ละครพยายามที่จะเปลี่ยนความเชื่อดังกล่าวและพยายามที่จะถ่ายทอดความรู้สึกของความรับผิดชอบให้แก่ผู้อยู่ในเหตุการณ์ อย่างไรก็ตามหลังจากฟังวิทยุ สันติภาพ ความเชื่อนี้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก กล่าวได้ว่าโปรแกรมสื่อสันติภาพตามหลักแล้วอาจไม่ได้มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนความเชื่อหรือควรที่จะมีการออกแบบใหม่เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในด้านมุมมองทางการศึกษา มาตรการของสื่อสันติภาพถูกพิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพในมิติที่สองที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ นั่นคือ บรรทัดฐานของสังคม โดยสื่อสันติภาพสามารถเปลี่ยนบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งหลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศในการศึกษาแสดงให้เห็นว่าคนที่ได้ฟังวิทยุตามมาตรการสันติภาพมีทัศนคติที่เป็นบวกมากขึ้นในการไว้วางใจคนอื่น ๆ ผลยังแสดงให้เห็นว่าผู้คนมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมให้ลูกหลานของพวกเขาจะมีเพื่อนและคู่สมรสจากชุมชนอื่นๆอีกด้วย ภายหลังจากการฟังรายการวิทยุสันติภาพ นอกจากนั้นผู้คนยังมีบรรทัดฐานที่แข็งแกร่ง ซึ่งจะมีผลต่อการสนับสนุนการอภิปรายสาธารณะภายในและระหว่างชุมชน โดยผู้ฟังมักจะพูดถึงละครและข้อความในละครภายในชุมชน กล่าวได้อีกว่ามิติที่สามและสี่ (พฤติกรรมและการอภิปราย) จะมีผลกระทบในเชิงบวกจากรายการสื่อสันติภาพ

วัตถุประสงค์ของมาตรการสื่อเพื่อสันติภาพ

ในขณะที่หลายประเทศให้ความสำคัญกับเป็นกระบวนการปรองดองและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อความรุนแรง มาตรการสื่อในการสร้างสันติสุขดังตัวอย่างที่ได้เสนอมานี้ ยังรวมไปถึงวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน อาทิ

1. อธิบายถึงความหมายของข้อตกลงทางสันติภาพ (ต่อประชาชนท้องถิ่นและที่สำคัญคือต่อสาธารณชนแห่งชาติ) สิ่งนี้อธิบายได้ด้วยกรณีของกัมพูชา ที่ที่ข้อตกลงสันติภาพเป็นหนึ่งในศูนย์กลางของการกระจายเสียง

สันติภาพ ในทำนองเดียวกันข้อตกลงสันติภาพใดๆ ที่พบได้ในภาคใต้ของประเทศไทย จะต้องได้รับความชอบธรรมจากประชาชน ณ ที่แห่งการรณรงค์สื่อที่ออกแบบในประเทศกัมพูชาจึงเป็นสินทรัพย์ที่มีค่าสำหรับความสงบของสังคม

2. สร้างความปรองดองแก่กลุ่มชาติพันธุ์หรือพรรคที่สู้รบกัน การนำพรรคที่มีความขัดแย้งในอดีตมาร่วมกัน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการรณรงค์สื่อสันติภาพ สำหรับภาคใต้ของประเทศไทยนั้น การรณรงค์สื่อสันติภาพจะเป็นสะพานที่เชื่อมการแบ่งแยกระหว่างชุมชนมุสลิมและพุทธศาสนาเช่นเดียวกับที่จะเชื่อมความไม่ไว้วางใจระหว่างประชาชนและรัฐ ในกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ กรณีส่วนใหญ่ของรวันดาสามารถใช้เป็นตัวอย่างเพื่อให้เห็นความแข็งแรงและจุดอ่อนของความพยายามสร้างความปรองดองจากกิจกรรมของสื่อองค์กรพัฒนาเอกชน

3. สร้างความชอบธรรมต่อการเลือกตั้งที่กำลังจะมาถึงของส่วนที่ปกครองโดยอิสระหรือ ส่วนทางการเมืองใหม่อื่นๆที่ถูกสร้างขึ้นมาจากข้อตกลงทางสันติภาพ การนำความสงบสุขสู่สังคมหมายความว่า สังคมนี้อาจต้องสร้างสถาบันใหม่ที่ควบคุมความขัดแย้ง ที่มีการหลีกเลี่ยงหรือจัดการกับความรุนแรงมาก่อน สถาบันเหล่านี้ส่วนใหญ่จะต้องมีการเลือกตั้ง แต่อาจรวมถึงการกระจายอำนาจหรือการปกครองตนเอง)ความเป็นไปได้ในภาคใต้ของประเทศไทย (ซึ่งในขั้นตอนความขัดแย้งเริ่มต้นนั้น สถาบันเหล่านี้มีความเสี่ยงต่อการโจมตีของกลุ่มชนชั้นสูง トラบิตที่ประชากรยังไม่ได้พิจารณาว่ามีความชอบธรรม จึงเป็นกรณีของอาแจห์และกัมพูชาว่าการริเริ่มสื่อสันติภาพสามารถช่วยสนับสนุนความเป็นที่นิยมสำหรับสถาบันเหล่านี้

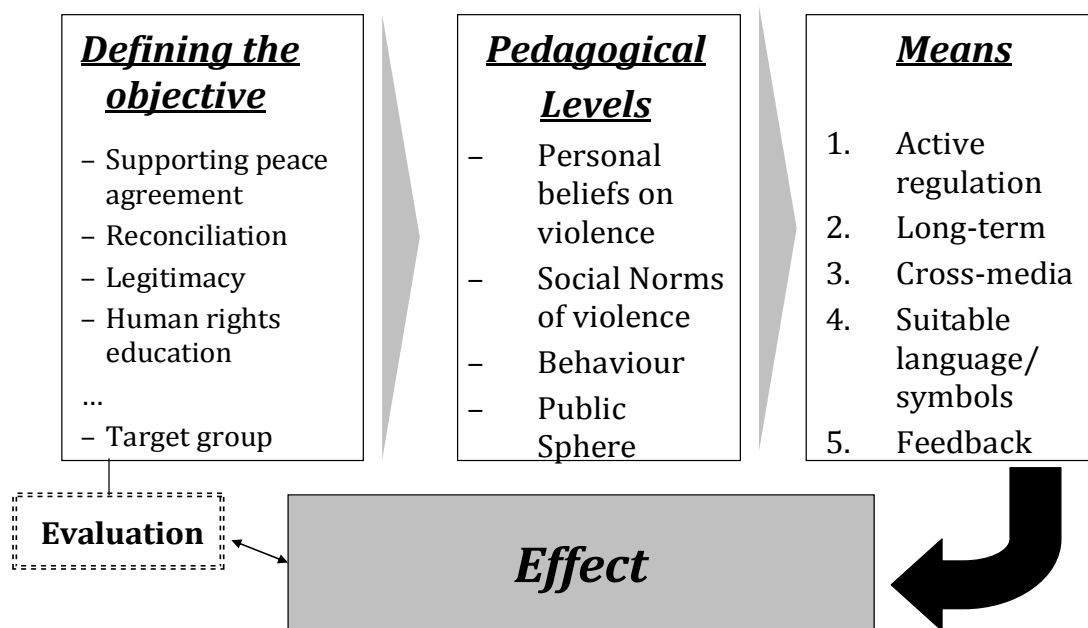
4. การให้การศึกษาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและการแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติ การรับรู้ของสิทธิมนุษยชนและความรู้ของความขัดแย้งอย่างสันติ เป็นสิ่งสำคัญเพื่อปกป้องประชากรจากการแสวงหาผลประโยชน์จากชนชั้นสูงและจากการเพิ่มของการใช้ความรุนแรง ซึ่งหากประชากรไม่ได้รับรู้สิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองของตนและรู้วิธีที่จะปกป้องสิทธิเหล่านี้ (เช่น ผ่านการสร้างองค์กรปกครองตนเองท้องถิ่น) ซึ่งมีความเสี่ยงน้อยต่อการละเมิดอำนาจ นี่คือมาตรการที่สื่อสันติภาพโดยนักข่าวท้องถิ่นและองค์กรพัฒนาเอกชนสามารถมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของสิทธิและมาตรการแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติภาพผ่านการรณรงค์โดยสื่อ

5. จัดการฝึกอบรมให้แก่นักข่าวสันติภาพ แม้ว่าจะมีข้อสงสัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเขียนข่าวความขัดแย้งดังที่แสดงไว้ข้างต้น แต่ยังคงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในฐานะที่เป็นหนึ่งในองค์ประกอบหรือเป้าหมายในการรณรงค์สื่อสันติภาพที่ซับซ้อน นักข่าวแห่งชาติในพม่าและประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มที่จะไม่สนใจเรื่องของชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมในประเทศของตนเอง บ่อยครั้งที่พวกเขาขาดความเอาใจใส่และใช้คำพูดที่เสื่อมเสียซึ่งละเมิดเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อย

ก่อนที่จะนำมาตราการสื่อเพื่อสร้างสันติสุขมาใช้ ผู้วางแผนนโยบายจะต้อง ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ที่พวกเขามุ่งเน้น บ่อยครั้งที่เป้าหมายที่กว้างเกินไป เช่น “การปรับปรุงสถานการณ์ภายหลังความขัดแย้ง” หรือ “สร้างสันติภาพโดยใช้สื่อ” เป็นการไม่ระบุชัดและจะนำไปสู่การริเริ่มที่เลือนลางและไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้กรณีของรวันดาอย่างแสดงให้เห็น

ว่ากิจกรรมสื่อสันติภาพสามารถวัดได้ ถ้ามีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้มาตรการสื่อเพื่อสันติภาพ ควรจะตระหนักถึงกลุ่มเป้าหมายของพวกเขา บ่อยครั้งที่การมุ่งเน้นไปที่ประชากรทั้งหมดดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่น่าดึงดูด แต่นี่หมายความว่ากิจกรรมรณรงค์การเผยแพร่สันติภาพต้องมีความสามารถในการเข้าถึงผู้ชมที่กว้างที่มีความแตกต่างในเชื้อชาติ ภาษา อายุ เพศ การศึกษาและรายได้ ในบางครั้งมาตรการที่เน้นกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง (เช่น วัยรุ่นคนหนุ่มสาว) อาจมีประสิทธิภาพ มากกว่า นอกจากนี้ก็ชาวเองสามารถรับการอบรมในประเด็นของความขัดแย้งที่เปราะบาง³⁷ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องทราบว่าข้อความสันติภาพมักจะมีที่น่าเชื่อถือมากขึ้น หากเกิดจากนักข่าวท้องถิ่น ดังนั้นจากจุดเริ่มต้นของมาตรการสื่อ สันติภาพ นักข่าวท้องถิ่น บริษัทสื่อ และ สื่อเอ็นจีโอควรมีส่วนร่วมด้วย

Peace Media Process

เมื่อวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายถูกกำหนดขึ้นแล้ว จะสามารถเลือกวิธีการที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้บรรลุต่อได้ ซึ่งกรณีศึกษาของเราแสดงให้เห็นว่าการออกแบบและการดำเนินการของกิจกรรมรณรงค์สื่อสันติภาพควรคำนึงถึงตัวแปรดังต่อไปนี้

1. **บริบททางการเมืองที่กว้างและภาวะเปราะบาง:** ดังที่แสดงในงานวิจัยอื่นๆ ภาวะเปราะบางสื่อสันติภาพจะต้องเติมเต็มให้สมบูรณ์ด้วยการตอบสนองฟังก์ชันการใช้งานที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งครอบคลุมไปนอกเหนือจากการควบคุมในช่วงเวลา

³⁷ <http://www.internews.org/node/1069>

ปกติที่เรียบง่าย ก) ตรวจสอบและรับรองคำพูดที่เกลียดชังและคำพูดที่เลือกปฏิบัติกับคนบางกลุ่ม ข) สนับสนุนการฝึกอบรมความขัดแย้งที่มีความสำคัญสำหรับนักข่าว ค) สนับสนุนโครงการสื่อสันติภาพอย่างแข็งขัน

2.มาตรการที่ยั่งยืน: วิทยาศาสตร์การสื่อสาร แสดงให้เห็นว่าข้อมูลและความเชื่อใหม่ๆ (เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับความรุนแรงและความขัดแย้ง) จะสื่อออกมาได้ดีที่สุด ถ้ามีการทำซ้ำที่ว่า ก) เป็นระยะเวลาที่นาน และ ข) โดยสื่อต่างๆ และแหล่งข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งบ่อยครั้งที่การรณรงค์สื่อสันติภาพถูกถ่ายทอดเพียงระยะเวลาสั้นๆ (สูงสุดแค่สองสามปีที่ผ่านมา) เพราะผู้บริจาคจำกัดเงินทุนของพวกเขา ซึ่งอาจจะเป็นงานของฝ่ายกำกับดูแลเพื่อให้แน่ใจในความต่อเนื่อง

3.มาตรการเบ็ดเสร็จ: ข้อความทางสันติภาพจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดหากพวกเขาจะแพร่กระจายผ่านสื่อ (หนังสือพิมพ์ วิทยุ วิทยุชุมชน ฯลฯ) ซึ่งบทเรียนจากวิทยาศาสตร์การสื่อสารแสดงให้เห็นว่าผู้คนมีแนวโน้มที่จะเชื่อข้อความหรือความเชื่อใหม่ๆ หากข้อความที่พวกเขาได้รับจากสื่อ ถูกยืนยันจากสภาพแวดล้อมทั่วไป ที่ว่าผู้คนทั่วไป (เช่น ครู ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา ตัวแทนสหภาพแรงงาน) ควรจะมีส่วนร่วมในการรณรงค์สื่อเพื่อให้เกิดสันติภาพที่เบ็ดเสร็จ

4.ภาษาที่เหมาะสมและสัญลักษณ์: ซึ่งเป็นกรณีของรวันดาที่แสดงให้เห็นการใช้ประเพณีแบบดั้งเดิมและการสื่อสารที่ทันสมัย (ภาษาชนบท สุภาษิตที่นิยมและเพลง) ซึ่งจะมีประสิทธิภาพมากในการถ่ายทอดความเชื่อใหม่ๆ อย่างไรก็ตามภาษาและสัญลักษณ์จะต้องเลือกอย่างระมัดระวังเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน โดยอย่างเช่นชนชั้นกลาง อาจจะมีการกำหนดเป้าหมายด้วยการรณรงค์หนังสือพิมพ์แบบปัญญาชนหรือการจัดประชุมในมหาวิทยาลัย

จุดที่สำคัญที่สุดท้ายที่ควรจะต้องกล่าวถึงคือ มาตรการสื่อในการสร้างสันติภาพใดๆก็ตามควรได้รับการประเมินและถ้าจำเป็น ควรนำมาปรับให้เข้า ดังนั้นกลไกจำเป็นต้องคงอยู่ ซึ่งหนึ่งในกลไกดังกล่าว คือ การวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ของการรณรงค์ทางสันติภาพ ซึ่งมักจะใช้ระยะเวลา โดยกลไกความคิดเห็นสะท้อนกลับที่มีความทันถ่วงทีและมีส่วนร่วมอื่นๆคือการตั้งกลุ่มผู้ฟัง ซึ่งโดยปกติการเคลื่อนไหวสื่อสันติภาพจะมุ่งเน้นในตัวนักข่าวและชุมชนที่จัดการอยู่ในสื่อชุมชน อย่างไรก็ตามผู้ชมทั่วไปสามารถระดมความพยายามที่จะมีสื่อสันติภาพได้เช่นเดียวกัน ที่ว่ากลุ่มผู้ฟังสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยระหว่างชุมชนและสื่อท้องถิ่น พวกเขาสามารถสะท้อนให้เห็นได้ในรายการที่ดำเนินการเป็นแหล่งข่าวที่เป็นสถาบันสำหรับข้อมูล และสามารถชี้ให้เห็นปัญหาหรือวิธีการที่จะต้องมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น ความแข็งแกร่งของกลุ่มผู้ฟังมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ ที่พวกเขาสะท้อนให้เห็นถึงความกังวลและความคาดหวังของผู้ฟัง ซึ่งสิ่งนี้ไม่เพียงแต่เป็นการปรับปรุงคุณภาพของรายการวิทยุแต่ช่วยฟื้นฟูความไว้วางใจกับสื่อท้องถิ่นอีกด้วย

บรรณานุกรมและเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิงของอาเจห์

Anto, J., Pardede, Pemilianna (ed) (2007) *Meretas Jurnalisme Damai in Aceh: kisah reintegrasi damai dari lapangan* [To take a part in peace journalism in Aceh: Stories of peace integration from the field]. Jakarta: Yayasan Obor Indonesia

Amnesty International (2000) *Indonesia: Amnesty International appeal: Acehese human rights defenders under attack: Nashiruddin Daud, Acehese parliamentarian*, ASA 21/009/2000. Retrieved from <http://www.amnesty.org/en/library/info/ASA21/009/2000> on 2 March 2013

Amnesty International (2001) *Indonesia: Amnesty International briefing on the deteriorating human rights situation in Aceh for participants in the ASEAN Regional Forum (AFR), July 2001*, ASA 21/020/2001. Retrieved from <http://www.amnesty.org/en/library/info/ASA21/020/2001> on 2 March 2013

Anderson, Stephanie (2012) *Why EU promotion is at odds with successful crisis management: public relations, news coverage, and the Aceh Monitoring Mission*. EU Centre in Singapore Working Paper No. 10, September 2012. Retrieved from <http://www.eucentre.sg/articles/401/downloads/WP10.EUPromotionsOddsCrisisMgmt.pdf> on 5 April 2013

Article 19 (2005) *Freedom of Expression and the Media in Indonesia-Baseline Study*. Retrieved from <http://www.article19.org/data/files/pdfs/publications/indonesia-baseline-study.pdf> on 10 June 2013

Aspinall, Edward and Crouch, Harold (2003). *The Aceh Peace Process: Why it Failed*. Policy Studies, No. 1, East-West Center: Washington DC. Retrieved from <http://www.eastwestcenter.org/publications/aceh-peace-process-why-it-failed> on 2 March 2013

Awaluddin, Hamid (2008) *Why is peace in Aceh successful?*. Accord 20. Retrieved from <http://www.c-r.org/accord-article/why-peace-aceh-successful> on 3 March 2013

Braithwaite, John et. al (2010) *Anomie and Violence: Non-truth and Reconciliation in Indonesian Peacebuilding*. ANU Press. Retrieved from http://epress.anu.edu.au/wp-content/uploads/2011/02/whole_book14.pdf 28 April 2013

Dagron, Alfonso Gumucio (2001) *Making Waves: Stories of Participatory Communication for Social Change*. The Rockefeller Foundation, New York. Retrieved from http://www.communicationforsocialchange.org/pdf/making_waves.pdf on 18 March 2013

Delivering peace for Aceh: an interview with President Martti Ahtisaari (2008) Accord 20. Retrieved from <http://www.c-r.org/accord-article/delivering-peace-aceh-interview-president-martti-ahtisaari> on 3 March 2013

FES Indonesia, *Report on Media Situation in Indonesia 2010*. Friedrich-Ebert-Stiftung. Retrieved on www.fes.or.id/fes/download/Media_Activities_2010_VH.pdf 10 May 2013

Freedom House (2011) *License to Censor: The Use of Media Regulation to Restrict Press Freedom*. Report. Retrieved from <http://www.freedomhouse.org/report/special-reports/license-censor-use-media-regulation-restrict-press-freedom> on 20 August 2013

Ibrahim, Farid M (2008) *Peace Journalism: Indonesian Experience*. Jurnal Universitas Paramadina, Vol. 5 No. 3, Universitas Paramadina, pp. 243-252

InfoAsAid, 2012, *Indonesia, Media and Telecoms Landscape Guide*. Retrieved from http://www.infoasaid.org/sites/infoasaid.org/files/indonesia_guide_-_final_271112_20.12.12.pdf. On 30 April 2013

International Crisis Group (ICG), (2000). *Aceh: Escalating Tension*, Indonesia briefing. Retrieved from [http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/indonesia/Aceh%20Escalating%20Tension.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/asia/south-east-asia/indonesia/Aceh%20Escalating%20Tension.pdf) on 1 March 2013

Kitley, Philip (2006) *Between the Lines: An Analysis of the Language of Indonesian Reporting of Military Clashes in Aceh*. Paper presented at Asian Studies Association of Australia Bi-annual Conference 26-29 June. Retrieved from <http://coombs.anu.edu.au/SpecialProj/ASAA/biennial-conference/2006/Kitley-Philip-ASAA2006.pdf> 12 June 2013

Samuel, Clark, Palmer, Blair (2008) *Peaceful pilkada, dubious democracy : Aceh's post-conflict elections and their implications*. The World Bank. Retrieved from <http://documents.worldbank.org/curated/en/2008/11/10134706/peaceful-pilkada-dubious-democracy-acehs-post-conflict-elections-implications> on 10 May 2013

Search for Common Ground Indonesia (2009) *Aceh Youth Radio Project: Final Evaluation Report*. Retrieved from http://www.sfcg.org/programmes/ilt/evaluations/INA_EV_Feb09_Final%20Evaluation%20Report%20Aceh%20Youth%20Radio%20Project%20AYRP.pdf on 16 March 2013

Search for Common Ground Indonesia (2009) *Aceh Youth Radio Project: Final Evaluation Report*. Retrieved from http://www.sfcg.org/programmes/ilt/evaluations/INA_EV_Feb09_Final%20Evaluation%20Report%20Aceh%20Youth%20Radio%20Project%20AYRP.pdf on 16 March 2013

Sen, Krishna, Hill, David T. (2007) *Media, Culture and Politics in Indonesia*. Jakarta: Equinox Publishing

Sharpe, Joanne, Wall, Imogen (2007) *Media Mapping. Understanding Communication. Environments in Aceh*. Indonesian Social Development Paper Series. The World Bank

The European Union Election Observation Mission (EUEOM) (2007) *Aceh, Indonesia Governor and Regent/Mayor Elections, Final Report*. Retrieved from http://eeas.europa.eu/human_rights/election_observation/aceh/final_report_en.pdf on 16 March 2013

Thomas, Amos Owen (2003) *The Media and Reformasi in Indonesia. Public Relations Revisited, in Toward the Common Good: Perspectives in International Public Relations*. Boston: Allyn & Bacon pp. 387-404

USAID (2007) *Good Governance Brief LGSP Aceh Election Support*. Retrieved from http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/pnadq132.pdf on 1 June 2013

Yanuar Nugroho et.al (2012) *Mapping Media Policy in Indonesia, Report Series, HIVOS*. Retrieved from <https://www.escholar.manchester.ac.uk/api/datastream?publicationPid=uk-ac-man-scw:168567&datastreamId=FULL-TEXT.PDF> on 10 June 2013

เอกสารอ้างอิงของพม่า

Online sources:

Myanmar State-owned Newspapers: *Myanma Alin* and *Kyaymone*

- 1) <http://www.myanmararchives.com/>
- 2) <http://www.mrtv3.net.mm/>

Private-owned Journals based in Myanmar

- 1) <http://www.weeklyeleven.com/>
- 2) <http://thevoicemyanmar.com/voice/>
- 3) <http://www.7daynewsjournal.com/>
- 4) <http://thepeoplesage.com/>

Online News Sources

- 1) <http://burma.irrawaddy.org/>
- 2) <http://www.rfa.org/burmese/>
- 3) <http://burmese.voanews.com/>
- 4) <http://www.bbc.co.uk/burmese/>
- 5) <http://burmese.dvb.no/>
- 6) <http://www.mizzimaburmese.com/>

เอกสารอ้างอิงของกัมพูชา

Interviews with various journalists and media experts in Phnom Penh, 17. September – 2. October 2013

Doyle, Michael W. (1995), UN Peacekeeping in Cambodia: UNTAC's Civil Mandate, Boulder, CO: Lynne Rienner.

Marston, John (1997), Cambodia 1991-1994: Hierarchy, Neutrality and Etiquettes of Discourse, Doctoral Thesis, University of Washington.

Mei, Zhou (1994), Radio UNTAC of Cambodia: Winning Hearts, Ears and Minds, Bangkok: White Lotus.

Ritter, Michael (2008), Medien und Demokratisierung in Kambodscha, Frank & Timme.

Peou, Sorpong (2007), Conflict neutralisation in the cambodian war: From Battlefield to Ballot-Box, Kuala Lumpur: Oxford University Press.

Shawcross, William (1994), Cambodia's New Deal, Contemporary Issue Paper No. 1, Washington D.C.: Carnegie Endowment for International Peace.

เอกสารอ้างอิงของรวันดา

- Amnesty International (2004): Rwanda – Deeper Into the Abyss – Waging War on Civil Society? London, 5 July 2004.
- BTI (2012): Rwanda Country Report. See at: <http://www.bti-project.de/fileadmin/Inhalte/reports/2012/pdf/BTI%202012%20Rwanda.pdf>.
- Buckley-Zistel, Susanne (2006): Remembering to Forget: Chosen Amnesia as a Strategy for Local Coexistence in Post-Genocide Rwanda. In: Africa, 76 (2): 131-150.
- Buckley-Zistel, Susanne (2009): Nation, Narration Unification? The Politics of History Teaching After the Rwandan Genocide. In: Journal of Genocide Research, 11 (1): 31-53.
- Carver, Richard (1991): Truth from Below: The Emergent Press in Africa. London: Article 19.
- Carver, Richard (2000): Broadcasting and Political Transition. Rwanda & Beyond. In: Richard Fardon, Hg.: African Broadcast Cultures. Radio in Transition. Oxford: James Currey, 188-197.
- Chrétien, Jean-Pierre (1995): Rwanda: Les Médias du Génocide. Paris: Karthala.
- Chrétien, Jean-Pierre ( )
- Coles, Peter (2007): Sense and Censorship. In: The UNESCO Courier, 4: 5-6.
- Frère, Marie-Soleil (2001): Dix Ans de Pluralisme en Afrique Francophone. In: Les Cahiers du Journalisme, 9: 28-59.
- Frère, Marie-Soleil (2011): Covering Post-Conflict Elections: Challenges for the Media in Central Africa. In: Africa Spectrum, 1: 3-32.
- Frère, Marie-Soleil et al (2012): Etude d’Auditoire. Projet Ondes des Grands Lacs. Institut Panos Paris. December 2012. Homepage oder gleich pdf anhängen
- Frère, Marie-Soleil (2011): Radio Vérité. In: International Institute for Political Murder, ed.: Hate Radio: 22-23.
- Government of Rwanda (2000): Rwanda Vision 2020. http://www.cdf.gov.rw/documents%20library/important%20docs/Vision_2020.pdf. (10.05.2013).
- Gready, Paul (2010): ‘You are either with us or against us’: Civil Society and Policy Making in Post-Genocide Rwanda. In: African Affairs, 109 (437): 637-657.
- Human Rights Watch (2012): World Report Chapter: Rwanda 2012 http://www.hrw.org/sites/default/files/related_material/rwanda_2012.pdf (23.04.2013).
- Institut Panos Paris (2009): Code de Déontologie et Textes Juridiques Régissant les Médias au Rwanda.
- International Alert (2007): Les Mots qui Tuent. Rumeurs, Préjugés, Stéréotypes et Mythes Parmi les Peuples des Pays des Grands Lacs d’Afrique. London.
- International Crisis Group (2002): Fin de Transition au Rwanda. Une Libéralisation Politique Nécessaire. Rapport Afrique No. 53, 13.11.2002.
- Kahiyura, Jean Paul (2009): Media Ethics and Legislation in Rwanda. Training Manual. Institut Panos Paris.
- Kirschke, Linda (1996): Broadcasting Genocide: Censorship, Propaganda and State Sponsored Violence in Rwanda, 1990-1994. London: Article 19.
- LDGL (2004): Etat des Medias dans la Région des Grands Lacs. Kigali.
- LDGL (2006): Etude sur la Pratique Journalistique au Rwanda et la Question de la Mission Sociale des Journalistes. Kigali.
- LDGL (2010): Rapport de la LDGL sur l’Observation des Elections Présidentielles du 9 Août 2010 au Rwanda. Kigali.
- Li, Daryll (2006): Echoes of Violence: Considerations on Radio and Genocide in Rwanda. In: Journal of Genocide Research, 6 (1): 9-27.
- Maina, Henry (2010): Legal, Policy and Regulatory Framework for the Media in Rwanda. Article 19, powerpoint (attachment)
- Mamdani, Mahmood (2001): When Victims Become Killers. Colonialism, Nativism, and the Genocide in Rwanda. Oxford: James Currey.
- McNulty, Mel (1999): Media Ethnization and the International Response to War and Genocide in Rwanda. In: Tim Allen, Jean Seaton, ed.: The Media of Conflict: War Reporting and Representations of Ethnic Violence. New York, London: Zed Books, 268-286.
- Media High Council (2008): State of the Media Report 2008. Kigali.
- Media High Council (2010): Media Coverage of the 2010 Presidential Elections: A Monitoring Report. Kigali.
- Media High Council (2011): Appropriate Journalistic Language in Relation to Genocide against Tutsis in Rwanda. Key Guidelines. Kigali.
- Media Sustainability Index (2009): Rwanda. 280-291. O.O, io.V:
- MOE-UE (2003): Rwanda. Elections Présidentielles (25 Août 2003) et Élections Législatives (29 et 30 Septembre, 2 Octobre 2003). Rapport Final. Kigali.
- Ndahiro, Tom (2010): Media Watchdog in a Post-Genocide Rwanda: A Caveat. See at http://www.mhc.gov.rw/fileadmin/templates/PdfDocuments/National_Dialogue/National_Dialogue_2010/Media_watchdog_in_a_post-genocide_Rwanda.pdf (13.06.2013).
- Palmans, Eva (2002): La Liberté de Presse au Rwanda et au Burundi. In: Annuaire de Grands Lacs 2002-2003.
- Paluck, Elizabeth Levy (2009): Reducing Intergroup Prejudice and Conflict Using the Media: A Field Experiment in Rwanda. In: Journal of Personality and Social Psychology, 96 (3): 574-587.
- Pottier, Johan (2002): Re-Imagining Rwanda. Conflict, Survival and Disinformation in the Late Twentieth Century. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pottier, Johan (2003): Modern Information Warfare Versus Empirical Knowledge: Framing "The Crisis" in Eastern Zaire, 1996. In: Johan Pottier, Alan Bicker and Paul Sillitoe, Hg.: Negotiating Local Knowledge. Power and Identity in Development. London, Sterling/Virgina, Pluto Press: 215-240.
- Prunier, Gérard (1993): Elements pour une Histoire du Front Patriote Rwandais. In: Politique Africaine, 51: 121-138.

- Prunier, Gérard (2009): From Genocide to Continental War. The 'Congolese' Conflict and the Crisis of Contemporary Africa. London: Hurst Publishers.
- Purdekova, Andrea (2011): "If I am not Here, There are so Many Eyes": Surveillance and State Reach in Rwanda. In: Journal of Modern African Studies, 49 (3): 475-497.
- Reporters Sans Frontieres (1995): Rwanda: L'Impasse? La Liberté de la Presse après le Génocide. 4 juillet 1994-28 août 1995. Paris, Septembre 1995.
- Reyntjens, Filip (2004): Rwanda, Ten Years On: From Genocide to Dictatorship. In: African Affairs; 103: 177-210.
- Reyntjens, Filip (2010): Constructing the Truth, Dealing with Dissent, Domesticating the World. Governance in Post-Genocide Rwanda. In: African Affairs, 1-34.
- Rukundo, Willy (2010): Transforming State Media into Sustainable Public Service Media: The Case ORINFOR. (speech; see attached pdf).
- Search for Common Ground (2010): Rwanda. Media Mapping Baseline Report. March 2010. Sfcg.org.
- Straus, Scott (2007): What is the Relationship between Hate Radio and Violence? Rethinking Rwanda's "Radio Machete". In: Politics Society, 35 (4): 609-637.
- Thomson, Alan; ed. (2007): The Media and the Rwanda Genocide. London: Pluto Press.
- UNDP Rwanda (2007): Turning Vision 2020 into Reality: From Recovery to Sustainable Human Development. National Human Development Report. See at: http://hdr.undp.org/en/reports/nationalreports/africa/rwanda/RWANDA_2007_en.pdf
- Uvin, Peter (1998): Aiding Genocide: The Development Enterprise in Rwanda. West Hartford, CT: Kumaran Press.
- Waldorf, Lars (2007): Censorship and Propaganda in Post-Genocide Rwanda. In: Allan Thomson, ed.: The Media and the Rwandan Genocide. London: Pluto Press, 404-416.

Online publications

- AI (2013): Rwanda: Opposition leader's right to a fair trial in jeopardy, **25.03.2013**;
<http://www.amnesty.org/en/news/rwanda-opposition-leader-s-right-fair-trial-jeopardy-2013-03-25> (02.07.2013).
- BBC (2006): Rwanda Takes French Radio Off Air. BBC, November 27th 2006: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6188550.stm> (27.05.2013).
- Great Lakes Voice (2013): Rwanda: Security confiscates three local news papers, **04.06.2013**;
<http://greatlakesvoice.com/rwanda-security-confiscates-three-local-news-papers/>
- IFEX (2013): Two leading members of human rights group arrested, interrogated. IFEX, 23.08.2011:
http://www.ifex.org/rwanda/2011/08/23/dgl_harassment/
- IFEX (2013): Rwandan media law fails to fully protect press freedom, group says, **22.03.2013**;
http://www.ifex.org/rwanda/2013/03/22/rwanda_media_law_does/
- Magstad, Mary Kay (2011): 'Rwanda Aspires to Become the Singapore of Africa' <http://www.theworld.org/2011/11/rwanda-singapore-of-africa/> (01.06.2013)
- New Times (2013): Investigative reporting lacking – report, o.D.:
http://www.newtimes.co.rw/news/views/article_print.php?15387&a=67793&icon=Print
- NUR (2011): SJC and DW-Akademie train journalists on Electoral Reporting, 14.03.2011.
<http://www.nur.ac.rw/spip.php?article743#sthash.5Rlb8XCh.dpuf>
- Reporters Without Borders (2001): RSF Report on Press Freedom Situation in Rwanda, 8.11.2001:
http://www.ifex.org/rwanda/2001/11/08/rsf_report_on_press_freedom_situation/